

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**

**ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ – Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ**

**TAXATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS –
PRODUCING AND EXPLOITING OLIVE OIL**

ΚΑΪΣΕΡΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α.Μ. 14211

ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.Μ. 14093

ΕΠΟΠΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΓΚΟΥΜΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2014, ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Για όλο αυτό το ταξίδι γνώσης μετά την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας μας, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε κάποια πρόσωπα που μας βοήθησαν ώστε να ολοκληρώσουμε το έργο μας. Πρώτα απ' όλους τον καθηγητή μας κ. Σπύρο Γκούμα για την πολύτιμη βοήθειά του και την εμπιστοσύνη που μας έδειξε όλο αυτό το διάστημα της συνεργασίας μας. Στη συνέχεια, την ιδιοκτήτρια του ελαιολιβερίου δ. Παναγιώτα Τσάκου και τον πρώην ιδιοκτήτη κ. Γιώργο Τσάκο, που μας έδωσαν όλες τις πληροφορίες που χρειαστήκαμε σχετικά με το εργοστάσιο, αλλά και τις λογίστριες του εργοστασίου, κα Ελένη Γεωργουδή και κα Γιώτα Γεωργουδή, για την πολύτιμη βοήθεια που μας παρείχαν, όχι μόνο σε θέματα που αφορούσαν τα οικονομικά της επιχείρησης, αλλά και σχετικά με το νέο φορολογικό καθεστώς των αγροτών. Επίσης, τον κ. Παναγιώτη Μπαρμπαγιάννη, υπάλληλο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., χάρις τον οποίο αποκτήσαμε πρόσβαση στο συγκεκριμένο οργανισμό και τις κυρίες Βικτώρια Καλλίνη και Όλγα Ιγγιλίς, γεωπόνους υπαλλήλους του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., για τις πληροφορίες που μας έδωσαν σχετικά με την εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. και τις αλλαγές στο θεσμό των επιδοτήσεων.

Αφιερώνουμε την εργασία μας στον πολύπαθο αγροτικό κόσμο της χώρας.

Θα ήθελα να αφιερώσω προσωπικά την εργασία στη θεία μου Ευαγγελία και στο θείο μου Γιώργο που μου στάθηκαν σαν πραγματικοί γονείς αυτά τα τέσσερα χρόνια των σπουδών μου, στους δύο υπέροχους γονείς που μου χάρισε η ζωή και στους οποίους οφείλω αυτό που είμαι σήμερα και τέλος σε έναν πραγματικό βιοπαλαιστή, που κατά τη διάρκεια της ζωής του αποτέλεσε παράδειγμα προς μίμηση για το γεωργικό κλάδο, αλλά και κάθε αγρότη ξεχωριστά, τον παππού μου το Γιώργο.

Παπαχρήστος Γιώργος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛ.
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	5
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	9
1.1 Χαρακτηριστικά Ενός Ελαιοτριβείου	10
1.2 Διαδικασία Αδειοδότησης Εγκατάστασης και Λειτουργίας Ενός Ελαιοτριβείου	11
1.3 Επιτρεπτές Περιοχές Εγκατάστασης Ελαιοτριβείου	13
1.4 Ελαιοτριβείο Παναγιώτας του Γεωργίου Τσάκου	13
1.4.1 Ιστορική αναδρομή	14
1.4.2 Λειτουργία εργοστασίου	14
1.4.3 Προσωπικό εργοστασίου	15
1.4.4 Οικονομικές συναλλαγές	15
1.5 Οικονομικά Στοιχεία Ελαιοτριβείου Χρήσης 2012	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ	20
2.1 Βασικές Έννοιες Αγροτικού Τομέα	21
2.2 Το Προσωπικό Ενός Ελαιοτριβείου και οι Αρμοδιότητές του	22
2.3 Μισθοδοσία	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	27
3.1 Χαρακτηριστικά Ελαιολάδου	28
3.2 Η Καλλιέργεια της Ελιάς	29
3.2.1 Κλασική καλλιέργεια	29
3.2.2 Βιολογική καλλιέργεια ελιάς	31
3.3 Διαδικασία Παραγωγής και Επεξεργασίας Ελαιολάδου	32
3.4 Ποιότητα Ελαιολάδου	33
3.5 Εξευγενισμός του Ελαιολάδου	35
3.6 Κατηγορίες Ελαιολάδου	36
3.7 Παγκόσμια και Μεσογειακή Παραγωγή Ελαιολάδου – Παράγωγες Χώρες	38
3.8 Ασθένειες – Οι Εχθροί του Ελαιόδεντρου και του Καρπού	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ	43
4.1 Ορισμός και Έννοια Οργάνωσης	44
4.2 Οργάνωση Λογιστηρίου	45
4.3 Μηχανοργάνωση και Εξοπλισμός Λογιστηρίου	46
4.4 Λογιστικά Βιβλία	47
4.4.1 Έννοια λογιστικών βιβλίων	47
4.4.2 Λογιστικές μέθοδοι και λογιστικά συστήματα	47

4.5 Τα Λογιστικά Βιβλία Σύμφωνα με τον Κ.Φ.Α.Σ.	48
4.6 Το Σχέδιο Λογαριασμών	52
4.7 Οι Λογιστικές Εργασίες του Εργοστασίου	54
4.8 Πελάτες και Προμηθευτές Εργοστασίου	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΓΡΟΤΩΝ – Φ.Π.Α.	56
5.1 Φιλοσοφία Φορολόγησης	57
5.2 Κανόνες Φορολόγησης Εισοδήματος	58
5.3 Έννοια Ακαθάριστων Εσόδων των Αγροτών	58
5.4 Νέο Φορολογικό Καθεστώς Αγροτών	59
5.4.1 Γενικά	59
5.4.2 Υπόχρεοι ένταξης στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.	59
5.4.3 Μη υπόχρεοι ένταξης στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.	60
5.4.4 Συνέπειες από την ένταξη στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. ...	61
5.5 Απαιτούμενες Ενέργειες για τη Μεταβίβαση Από το Ειδικό στο Κανονικό Καθεστώς Φ.Π.Α.	62
5.5.1 Δήλωση έναρξης/μεταβολής εργασιών φυσικού προσώπου ..	62
5.5.2 Σύνταξη αρχικής απογραφής	63
5.5.3 Απαιτούμενα δικαιολογητικά ένταξης στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.	64
5.6 Έκδοση Στοιχείων	64
5.6.1 Αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α.	64
5.6.2 Αγρότες του κανονικού καθεστώτος Φ.Π.Α.	65
5.7 Εκδιδόμενα Παραστατικά	66
5.7.1 Δελτίο αποστολής	66
5.7.2 Τιμολόγιο	66
5.7.3 Πιστωτικό τιμολόγιο	67
5.7.4 Χρόνος έκδοσης παραστατικών	67
5.8 Διασταυρώσεις και Απόδειξη Συναλλαγών	68
5.9 Θέματα Φ.Π.Α.	68
5.9.1 Υπολογισμός Φ.Π.Α. και υποβολή δηλώσεων	69
5.9.2 Συντελεστές Φ.Π.Α.	70
5.9.3 Είσπραξη του Φ.Π.Α. που αντιστοιχεί στο τιμολόγιο πώλησης από τον αγοραστή του προϊόντος	70
5.9.4 Δυνατότητες επιστροφής ποσού Φ.Π.Α.	70
5.9.5 Χρόνος παραμονής στο νέο καθεστώς Φ.Π.Α.	71
5.10 Φόρος Εισοδήματος και Άλλες Φορολογίες	71
5.10.1 Υπολογισμός φόρου εισοδήματος	71
5.10.2 Λοιπές φορολογίες	72
5.11 Τα Κύρια Σημεία του Νέου Φορολογικού Καθεστώτος για τους Αγρότες	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	75
6.1 Η Θέση του Αγροτικού Τομέα στο Παραγωγικό Σύστημα της Χώρας	76
6.2 Απασχόληση στον Αγροτικό Τομέα	76
6.3 Η Επίδραση της Οικονομικής Κρίσης στον Αγροτικό Τομέα	77

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 : Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	79
7.1 Ορισμός Ε.Ε. – Ιστορική Αναδρομή	80
7.2 Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.)	80
7.3 Στήριξη Ελληνικών Προϊόντων Από την Ε.Ε.	83
7.4 Σχέδιο Δράσης Ε.Ε. για το Ελαιόλαδο	83
7.5 Προώθηση Ελληνικού Ελαιολάδου στην Ε.Ε.	84
7.6 Παγκόσμιες Συναλλαγές Γεωργικών Προϊόντων της Ε.Ε.	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 : ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ	86
8.1 Ορισμός Επιδότησης	87
8.2 Γενικές Πληροφορίες για τις Επιδοτήσεις και την Επιρροή τους Από την Εφαρμογή της Νέας Κ.Α.Π.	87
8.3 Οι Αλλαγές στις Αγροτικές Επιδοτήσεις για τις Χώρες της Ε.Ε.	90
8.4 Οι Αλλαγές που Επιφέρει η Νέα Κ.Α.Π. για την Ελλάδα	93
8.5 Οι Βασικοί Πυλώνες της Νέας Κ.Α.Π.	95
8.6 Κανονισμοί Νέας Κ.Α.Π.	97
8.7 Η Διαδικασία Αγροτικών Επιδοτήσεων Μέσω Διαδικτύου του 2013 .	100
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	102
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	106
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	111
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : ΚΕΙΜΕΝΑ	112
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ : ΠΙΝΑΚΕΣ – ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ – ΕΝΤΥΠΑ	133
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ : ΕΙΚΟΝΕΣ	146

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Ε. = Ανώνυμη Εταιρία
Α.Φ.Μ. = Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
Γ.Γ.Δ.Ε. = Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων
δ. = δεσποινίς
Δ.Α.Π. = Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα
Δ.Ο.Υ. = Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
Δ.Π.Χ.Π. = Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης
Ε.Γ.Λ.Σ. = Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
Ε.Ε. = Ετερόρρυθμη Εταιρία
Ε.Ε. = Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Π.Ε. = Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕΛ.Γ.Α. = Ελληνικές Γεωργικές Ασφαλίσεις
Η.Π.Α. = Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. = Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών
κ. = κύριος
κα = κυρία
κ.α. = και άλλα
Κ.Α.Δ. = Κωδικός Αρίθμησης Δραστηριότητας
Κ.Α.Π. = Κοινή Αγροτική Πολιτική
Κ.Β.Σ. = Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων
Κ.Ε.Π.Υ.Ο. = Κέντρο Επεξεργασίας Πληροφοριών Υπουργείου Οικονομικών
κ.λπ. = και λοιπά
Κ.Φ.Α.Σ. = Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών
ν. = νόμος
Ν.Π.Δ.Δ. = Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ο.Γ.Α. = Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Ο.Ε. = Ομόρρυθμη Εταιρία
Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. = Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
Ο.Σ.Δ.Ε. = Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου
Π.Γ.Ε. = Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη
Π.Ο.Π. = Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης
π.Χ. = προ Χριστού
ΣτΕ = Συμβούλιο της Επικρατείας
Φ.Μ.Υ. = Φόρος Μισθωτών Υπηρεσιών
Φ.Π.Α. = Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Αγροτική Εκμετάλλευση, Δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε., Διπλογραφικά Βιβλία, Ελαιοτριβείο, Ενεργός Αγρότης, Ενιαία Οικονομική Ενίσχυση, Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο, Καθεστώς Φ.Π.Α., Περιφερειακό Σύστημα Ενίσχυσης, Στρεμματική Ενίσχυση, Συγκεντρωτικές Καταστάσεις, Φόρος Εισοδήματος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασικό κομμάτι της ελληνικής οικονομίας αποτελεί ο αγροτικός τομέας. Μάλιστα, πολλοί θα ισχυρίζονταν ότι πρόκειται για τη βάση της ίδιας της οικονομίας της χώρας και ότι η ανάπτυξή της εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το γεωργικό κλάδο. Ένα σημαντικό ελληνικό αγροτικό προϊόν είναι το ελαιόλαδο. Προϊόν που πρωταγωνιστεί στην καθημερινότητα των Ελλήνων και εκπροσωπεί τη χώρα επάξια στο εξωτερικό. Για να φτάσει το ελαιόλαδο στον τελικό καταναλωτή απαιτείται σωστή και σκληρή εργασία από τα ελαιοτριβεία που το παράγουν. Έτσι στην εργασία που ακολουθεί, περιγράφεται η ζωή ενός ελαιοτριβείου από παραγωγικής αλλά και οικονομικής πλευράς. Επιπλέον, αναλύεται περαιτέρω ο αγροτικός τομέας σε Ελλάδα και Ευρώπη, αναφέροντας αναλυτικά την ελληνική φορολογία όσον αφορά τον αγροτικό τομέα, με βάση και τα νέα δεδομένα που προκύπτουν από το νέο καθεστώς που τίθεται σε ισχύ από το 2014, όπως επίσης και το ρόλο της Ε.Ε. στον αγροτικό τομέα με την εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. για την περίοδο 2014-2020, δίνοντας έμφαση στο θεσμό των οικονομικών ενισχύσεων προς τους γεωργούς των χωρών της Ένωσης.

ABSTRACT

The agrarian sector is one of the cornerstones of the Greek economy. In fact, many people would claim that it is the foundation of the country economy and that its' development depends for a great amount on the agricultural sector. A significant product for the sector is olive oil. A product playing a major role in the everyday life of Greeks and is a valuable ambassador in many foreign countries. Delivering olive oil to the consumer demands the right input of labor from the production lines. Therefore in this assignment we describe the ins and outs of an olive oil factory from a production and economical point of view. Furthermore we analyze the agrarian sector in Greece and Europe, referring thoroughly to the tax policies applied based on the new rules coming in force starting January the 1st 2014. Finally we have reviewed of the role played by the European Union on the sector by including the new European policies for the period 2014 – 2020, emphasizing on the subsidizing measures for farmers of the Union.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι σημαντικότεροι κλάδοι της ελληνικής οικονομίας είναι ο τουρισμός, η ναυτιλία και η γεωργία. Όσον αφορά τον κλάδο της γεωργίας, ένα βασικό ελληνικό αγροτικό προϊόν είναι το ελαιόλαδο. Το ελληνικό ελαιόλαδο φέρει παγκόσμιο σεβασμό αλλά και εκτίμηση και αποτελεί τον πρεσβευτή του ελληνικού πρωτογενούς τομέα στο εξωτερικό. Στη συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία αποφασίσαμε να ασχοληθούμε με τον αγροτικό τομέα και συγκεκριμένα με το ελαιόλαδο, καθώς θεωρούμε ότι η γεωργία αποτελεί τη βάση της ελληνικής οικονομίας μαζί με τον τουρισμό, όμως τα τελευταία χρόνια έχει παραμεληθεί σε μεγάλο βαθμό από το ελληνικό κράτος.

Πιο συγκεκριμένα, ασχοληθήκαμε με ένα εργοστάσιο παραγωγής ελαιολάδου της ελληνικής επαρχίας, αναλύοντας τον τρόπο λειτουργίας του, τα χαρακτηριστικά του προϊόντος που παράγει και της οικονομικής δραστηριότητάς του, δίνοντας έμφαση στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του λογιστηρίου. Επιπλέον, έχει δοθεί έμφαση στο φορολογικό καθεστώς που ισχύει για τους αγρότες και στο ρόλο της Ε.Ε. στον αγροτικό τομέα και ιδιαίτερα μέσω της Κ.Α.Π. και του θεσμού των επιδοτήσεων.

Στο πρώτο κεφάλαιο, αρχικά αναφέρονται τα χαρακτηριστικά ενός ελαιοτριβείου και η διαδικασία που απαιτείται ώστε να εγκατασταθεί ένα ελαιοτριβείο σε μία περιοχή, καθώς και οι επιτρεπτές περιοχές εγκατάστασής του. Στη συνέχεια, γίνεται αναλυτική αναφορά στο ελαιοτριβείο με το οποίο ασχοληθήκαμε.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε κάποιες βασικές έννοιες του αγροτικού τομέα και εν συνεχεία αναλύεται το εργατικό δυναμικό ενός ελαιοτριβείου και οι αρμοδιότητές του, καθώς και ένα βασικό στοιχείο της οικονομικής ζωής των εργαζομένων του εργοστασίου, η μισθοδοσία.

Ακολουθεί στο τρίτο κεφάλαιο αναλυτική περιγραφή του ελαιολάδου. Συγκεκριμένα, αναφέρονται τα χαρακτηριστικά του ελαιολάδου, τα είδη καλλιέργειάς του, η διαδικασία παραγωγής και επεξεργασίας του προϊόντος, τα στοιχεία που αφορούν την ποιότητά του, οι κατηγορίες του και άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία, όπως οι ασθένειες του ελαιόδέντρου.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναλυτική αναφορά στο σημαντικό ρόλο που έχει η σωστή οργάνωση ενός λογιστηρίου σε επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα, όπως τα ελαιοτριβεία. Συγκεκριμένα, αναφέρονται τα χαρακτηριστικά ενός λογιστηρίου, οι κατηγορίες βιβλίων που τηρούνται κατά περίπτωση σύμφωνα με τον Κ.Φ.Α.Σ., η σημασία του σχεδίου των λογαριασμών της επιχείρησης και οι λογιστικές εργασίες του εργοστασίου. Τέλος, γίνεται σύντομη αναφορά στους πελάτες και τους προμηθευτές της επιχείρησης.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση της φορολογίας των αγροτών και του Φ.Π.Α. Σημαντικά στοιχεία που αναφέρονται είναι οι τροποποιήσεις από το 2014 σχετικά με το φορολογικό καθεστώς των αγροτών, οι απαραίτητες ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν από τους αγρότες καθώς και οι νέες υποχρεώσεις τους. Επίσης, γίνεται αναφορά στον Φ.Π.Α. και τα χαρακτηριστικά του σχετικά με το αγροτικό επάγγελμα.

Στη συνέχεια στο έκτο κεφάλαιο, γίνεται μία σύντομη αναφορά στον αγροτικό τομέα της χώρας, καθώς και στην επίδραση της οικονομικής κρίσης πάνω σε αυτόν.

Έπειτα στο έβδομο κεφάλαιο, αναλύεται ο ρόλος της Ε.Ε. στον αγροτικό τομέα. Επίσης, αναφέρεται εν συντομία η στήριξη των ελληνικών προϊόντων από την Ε.Ε. και η σημασία του ελαιολάδου για την Ένωση, μέσω ενός σχεδίου δράσης. Ακόμη, εμφανίζονται οι παγκόσμιες συναλλαγές των γεωργικών προϊόντων της Ε.Ε.

Στο όγδοο κεφάλαιο, γίνεται αναφορά στο θεσμό των αγροτικών επιδοτήσεων από την Ε.Ε., στην εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. για την περίοδο 2014-2020 και τις αλλαγές που επιφέρει στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη γενικώς. Συγκεκριμένα, γίνεται ανάλυση των κανονισμών της νέας Κ.Α.Π.

Τέλος, στο ένατο κεφάλαιο οδηγούμαστε σε ένα τελικό συμπέρασμα όσον αφορά τον αγροτικό τομέα και το ελαιόλαδο συγκεκριμένα, καθώς και το ρόλο της Ε.Ε. σε αυτόν, βάση των δεδομένων και των πληροφοριών που παρουσιάζουμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1.1 Χαρακτηριστικά Ενός Ελαιοτριβείου

Τα εργοστάσια παραγωγής ελαιολάδου, αποτελούν ένα σημαντικό παράγοντα του δευτερογενούς τομέα στη χώρα μας, καθώς η ελιά και το ελαιόλαδο πρωταγωνιστούν από αρχαιοτάτων χρόνων στην αγροτική και όχι μόνο ζωή της Ελλάδας. Δε θα μπορούσαμε να μην αναφέρουμε τη σημασία και τη συμβολή της ελιάς στους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες, όταν ο κάθε Ολυμπιονίκης στεφόταν με ένα κλαδί ελιάς. Αυτό στη σύγχρονη ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, πραγματοποιήθηκε μόνο το 2004 στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας. Επομένως, βλέπουμε ότι η ελιά, το ελαιόλαδο και κατ' επέκταση τα ελαιοτριβεία στη χώρα μας είναι υψίστης σημασίας ιστορικά, αλλά και όσον αφορά τον τομέα της οικονομίας της Ελλάδος.

Τα περισσότερα ελαιοτριβεία της χώρας μας αποτελούνται από σύγχρονα ελαιουργικά μηχανήματα, τα οποία σπάνια παρουσιάζουν προβλήματα κατά την λειτουργία τους, με αποτέλεσμα να καθυστερήσουν την διαδικασία παραγωγής. Επίσης, διαθέτουν πολύ καλή οργάνωση και ένα άψογα καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, λόγω της εμπειρίας που υπάρχει πλέον στη χώρα μας πάνω στο συγκεκριμένο τομέα. Τα βασικότερα μηχανήματα από τα οποία αποτελείται ένα ελαιοτριβείο είναι:

- Μεταφορική Ταινία
- Αποφυλλωτήριο
- Πλυντήριο Ελαιοκάρπου
- Αναβατόριο
- Σπαστήρας
- Μαλακτήρες
- Διανομέας Μονοπάμπ
- Γενικός Πίνακας
- Κοχλία Πυρήνα
- Ντεκαντέρ
- Διαχωριστήρας
- Καζάνι Καυστήρα¹

¹ <http://www.pyramis-ae.com>

Τέλος, η περίοδος λειτουργίας τους διαφέρει από περιοχή σε περιοχή μέσα στη χώρα. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι διαφέρει η συγκομιδή της ελιάς από περιοχή σε περιοχή λόγω των καιρικών συνθηκών που επικρατούν, όπως επίσης και λόγω του διαφορετικού είδους ελαιοκάρπου που μπορεί να καλλιεργείται σε κάθε περίπτωση. Σε γενικές γραμμές, η λειτουργία των ελαιοτριβείων της χώρας πραγματοποιείται από Οκτώβρη μέχρι και Μάρτη.

1.2 Διαδικασία Αδειοδότησης Εγκατάστασης και Λειτουργίας Ενός Ελαιοτριβείου²

Όπως κάθε βιομηχανική παραγωγή, έτσι και ένα ελαιοτριβείο, πρέπει να ακολουθήσει μια συγκεκριμένη διαδικασία, ώστε να εφοδιαστεί με την Άδεια Εγκατάστασης και την Άδεια Λειτουργίας. Η διαδικασία αυτή αποτελείται από κάποια βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν πιστά, ώστε να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα, όπως επίσης κι από ένα σύνολο απαραίτητων δικαιολογητικών που χρειάζονται για την αδειοδότηση και τη λειτουργία του εργοστασίου. Παρακάτω αναφέρεται η διαδικασία αδειοδότησης και λειτουργίας, όπως και με ό,τι αυτή κρίνεται απαραίτητη.

Για τη χορήγηση άδειας μιας μεταποιητικής δραστηριότητας, όπως ένα ελαιοτριβείο, ο φορέας υποβάλλει στην αδειοδοτούσα αρχή το σχετικό ερωτηματολόγιο που προβλέπεται στο παράρτημα I, του άρθρου 17, παράγραφος 14 του ν. 3982/2011. Από τα στοιχεία που δηλώνονται στο ερωτηματολόγιο και από τα στοιχεία του φακέλου που πιθανόν να υπάρχει στην υπηρεσία, η αδειοδοτούσα αρχή ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο φορέα για τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ανάλογα με την αιτούμενη άδεια.

Προκειμένου να εφοδιαστούν με Άδεια Εγκατάστασης απαιτείται:

- Αίτηση.
- Ερωτηματολόγιο.
- Υπεύθυνη δήλωση, βάση της οποίας βεβαιώνει ότι συμμορφώνεται με τις Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις.

² <http://technologosgeoponos.blogspot.gr>, 2013

- Απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Βεβαίωση χρήσης γης από την αρμόδια Πολεοδομική Αρχή, εφόσον θα κατασκευαστούν νέα έργα ή θα τοποθετηθούν νέα μηχανήματα.
- Μελέτη εγκατάστασης, με ιδιαίτερο παράρτημα για τις επιλεγόμενες Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις. Στη μελέτη θα συμπεριληφθεί και τυχόν αιτούμενος μηχανολογικός εκσυγχρονισμός, οπότε και θα εκδοθεί άδεια μηχανολογικής επέκτασης-εκσυγχρονισμού.
- Παράβολο.

Όσον αφορά την Άδεια Λειτουργίας αντίστοιχα απαιτείται:

- Υπεύθυνη δήλωση του φορέα, με την οποία δηλώνεται η έναρξη της λειτουργίας σύμφωνα με τους όρους της άδειας εγκατάστασης.
- Υπεύθυνη δήλωση του φορέα, στην οποία να αναφέρει λεπτομερώς πόσους και ποιας ειδικότητας τεχνικούς θα χρησιμοποιήσει κατά το νόμο.
- Υπεύθυνη δήλωση των κατά περίπτωση αντίστοιχης ειδικότητας μηχανικών, ότι τα προβλεπόμενα έργα εκτελέστηκαν σύμφωνα με τις εγκριθείσες μελέτες.
- Υπεύθυνη δήλωση ανάθεσης – ανάληψης της επίβλεψης, λειτουργίας και συντήρησης της εγκατάστασης από τον κάτοχό της και τον αρμόδιο κατά νόμο τεχνικό αντίστοιχα.
- Πιστοποιητικό Ενεργητικό Πυροπροστασίας.
- Βεβαίωση καταλληλότητας από τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας της Περιφέρειας.
- Οικοδομική άδεια αν έχουν κατασκευαστεί νέα κτηριακά έργα (αποθήκες, στέγαστρα, υπαίθρια έργα επεξεργασίας αποβλήτων κ.λπ.).
- Βεβαίωση κατασκευής κυκλοφοριακής σύνδεσης, ή απαλλαγή από αυτήν την αρμόδια υπηρεσία, αν απαιτείται.
- Παράβολο.

1.3 Επιτρεπτές Περιοχές Εγκατάστασης Ελαιοτριβείου

Σε ειδικές προκαθορισμένες περιοχές και μόνο επιτρέπεται η εγκατάσταση βιομηχανικής ή βιοτεχνικής επιχείρησης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τα ελαιοτριβεία, όπως έχει αποφασιστεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Το Ε΄ Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την υπ' αριθμό 3175/2009 απόφασή του ερμηνεύοντας το άρθρο 24 του Συντάγματος, έκρινε ότι η εγκατάσταση βιομηχανικής, ή βιοτεχνικής επιχείρησης είναι επιτρεπτή μόνο σε ειδικώς εκ των προτέρων καθορισμένες περιοχές και όχι σε όσες περιοχές που απλώς και μόνο δεν απαγορεύεται ρητά η συγκεκριμένη χρήση. Η εγκατάσταση βιομηχανικής, ή βιοτεχνικής επιχείρησης, που από τη φύση της επάγεται οχλήσεις και για τις οικιστικές περιοχές και για το περιβάλλον, επιτρέπεται μόνο σε περιοχές που εκ των προτέρων και με βάση νόμιμα κριτήρια έχουν καθοριστεί ως περιοχές προοριζόμενες για την ανάπτυξη της δραστηριότητας αυτής. Σε κάθε περίπτωση, δεν είναι νόμιμη η εγκατάσταση βιομηχανίας ή βιοτεχνίας, σε περιοχή που δεν έχει αναγνωριστεί με διοικητική πράξη, όπως υπουργική απόφαση, ως κατάλληλη για την ανάπτυξη βιομηχανικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με την απόφαση του ΣτΕ, από τον κανόνα αυτό εξαιρούνται οι παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής όχλησης, εφόσον η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι σχετική με τις παραδοσιακές καλλιέργειες της περιοχής ή την αναπτυσσόμενη σε αυτήν κτηνοτροφία ή δασοπονία. Τέλος, το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο έκρινε ότι βιομηχανικές, ή βιοτεχνικές, μονάδες χαμηλής όχλησης, όπως είναι τα ελαιοτριβεία με δυναμικότητα επεξεργασίας ελαιοκάρπου μικρότερη των 50 τόνων ημερησίως, επιτρέπεται να εγκαθίστανται και εντός ζώνης των 700 μέτρων, που εκτείνεται γύρω από πόλεις και οικισμούς με πληθυσμό από 2.001 έως και 10.000 κατοίκους³.

1.4 Ελαιοτριβείο Παναγιώτας του Γεωργίου Τσάκου

Το εργοστάσιο παραγωγής λαδιού που αναφερόμαστε, βρίσκεται στο Δήμο Μονεμβασίας, του Νομού Λακωνίας, στον Άγιο Γεώργιο Βοιών και ανήκει στην Παναγιώτα Τσάκου του Γεωργίου. Στις 26 Δεκεμβρίου του 2013, πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τον πρώην ιδιοκτήτη κ. Γεώργιο Τσάκο και την τωρινή ιδιοκτήτρια δ.

³ <http://www.agrotypos.gr>, 2009

Παναγιώτα Τσάκου, πάνω στην οποία βασίζονται όλες οι παρακάτω πληροφορίες σχετικά με το εργοστάσιο και τη λειτουργία του.

1.4.1 Ιστορική αναδρομή

Το εργοστάσιο πρωτολειτούργησε το 1947 και ήταν το πρώτο στην περιοχή των Βατίκων. Από τότε μέχρι σήμερα έχει λειτουργήσει με τέσσερα διαφορετικά συστήματα. Αρχικά λειτούργησε με άλογα, τα οποία κινούσαν τα βόλια ή αλλιώς μυλόπετρες, που ήταν δύο μεγάλες πέτρινες ρόδες, λιώνοντας με αυτό τον τρόπο τις ελιές. Μετά η λειτουργία του εργοστασίου έγινε μηχανοκίνητη και αργότερα εφαρμόστηκε η μέθοδος του πιεστηρίου. Από το 1979, ιδιοκτήτης του εργοστασίου ήταν ο Γεώργιος Τσάκος και το ελαιοτριβείο άρχισε να λειτουργεί με φυγοκεντρικό σύστημα, κάτι που γίνεται μέχρι και σήμερα. Τα τελευταία 35 χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί τέσσερις βελτιώσεις στα συστήματα λειτουργίας του. Το 2011, ο μέχρι τότε ιδιοκτήτης συνταξιοδοτήθηκε και το εργοστάσιο μεταβιβάστηκε στην κόρη του Παναγιώτα Τσάκου.

1.4.2 Λειτουργία εργοστασίου

Η λειτουργία του ξεκινά αρχές Οκτωβρίου και ολοκληρώνεται τέλος Ιανουαρίου. Το διάστημα από 20 Οκτωβρίου έως 5 Δεκεμβρίου, πραγματοποιείται το 70% της παραγωγής ελαιολάδου, από την ποικιλία της αθηνοελιάς. Τα τελευταία χρόνια στην περιοχή, καλλιεργείται η κορωναίικη ελιά, της οποίας η συγκομιδή γίνεται αρχές Δεκεμβρίου μέχρι τέλη Ιανουαρίου.

Το συγκεκριμένο ελαιουργείο, σε μία ημερήσια δωδεκάωρη λειτουργία παράγει περίπου 40 τόνους λάδι, δηλαδή περίπου 3,5 τόνους την ώρα. Η διαδικασία παραγωγής διαρκεί 55 λεπτά έως 2 ώρες και εξαρτάται από τη θερμοκρασία των μηχανημάτων. Ο μέσος όρος παραγωγής συνολικά σε μία ελαιοκομική περίοδο ανέρχεται στους 400 τόνους. Κατά το παρελθόν, η παραγωγή έχει κυμανθεί από 600 τόνους έως 270 τόνους. Συγκεκριμένα, το 2010 πραγματοποιήθηκε η μεγαλύτερη παραγωγή ελαιολάδου, φτάνοντας τους 600 τόνους. Το 2012, η παραγωγή ελαιολάδου κυμάνθηκε στο μέσο όρο, φτάνοντας τους 450 τόνους. Το 2013 ήταν η χειρότερη χρονιά παραγωγής ελαιολάδου, κάνοντας μόλις 270 τόνους. Η χαμηλή παραγωγή παρατηρήθηκε σε όλη την Ελλάδα το 2013. Το είδος του ελαιολάδου που

παράγεται στο εργοστάσιο είναι εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο, με οξύτητα 0,1-0,8 και η μεγαλύτερη ποσότητα εξάγεται στη γειτονική Ιταλία.

1.4.3 Προσωπικό εργοστασίου

Τα άτομα που απασχολούνται στο ελαιουργείο είναι 8, αγρότες στο επάγγελμα, ασφαλισμένοι στον Ο.Γ.Α. Μερικοί είναι παράλληλα ασφαλισμένοι και στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., αφού έχουν πραγματοποιηθεί οι νόμιμες διαδικασίες. Το προσωπικό είναι εποχιακό κι εργάζεται περίπου 4 μήνες το χρόνο. Επίσης έχει εξωτερικούς συνεργάτες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο γεωπόνος, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τον καθαρισμό και την απολύμανση του εργοστασίου ανά τρεις μήνες το χρόνο. Ακόμη ένας βασικός εξωτερικός συνεργάτης, είναι το λογιστικό γραφείο της κ. Ελένης Γεωργουδή, που τηρεί τα βιβλία της επιχείρησης. Οι 8 υπάλληλοι του εργοστασίου ανήκουν στην κατηγορία της εξαρτημένης εργασίας, ενώ οι εξωτερικοί συνεργάτες στην κατηγορία παροχής υπηρεσιών.

1.4.4 Οικονομικές συναλλαγές

Τα πάγια έξοδα της επιχείρησης, είναι περίπου 150 ευρώ την ημέρα σε ρεύμα και τη σεζόν φτάνουν περίπου τις 16.000 ευρώ. Το εργοστάσιο δικαιούται 9% από την τελική παραγωγή ελαιολάδου, σε περίπτωση μεταφοράς των ελιών από τους ίδιους τους παραγωγούς, ενώ 12% αν η μεταφορά των ελιών πραγματοποιηθεί από υπάλληλους του εργοστασίου. Η πλειοψηφία των παραγωγών, μεταφέρουν οι ίδιοι τις ελιές στο ελαιουργείο. Κάποιοι παραγωγοί ελέγχονται από γεωπόνους για την ποιότητα των ελαιοδέντρων τους και στο μέλλον η διαδικασία αναμένεται να γίνει υποχρεωτική. Περίπου 400 παραγωγοί συνεργάζονται με το εργοστάσιο της Παναγιώτας Τσάκου. Το 2012 έφτασαν τους 540 και το 2013 ήταν 420.

Η οικονομική συναλλαγή με το λογιστικό γραφείο πραγματοποιείται κάθε 3 μήνες. Τα βιβλία της επιχείρησης βρίσκονται στο εργοστάσιο, μεταφέρονται στο λογιστικό γραφείο για καταχώρηση στο τέλος κάθε περιόδου και στη συνέχεια αφού εκτυπωθούν, επιστρέφουν στο εργοστάσιο για τυχόν έλεγχο. Στο τέλος κάθε τριμήνου, όπως σε κάθε ατομική επιχείρηση, κατατίθεται περιοδική δήλωση Φ.Π.Α. Το βιβλίο που τηρεί η επιχείρηση είναι το Εσόδων-Εξόδων και τα παραστατικά που χρησιμοποιεί στις συναλλαγές της είναι το δελτίο μεταφοράς (πρώην δελτίο

αποστολής), το τιμολόγιο πώλησης, το δελτίο αποστολής - τιμολόγιο πώλησης, το δελτίο αποστολής - δελτίο ποσοτικής παραλαβής και η απόδειξη παροχής υπηρεσιών. Η πορεία του εργοστασίου την τελευταία δεκαετία είναι σταθερή και εξαρτάται κυρίως από την παραγωγή των ελαιοδέντρων. Οι ώρες εργασίας δεν αντιστοιχούν πάντα με το κέρδος, καθώς το εργοστάσιο τα τελευταία χρόνια έχει υποχρεώσεις προς την Εθνική τράπεζα, λόγω δανείων.

Εικόνα 1 : Ελαιοτριβείο Παναγιώτας Τσάκου

1.5 Οικονομικά Στοιχεία Ελαιοτριβείου Χρήσης 2012

Ε3 ΤΑΧΙΣ										ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΩΝ										ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2013											
Υποβάλλεται σε δύο αντίτυπα και συνοδεύεται με δήλωση φορολογικής αποδοτίας και επιβεβαιώσεις της ετήσιας λειτουργίας										ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ		002		Από 01/01/12		003		Έως 31/12/12													
Δ.Ο.Υ. ΥΠΟΒΟΛΗΣ										ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ		005		2622		παρ. 7 αρ. 48 (8)		593		1		υπόκειται και μη προνοείται (7)		594		1					
Δ.Ο.Υ. ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ										ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ		007		2622		Κατηγορία Βιβλίων Βοσών		019		1		Γ		2		ΒΓ		3			
ΑΡΜΟΔΙΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ										017		017		017		Αρτίο επί 1%		1		Απαλλαγεί ορίζεται		2		Απαλλαγεί μόνο με Α.Π.Δ.		3		Χρήσιμα που κλείνουν εντός του έτους παρόμοι		730	
ΠΙΝΑΚΑΣ Α' - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ										Α.Φ.Μ.		018		111193890		Κωδικός Αριθμός Χώρας Προέλευσης Έσοδων		705		10412302		Κ.Α.Δ. που αντιστοιχεί στη μεγαλύτερη εαφάριστη έσοδο		761		10412302					
ΕΠΩΝΥΜΟ Α'										ΤΣΑΚΟΥ				ΕΠΩΝΥΜΟ Β'				ΟΝΟΜΑ		ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ		ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ		ΓΕΩΡΓΙΟΣ							
ΕΠΩΝΥΜΙΑ (Μη Φορολόγούμενα)																															
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΖΥΓΙΟΥ (Συμπληρώνονται μόνο όταν η μη πόνη επιχείρηση είναι εταιρική και ανήκει στη σύζυγο)										Α.Φ.Μ.		041						ΟΝΟΜΑ				ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ									
ΠΙΝΑΚΑΣ Β' - ΣΤΟΙΧΕΙΑ Κ.Β.Σ. ΕΚΔΟΣΘΕΝΑ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ										Τίτλος στοιχείου (Αποθ. λιν. Πώλησης, ημελ. πώλησης κλπ.)		Από Νο		Μέχρι Νο		Τίτλος στοιχείου (Αποθ. λιν. Πώλησης, ημελ. πώλησης κλπ.)		Από Νο		Μέχρι Νο											
1.		ΔΑ-ΔΠΠ-ΑΠΥ		1743		3761		6.																							
2.		ΔΑΤ		5		8		7.																							
3.		ΤΙΜ		6		18		8.																							
4.								9.																							
5.								10.																							
ΠΙΝΑΚΑΣ Γ' - ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ										Υποκαταστήματα		061		Φορολογικές αποθήκες		062		Βιβλίο αποθήκης		063		ΝΑΙ		1		2		ΝΑΙ ΠΡΟΑΡΤΗΤΑ		3	
Αποθήκευτικο χώροι		064		Μόνιμα απασχολούμενο προσωπικό		065		Βιβλίο Παραγωγής - Κοστολογίου		066		ΝΑΙ		1		2		ΝΑΙ ΠΡΟΑΡΤΗΤΑ		3											
Εκθέσεις		067		Εποχικά απασχολούμενο προσωπικό		068		Τήρηση Αναλυτικής Λογιστικής		069		ΝΑΙ		1		2		ΝΑΙ ΠΡΟΑΡΤΗΤΑ		3											
Εργοστάσια		070		Ανιλεγκτικές χρήσεις (περιλαμβάνεται η κλιμακωτή)		071		Τήρηση Βιβλίων μηχανογραφικού		072		1		2		3		ΜΕΙΚΤΑ		3											
Λοιποί εκτός έδρας χώροι διαθεσίμων		073		Συνδεδεμένες επιχειρήσεις (αρ. 90 ν.2190/1992)		074		Υποχρέωση Απογραφής		075		ΝΑΙ		1		2		ΝΑΙ ΠΡΟΑΡΤΗΤΑ		3											
Παρήλθ. αγαθών μέσω διαθεσίμων		076		Παροχή υπηρεσιών μέσω διαδικτύου		077		Τήρηση βιβλίων σύμφωνα με το Δ.Α.Π.		078		ΝΑΙ		1		2		ΝΑΙ ΠΡΟΑΡΤΗΤΑ		3											
ΠΙΝΑΚΑΣ Δ' - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΛΩΣΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ										α) Στοιχεία δηλώνοντος		Ο θάνατος είναι**		736		Ο ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ		1		ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ		2		ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΤΙΡΟΣ ΟΠΙΟΣ		3		ΑΝΤΙΚΛΗΤΟΣ		4	
ΕΠΩΝΥΜΟ Α'												ΕΠΩΝΥΜΟ Β'				ΟΝΟΜΑ				ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ											
Α.Φ.Μ.										741		Κωδικός Δ.Ο.Υ.				ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ		ΕΙΔΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ		επί		Δ		1		Θ		2	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ										ΟΔΟΣ - ΑΡΙΘΜΟΣ - Η ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ - ΧΩΡΙΟ				ΔΗΜΟΣ Ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ		ΤΑΧ. ΚΩΔ.				ΤΗΛΕΦΩΝΟ											
β) Στοιχεία συμπληρωστών										Το έντυπο συμπληρώνεται από*		750		ΤΟΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ		1		ΜΙΣΘΩΤΟ ΛΟΓΙΣΤΗ		2		ΛΟΓΙΣΤΗ ΟΧΙ ΜΙΣΘΩΤΟ		3							
ΠΙΝΑΚΑΣ Ε' - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑ ΕΝΟΚΙΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΗΘΗΚΑΝ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ - ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ										ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ		681		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΩΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ		904		ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΟΚΙΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΟΛΑ ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΙΝΑΚΑ (9)		905		2.400,00									
Διεύθυνση εγκατάστασης										Χώρα/Κωδ. Εγκατάστασης (Μόνιμο/Υποκαταστήματα κλπ.)		Περίοδος Μίσθωσης		Ονομαστικό/μίσθωση Εκμισθωτή		Α.Φ.Μ. Εκμισθωτή		Ποσό													
ΑΓ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΙΩΝ ΛΑΚΩΝΙΑΣ		ΚΕΝΤΡΙΚΟ		01/01-31/12/12		ΤΣΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ		671		015194806		672		2.400,00																	
								673				674																			
								675				676																			
								677				678																			
								679				680																			
								906																							
Ημερομηνία.....2013										Ημερομηνία.....2013		Ο ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ		Ο ΥΠΟΒΑΛΩΝ		Η δήλωση υποβάλλεται, είτε αυτοπροσώπως, είτε από οποιονδήποτε τρίτο, με την επίδειξη της ταυτότητάς του.		Α.Φ.Μ.													
Ο ΔΗΛΩΝ										Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ		011		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ		012		Επίπνομο:													
Α.Φ.Μ.										010						Όνομα:															
Επωνυμ.:																Δ/ση:															
Όνομ.:																Αρμόδια Δ.Ο.Υ.:															
Δ/ση:																(5) Αρ. Μητρ. αδ. ασκ. επαγγ/τος:															
Αρμόδια Δ.Ο.Υ.:																(5) Κατηγορία άδειας:															
(5) Αρ. Μητρ. αδ. ασκ. επαγγ/τος:																															
(5) Κατηγορία άδειας:																															

(1) Συμπληρώνεται από τον υπεύθυνο (2) Σε κάθε περίπτωση στις έντυπες απόσπασμα Χ στα αντίστοιχα πεδία της απόφασης (και κελιά και όχι στον αντίστοιχο αριθμό (1,2 κλπ) αυτής.
 (3) Εάν καθιέρωση εντός της επιχείρησης, κλιμακωτή, ονομαστική μίσθωση, τότε γίνεται αναφορά στην έντυπη απόσπασμα Χ στα αντίστοιχα πεδία της απόφασης.
 (4) Σε κάθε περίπτωση πρέπει να αναφέρεται η εγκατάσταση, συμπεριλαμβανομένης της ημερομηνίας έναρξης, της διάρκειας, της περιοχής, της παροχής, του ονόματος του εκμισθωτή και του Α.Φ.Μ. του εκμισθωτή.
 (5) Ο κωδικός αυτής συμπληρώνεται εφόσον αναφέρεται η προέλευση, και διαφέρει από τον 017/2000.
 (6) Συμπληρώνεται από τον υπεύθυνο, δημοσίως, και καμία άλλη, διαφορετική ή άλλη από την 7 αρ. 48 του Κ.Φ.Ε.
 (7) Συμπληρώνεται από αυτούς που δεν τρέφουν βιβλίο Β' κατηγορίας, του Κ.Φ.Ε. στα αντίστοιχα πεδία της απόφασης.
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΑΦΜ 11938990 Ε3/13 σελ. 1/4

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤ'. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ - ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΜΕ ΒΙΒΛΙΑ Β' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ															
α) Αγορές		Εισιτηριακό		Εισαγωγές		β) Απογραφή		Έναρξης		Λήξης					
εμπορευμάτων	231	132.906,36	232		εμπορευμάτια	256	10.529,19	257	13.290,64						
α & β' υλών-υλικών συσκ.	235		236		έτοιμα προϊόντα & υποπροϊόντα	259		260							
αναλωσίμων υλικών	239		240		πρώτες και βοηθητικές ύλες	261		262							
αναλλακτικών παγίων	243		244		υλικά συσκευασίας	264		265							
εδών συσκευασίας	247		248		ημιτελή	267		268							
Σύνολο αγορών	251	132.906,36	252		υπολείμματα	270		271							
Αγορές παγίων χρήσης	811	1.710,00	812		Σύνολο απογραφής	520	10.529,19	521	13.290,64						
γ) Ακαθάριστα Έσοδα Εμπορίας - Μεταποίησης				δ) Δαπάνες		Εμπορίας - Μεταποίησης		Παροχής Υπηρεσιών		Ελευθέρων Επαγγελματιών					
χονδρική πώληση εμπορευμάτων	263	147.040,99		αμοιβές προσωπικού	522	19.493,89	523	11,73	524						
χονδρική πώληση εμπορευμάτων	266	132.961,59		αμοιβές και έξοδα τρίτων	525	768,20	526	0,46	527						
χονδρική πώληση προϊόντων	269			παροχές τρίτων, φόροι-τέλη	528	2.398,56	529	1,44	530						
χονδρική πώληση προϊόντων	272			ιδίωξη	531		532		533						
λοιπά έσοδα δραστηριότητας	273			διάφορα έξοδα	534	52.701,55	535	31,71	536						
Σύνολο Εσόδων Εμπ.-Μετ.	540	280.002,58		τόκοι και συναφή έξοδα	537		538		539						
ε) Ακαθάριστα Έσοδα Παροχής Υπηρεσιών				αποσβέσεις παγίων		541		32.552,91		542	19,59	543			
Π.Υ. προς το δημόσιο	279			Σύνολο Δαπανών	544	107.915,11	545	64,93	546						
Π.Υ.	276	168,50		στ) Εξαλογοστικός προσδιορισμός κερδών επιχειρήσεων καθώς και ακαθάριστα έσοδα ανά Μ.Σ.Κ.Κ. για βιβλία Β' κατηγορ. (1)											
Π.Υ.	519			Κωδ. αριθ. πίνακα Μ.Σ.Κ.Κ.	Σύνολο αγορών	Επιτοκία μετριά κερδών (%)	Ακαθάριστα έσοδα	Επιτοκία καθαρού κέρδους (%)	Καθαρά κέρδη						
Λοιπά έσοδα παρ. υπηρεσιών	282		302	5501	303	351	304	132.961,59	359	30,00	305				
Σύνολο Εσόδων Παρ. Υπηρεσ.	547	168,50	308	5304	309	352	310	147.040,99	360	5,00	311				
ζ) Ακαθάριστα Έσοδα Ελευθέρων Επαγγελματιών				314		315		353		316		168,50	361	50,00	317
δωμική πελατεία	274		320		321	354	322		362		323				
Π.Υ. προς το Δημόσιο Τομέα	277		326		327	355	328		363		329				
επιδηδεματίες κ.τ.λ. (2)	280		332		333	356	334		364		335				
μελέτες μηχανικών	275				834	357	835		365		836				
λοιπά έσοδα Ελευθέρων Επαγγ.	278				339	358	340		366		341				
Σύνολο Εσόδων Ελ. Επαγγίων	283		Σύνολο	343			344	280.171,08			345				
η) Λογιστικός προσδιορισμός καθαρών κερδών επιχειρήσεων με βιβλία Β' Κατηγορίας															
				Εμπορίας - Μεταποίησης		Παροχής Υπηρεσιών		Ελευθέρων Επαγγελματιών		Συνολικά					
Σύνολο Ακαθάριστων Εσόδων				548		280.002,58		549		168,50	550	280.171,08			
Μείον: Κόστος Πωληθέντων (Αναλώσεων)				552		130.144,91		553		554	555	130.144,91			
Μείον: Δαπάνες χρήσης				556		107.915,11		557		64,93	558	559	107.980,04		
Κέρδος βάσει Λογιστικού προσδιορισμού				560		41.942,56		561		103,57	562	563	42.046,13		
Πλέον: Δαπάνες μη εκπιπόμενες (6)				564				565		566	567	568			
Καθαρά Κέρδη με λογιστικό προσδιορισμό				568		41.942,56		569		103,57	570	571	42.046,13		
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤ'. ΠΡΟΞΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΙΒΛΙΑ Β' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ															
Πλέον: έσοδα περ. α', β', γ, δ' παρ.1 αρ.32, περ. α, β', γ, δ, παρ.3 αρ.50 ν.2238/1994 κτλ.				840				μείον: αφορολ. εκπτώσες αναπτ. νόμιμ.		592					
μείον: δαπάνη αγοράς Φ.Τ.Μ. (3)				336				μείον: δαπάνη επιστ. έρευνας (εξυλογοστικά)		318					
μείον: αποσβέσεις άδειας Φ.Δ.Χ. ν. 3888/2011				312				μείον: έκπτωση ποσών λόγω αναπληρωμ.		313					
μείον: ποσό επένδυσης παρ.9 άρθρ.73 ν.3842/10 (4)				382				383		α	384	β	Φορολογητέα Καθαρά Κέρδη	346	42.046,13
ΠΙΝΑΚΑΣ Η'. ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΙΒΛΙΑ Γ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ															
α) Ισολογισμού		Έναρξης (5)		Λήξης		β) Έσοδα									
1. Καθάριστο (ΑΙ)	161		162		συνολικά έσοδα από παροχή υπηρεσιών (Α/73)	459									
2. Διαφορά από έσοδα μετρώμεν. υπέρ το άδικο (ΑΙΙ)	165		166		επιχορηγήσεις και διάφορα έσοδα πωλήσεων (Α/74)	465									
3. Διαφορές αναπροσαρμογής (ΑΙΙΙ)	169		170		έσοδα παρεπόμενων ασχολιών (Α/75)	467									
4. Αποθεματικό κεφάλαιο (ΑΙV)	173		174		έσοδα κεφαλαίων (Α/76)	469									
5. Αποτέλεσμα σε νέο (ΑV)	177		178		διαπραραμηνή παγίων & χρησιμ. προβλ. έκμετάλλευσής (Α/78)	471									
6. Μεταστροφές υπηρεσιών (ΓI)	181		182		έκτακτα και ανόργανα έσοδα και κέρδη	475									
7. Βεβαιωμένες υπηρεσίες (ΓΙΙ)	185		186		γ) Κόστη										
8. Μη τρεχικά λογαριασμοί παθητικά (Δ)	189		190		όξια παραχθέντων προϊόντων ετοιμών και ημιτελών	412									
9. Οφειλόμενο κεφάλαιο (ΔΑ)	193		194		κόστος α & β' υλών - υλικών συσκευασίας	416									
10. Καφάλαιο εκπαιδευτικό στην επιδιόκη χρήση (ΔΙΙΑ)	163		164		κόστος αναλωσίμων υλικών που αναλώθηκαν	420									
11. Πιλάτες (ΔΙΙΙ)	167		168		κόστος αναλλακτικών παγίων που αναλώθηκαν	424									
12. Γραμμάτια εισπρακτέα (ΔΙΙΒ)	171		172		κόστος εδών συσκευασίας που αναλώθηκαν	425									
13. Υποσχετικές επιστολές και λοιπά ήθη (ΔΙΙΒα)	175		176		δαπάνες παραγωγής	428									
14. Γραμμάτια σε καθίσταται (ΔΙΙΒβ)	179		180		φύρα βιομηχανοποίησης	431									
15. Επιτοκία εισπρακτέα μεταρρολόμενα (ΔΙΙΒγ)	183		184		δ) Δαπάνες										
16. Επιτοκία σε καθίσταται (σφραγισμένα) (ΔΙΙΒδ)	187		188		σύνολο δαπανών για παροχή υπηρεσιών	461									
17. Επιστολές - επιδική πιλάτες και χρεωστές (ΔΙΙΒε)	191		192		έκτακτα και ανόργανα (έξοδα και ζημιές)	477									

(1) Οι επιχειρήσεις, και οι ελεύθεροι επαγγελματίες με βιβλία Β' κατηγορ. συμπληρώνουν μόνο τις στήλες "κωδ αριθ. πίνακα Μ.Σ.Κ.Κ.", "ακαθάριστα έσοδα" και "Συνολικά καθ. κέρδους (%)".

(2) Επιτηδεματίες Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. οι οποίοι παρακρίθηκαν φόρο από αυτές τις ομάδες.

(3) Συμπληρώνεται από τις επιχειρήσεις που τρέφουν βιβλία Β' κατηγορίας Κ.Β.Σ. μόνο στην περιπτώση εξαλογοστικού προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματός τους.

(4) Αναγράφεται το ποσό επένδυσης για παραγ. κλημ. έργων της παρ. 9 άρθρο 73 ν. 3842/2010

(5) Συμπληρώνεται μόνο όταν σχετικό στοιχείο δεν προκύπτει από την απογραφή λήξης του έτους Ε3 της προηγούμενης χρήσης, σφάλμα για τα στοιχεία έναρξης του πίνακα Θ', υποπίνακα ε.

(6) Μεταφορά από κατάσταση φορολογικής αναμόρφωσης

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΑΦΜ

E3/13
σελ. 2/4

Ισοζύγιο Εσόδων-Εξόδων

Απο Κωδικός		Εως Κωδικός			Απο Ημερομηνία		Εως Ημερομηνία		
					01/01/12		31/12/12		
Κωδ.	Περιγραφή	Εκ Μεταφ.	Εκ Μεταφ.	Εκ Μεταφ.	Περίοδου	Περίοδου	Περίοδου	Σύνολο	
		Καθ. Αξία	Αξία Φ.Π.Α.	Μικτή Αξία	Καθ. Αξία	Αξ. Φ.Π.Α.	Μικ.Αξία		
14.00.00.19	ΑΓΟΡΕΣ ΠΑΓΙΩΝ 23%	0,00	0,00	0,00	1.710,00	393,30	2.103,30	2.103,30	
14.98.00.019	ΠΩΛΗΣΗ ΠΑΓΙΟΥ 23%	0,00	0,00	0,00	4.500,00	1.035,00	5.535,00	5.535,00	
20.01.10.02	ΑΓΟΡΕΣ ΑΠΟ ΜΗ ΥΠΟΚ. (ΓΙΑ /	0,00	0,00	0,00	432.113,70	0,00	432.113,70	432.113,70	
20.01.1001	ΑΓΟΡΕ ΑΠΟ ΜΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΣ	0,00	0,00	0,00	132.906,36	0,00	132.906,36	132.906,36	
60.00.0001	ΑΜΟΙΒΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	0,00	0,00	0,00	19.505,62	0,00	19.505,62	19.505,62	
60.03.0001	ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	0,00	0,00	0,00	768,66	0,00	768,66	768,66	
62.03.00.19	ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ (ΣΤΑΘΕΡΗ)	0,00	0,00	0,00	70,42	16,20	86,62	86,62	
62.04.0101	ΕΝΟΙΚΙΑ	0,00	0,00	0,00	2.400,00	0,00	2.400,00	2.400,00	
62.98.00.00	ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ ΧΔΕ	0,00	0,00	0,00	279,84	0,00	279,84	279,84	
62.98.00.12	ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ ΜΔΕ	0,00	0,00	0,00	6.815,93	884,35	7.700,28	7.700,28	
64.00.0002	ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΞΟΔΑ ΜΔΕ	0,00	0,00	0,00	34.783,92	8.069,39	42.853,31	42.853,31	
64.00.0003	ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΞΟΔΑ ΧΔΕ	0,00	0,00	0,00	10.783,15	0,00	10.783,15	10.783,15	
66.00.0001	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ	0,00	0,00	0,00	32.572,50	0,00	32.572,50	32.572,50	
70.00.00.003	ΧΡΕΩΣΤΙΚΟ ΑΡΧΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗ	0,00	0,00	0,00	0,00	9.871,91	9.871,91	9.871,91	
70.00.00.09	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡ.ΧΟΝΔΡΙΚΩ	0,00	0,00	0,00	6.741,28	876,37	7.617,65	7.617,65	
70.00.0000	ΠΩΛΗΣΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΧΣ	0,00	0,00	0,00	140.299,71	0,00	140.299,71	140.299,71	
70.00.01.07	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΧΟΝΔΡ 0% (ΓΙΑ ΛΣ	0,00	0,00	0,00	432.113,70	0,00	432.113,70	432.113,70	
73.01.00.09	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ 13%	0,00	0,00	0,00	132.961,59	17.285,00	150.246,59	150.246,59	
73.01.04.09	ΠΑΡΟΧΗ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	0,00	0,00	0,00	168,50	21,88	190,38	190,38	
Σύνολο Εσόδων		0,00	0,00	0,00	716.784,78	29.090,16	745.874,94	745.874,94	
Σύνολο Εξόδων		0,00	0,00	0,00	674.710,10	9.363,24	684.073,34	684.073,34	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

2.1 Βασικές Έννοιες Αγροτικού Τομέα

Στον αγροτικό τομέα γενικά τρεις είναι οι βασικοί πρωταγωνιστές. Τα αγροτικά προϊόντα, η γη και φυσικά οι αγρότες. Είναι σημαντικό λοιπόν να προσδιοριστεί η έννοια του καθενός παράγοντα ξεχωριστά.

«Αγρότες είναι αυτοί που ασκούν προσωπικά ή με τα μέλη της οικογένειάς τους, ή με μισθωτούς ή εργάτες, τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις και υπηρεσίες». «Αγροτικά προϊόντα είναι τα αγαθά που παράγονται από τους αγρότες στα πλαίσια των αγροτικών εκμεταλλεύσεων». Αγροτική γη, ή αλλιώς αγροτικές εκμεταλλεύσεις μπορούν να θεωρηθούν διάφοροι τομείς. Συγκεκριμένα, «αγροτική εκμετάλλευση μπορεί να είναι (Νιφορόπουλος, 2014):

- Η γεωργία γενικά και ιδίως η καλλιέργεια δημητριακών, κηπευτικών, καπνού, βαμβακιού, οπωροφόρων και καρποφόρων δέντρων, αρωματικών και διακοσμητικών φυτών, η αμπελουργία, η ανθοκομία και τέλος η παραγωγή μανιταριών, μπαχαρικών, σπόρων και φυτών.
- Η εκτροφή ζώων γενικά, στην οποία περιλαμβάνονται κυρίως η κτηνοτροφία, η πτηνοτροφία, η μελισσοκομία και η σαλιγκαροτροφία.
- Η δασοκομία γενικά.
- Η αλιεία σε γλυκά νερά, η ιχθυοτροφία, η καλλιέργεια μυδιών, στρειδιών και η εκτροφή μαλακίων.
- Οι μεταποιητικές δραστηριότητες του αγρότη, που πραγματοποιούνται στα πλαίσια των εκμεταλλεύσεών τους και σε προϊόντα που προέρχονται από την παραγωγή τους».

Επιπλέον, «αγροτικές υπηρεσίες είναι οι παρεχόμενες από τους αγρότες με χειρωνακτική εργασία ή με το συνήθη εξοπλισμό της εκμετάλλευσής τους, οι οποίες συμβάλουν στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων». Οι βασικότερες υπηρεσίες είναι οι εργασίες σποράς, φύτευσης, καλλιέργειας, θερισμού, περισυλλογής, συγκομιδής, διαλογής, ξήρανσης, άλεσης, έκθλιψης, απολύμανσης και αποθήκευσης. Ακόμη, η εκτροφή ζώων, η μίσθωση μηχανικών μέσων, ο ψεκασμός των καλλιεργειών, η χρησιμοποίηση αρδευτικών μέσων, καθώς και άλλες δασοκομικές υπηρεσίες, όπως η κοπή ξύλων (Νιφορόπουλος, 2014).

2.2 Το Προσωπικό Ενός Ελαιοτριβείου και οι Αρμοδιότητές του

Η διαδικασία παραγωγής ελαιολάδου έχει υποστεί στο πέρασμα των χρόνων τεράστιες μεταβολές. Σε αυτό έχει συντελέσει η χρήση όλο και νέων μεθόδων παραγωγής, με την προσθήκη νέων μηχανημάτων. Μπορεί το προσωπικό εν τούτοις να έχει μειωθεί, παρ' όλα αυτά, οι απαιτήσεις στη διαδικασία παραγωγής παραμένουν υψηλές, ώστε να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα κι έτσι το προσωπικό ενός ελαιοτριβείου αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στη ζωή του εργοστασίου και της παραγωγής του ελαιολάδου.

Οι εργάτες που απασχολούνταν στα παλιά ελαιοτριβεία ήταν αρκετοί, αφού οι απαιτήσεις της παραγωγής του λαδιού ήταν μεγάλες. Οι βασικές ειδικότητες συμπεριλάμβαναν τους μηχανικούς και τους βοηθούς τους, τους "πετράδες" που χειρίζονταν τους σπαστήρες, δηλαδή τους ελαιόμυλους, όπου γινόταν η αρχική σύνθλιψη των ελιών, τους χαμάληδες που απασχολούνταν στη μεταφορά των ελιών και του λαδιού, τους θερμαστές, τους "γραμματικούς" ή αλλιώς ζυγιστές. Επίσης, τους δέτες των τσουπιών, δηλαδή των ελαιόπανων, ενώ υπήρχαν και ανειδίκευτοι εργάτες. Καθημερινά οι εργασίες ξεκινούσαν από πολύ νωρίς, δηλαδή περίπου από τις 5.30 το πρωί και διαρκούσαν συνήθως μέχρι και αργά το μεσημέρι, ενώ μέχρι να βελτιωθεί αρκετά η τεχνολογία αρκετά ήταν και τα εργατικά ατυχήματα⁴.

Η διαδικασία παραγωγής, όσον αφορά στα ατμοκίνητα ελαιοτριβεία, ήταν συνοπτικά η ακόλουθη: κάθε παραγωγός μετέφερε τις ελιές του μέσα σε τσουβάλια στο ελαιοτριβείο, όπου ο γραμματικός τις ζύγιζε, ενώ στη συνέχεια τις τοποθετούσαν σε πατάρια που υπήρχαν σε σειρά πάνω από τις μυλόπετρες του σπαστήρα, για να μην μπερδεύονται του ενός με του άλλου. Η διαδικασία για κάθε παραγωγό γινόταν χωριστά και επαναλαμβάνονταν σύμφωνα με τη σειρά προσέλευσης στο ελαιοτριβείο. Οι πετράδες έριχναν τις ελιές στις μυλόπετρες. Ο πολτός που σχηματίζονταν, το λεγόμενο χαμούρι, έπεφτε μέσα στις χαβούζες, που ήταν τετράγωνες δεξαμενές, οι οποίες βρίσκονταν κάτω από τις μυλόπετρες και είχαν χωρίσματα για να πέφτει ξεχωριστά το χαμούρι του κάθε παραγωγού. Ακολούθως, ένας εργάτης έβγαζε το χαμούρι με μια μεγάλη ξύλινη γαβάθα από τις χαμουριέρες και το άδειαζε μέσα σε ένα ντεπόζιτο. Έπειτα, ο δέτης με τη γαβάθα άπλωνε το

⁴ <http://ct-srv2.aegean.gr>, 2004

χαμούρι στα ελαιόπανα και τα έδενε κόμπο στα τέσσερα, δηλαδή σε σχήμα φακέλου. Μόλις συγκεντρώνονταν περίπου εξήντα με εβδομήντα τσουπιά, ο μάστορας του πιεστήριου μαζί με τον βοηθό του τα στοιβάζαν στο πιεστήριο, το γνωστό μπασκί, το ένα πάνω στο άλλο, με μεγάλη ακρίβεια, ώστε να μην προεξέχει κανένα. Το πιεστήριο διέθετε μια σχηματισμένη τετράγωνη επιφάνεια, σαν πιάτο με ανοιχτά χείλη, όπου στοιβάζονταν τα τσουπιά. Ένα σύστημα με κινητούς σωλήνες συμπίεζε τα τσουπιά, ώστε να παραχθεί ένα μείγμα λαδιού με νερό που έτρεχε μέσα στο πολύμι, μία μικρή δεξαμενή. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας από το στάδιο του σπαστήρα, μέχρι και τη συμπίεση, οι εργάτες έβρεχαν διαρκώς τον ελαιοπολτό με χλιαρό νερό για να διευκολύνουν τη σύνθλιψη. Μετά το πιεστήριο μετέφεραν το αμούρι σε μια ειδική ορθογώνια μεταλλική δεξαμενή, όπου ο ειδικός μάστορας έπρεπε να διαχωρίσει το νερό από το λάδι. Αυτό γινόταν με τη βοήθεια αρχικά του μαστραπά, μιας χάλκινης κανάτας, όταν η ποσότητα του μείγματος ήταν μεγάλη, και του γκαϊζντερμά, δηλαδή ενός μεγάλου βαθιού σιδερένιου πιάτου, όταν η ποσότητα μίκραινε, ώσπου σιγά σιγά αφαιρούσαν όλο το λάδι που επέπλεε και το τοποθετούσαν σε κιούπια και αργότερα σε τενεκέδες. Το νερό που απέμενε διοχετευόταν σε μια δεξαμενή που βρισκόταν κάτω από το πολύμι και τελικά έτρεχε έξω από το ελαιοτριβείο. Τα διαχωριστήρια αντικαταστάθηκαν σύντομα, περίπου στις αρχές του 20ου αιώνα, από ειδικά φυγοκεντρικά μηχανήματα, τα Λαβάλ, που ονομάστηκαν έτσι από το όνομα της εταιρίας που τα κατασκεύαζε από το 1890, της Άλφα Λαβάλ⁵.

Τα σύγχρονα ελαιοτριβεία, απαιτούν πολύ μικρότερο ανθρώπινο δυναμικό απ' ό,τι τα παλαιότερα, αφού τα περισσότερα στάδια παραγωγής όπως για παράδειγμα του πιεστήριου, ολοκληρώνονται με αυτοματοποιημένους μηχανισμούς. Ένα είδος μίξερ ανακατεύει τον ελαιοπολτό, ενώ η ανάγκη για εργατικά χέρια έχει περιοριστεί στην επίβλεψη της λειτουργίας των μηχανών.

2.3 Μισθοδοσία

Όπως σε κάθε επιχείρηση, έτσι και σε ένα εργοστάσιο παραγωγής ελαιολάδου, βασικό στοιχείο της οικονομικής του ζωής αποτελεί η μισθοδοσία. Το κομμάτι της μισθοδοσίας θεωρείται σημαντικό, όχι μόνο για τους εργαζόμενους και την

⁵ <http://ct-srv2.aegean.gr>, 2004

επιχείρηση, αλλά και για το ίδιο το κράτος. Μέσω αυτής της διαδικασίας επωφελείται και το κράτος λόγω των εισπράξεων που του αναλογούν από την φορολογία εργαζομένων και εργοδοτών. Συγκεκριμένα, τα έσοδα αυτά για το κράτος είναι τα χρήματα που καταβάλλονται στα ασφαλιστικά ταμεία, όπως για παράδειγμα σε μια μισθοδοσία εμφανίζεται το ποσό που καταβάλλεται στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. από τον εργαζόμενο και τον εργοδότη, δηλαδή οι εργοδοτικές εισφορές και ο φόρος των εργαζομένων και τέλος ο Φ.Μ.Υ. Τα ποσοστά που εφαρμόζονται διαφέρουν ανάλογα με το είδος της εργασίας και την κατηγορία του εργαζόμενου. Τα βασικά ποσοστά που εφαρμόζονται αυτή τη στιγμή είναι 27,46% για τις εργοδοτικές εισφορές και 16,50% για τις εισφορές του εργαζόμενου, φτάνοντας το 43,96% στο σύνολο. Ανάλογα το είδος της εργασίας μπορούν να εφαρμοστούν και άλλα ποσοστά, όπως χαρακτηριστικό παράδειγμα στην κατηγορία βαρέα οι εργοδοτικές εισφορές είναι 29,61% και οι εισφορές του εργαζόμενου 19,95%, με σύνολο 49,56%.

Όσον αφορά τον Φ.Μ.Υ., ο τρόπος υπολογισμού εξαρτάται από το ύψος του ετήσιου εισοδήματος. Συγκεκριμένα, για εισοδήματα έως 25.000 ευρώ ετησίως ο φορολογικός συντελεστής καθορίζεται στο 22%, για τα επόμενα 17.000 ευρώ και μέχρι το ποσό των 42.000 ευρώ ο συντελεστής είναι 32%, ενώ για εισοδήματα άνω των 42.000 ευρώ ο φόρος είναι 42%. Παράλληλα, προβλέπεται έκπτωση φόρου 2.100 ευρώ για εισοδήματα μέχρι και 21.000. Εφόσον ο φόρος που προκύπτει είναι μικρότερος των 2.100 ευρώ το ποσό μείωσης περιορίζεται στο ποσό του φόρου. Για εισόδημα άνω των 21.000 ευρώ το ποσό μείωσης περιορίζεται κατά 100 ευρώ ανά 1.000 ευρώ εισοδήματος και μέχρι εξαντλήσεως του ποσού των 2.100 ευρώ⁶.

Η μισθοδοσία όσον αφορά το καθαρά λογιστικό κομμάτι διαφέρει ανάλογα με την κατηγορία που εντάσσεται η επιχείρηση. Αν πρόκειται για διπλογραφικό σύστημα τότε η εγγραφή μισθοδοσίας για έναν εργαζόμενο που ενδεικτικά αμείβεται με 1.200 ευρώ το μήνα είναι η ακόλουθη:

⁶ <http://www.kavalanet.gr>, 2013

	Μ.Π.	Χ.	Π.
60 ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ		1.529,52	
60.00 ΑΜΟΙΒΕΣ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ			
60.00.00 Τακτικές αποδοχές	1.200,00		
60.03 ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ			
60.03.00 Εργοδοτικές εισφορές Ι.Κ.Α.	329,52		
53 ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			963,89
53.00 ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ			
53.00.00 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες	963,89		
54 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ - ΤΕΛΗ			38,11
54.03 ΦΟΡΟΙ – ΤΕΛΗ ΑΜΟΙΒΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ			
54.03.00 Φ.Μ.Υ.	38,11		
55 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ			527,52
55.00 Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.			
55.00.00 Λογ/μός τρέχουσας κίνησης	527,52		
ΜΙΣΘΟΔΟΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΗΝΟΣ			
ΣΕ ΜΕΤΑΦΟΡΑ			

ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΟΡΑ			
53 ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		963,89	
53.00 ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ			
53.00.00 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες	963,89		
38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ			963,89
38.00 ΤΑΜΕΙΟ			
38.00.00 Ταμείο	963,89		
ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ			

Στην περίπτωση του ελαιοτριβείου της δ. Παναγιώτας Τσάκου για το έτος 2013, οι αποδοχές των εργαζομένων συνολικά έφτασαν τα 6.001,60 ευρώ, ενώ οι εργοδοτικές εισφορές έφτασαν τα 1.648,04 ευρώ στο σύνολο. Για τη λογιστική απεικόνιση της μισθοδοσίας του ελαιοτριβείου δεν ακολουθείται η παραπάνω διαδικασία του παραδείγματος, καθώς η επιχείρηση τηρεί βιβλίο Εσόδων-Εξόδων και εντάσσεται στο απλογραφικό σύστημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ

3.1 Χαρακτηριστικά Ελαιολάδου

Ελαιόλαδο ονομάζεται στα ελληνικά το λάδι που προέρχεται από τους καρπούς της ελιάς. Το ελαιόλαδο αποτελεί βασικό στοιχείο της μεσογειακής διατροφής και θεωρείται προϊόν υγιεινής διατροφής λόγω της περιεκτικότητάς του σε μονοακόρεστα λιπαρά. Είναι το έλαιο των καρπών της ελιάς. Εξάγεται με έκθλιψη των ελιών, οι οποίες πρέπει να συλλέγονται πριν από την τελική τους ωρίμανση, όταν δηλαδή έχουν χρώμα πράσινο-μελιτζανί, καθώς η ποιότητα του λαδιού τους είναι πολύ καλύτερη από αυτήν του λαδιού που εξάγεται από τους τελείως ώριμους καρπούς. Οι ελιές συλλέγονται με τα χέρια ή, όταν είναι τελείως ώριμες, με τσίρα του δέντρου. Αποθηκεύονται σε ξύλινα δοχεία ή σε σωρούς σε καλά αεριζόμενους χώρους για να αποφευχθεί η ζύμωση⁷.

Η ελιά θεωρείται παγκοσμίως σύμβολο ειρήνης, ευημερίας, γνώσης, σοφίας και ελπίδας. Το ελαιόδεντρο υποστηρίζεται ότι πρωτοεμφανίστηκε στην Ελλάδα το 12.000 π.Χ. και καλλιεργήθηκε για πρώτη φορά, σύμφωνα με την ιστορία, από τους Σύριους ή από τον Μινωικό πολιτισμό μεταξύ 3.500-2.500 π.Χ. Οι χρήσεις του ελαιολάδου στην Ελλάδα ήταν πολλές από αρχαιοτάτων χρόνων και η ελιά είχε συνδεθεί με τον πολιτισμό, τη θρησκεία, τη διατροφή και την υγεία. Αυτό αποδεικνύεται από τα πάμπολλα αρχαιολογικά ευρήματα που μαρτυρούν την σπουδαιότητα της ελιάς για την Ελλάδα και την άμεση σχέση της με το κοινωνικό περιβάλλον. Σύμφωνα με τον πατέρα της Ιατρικής, Ιπποκράτη, το ελαιόλαδο θεωρούνταν ευεργετικό για περισσότερες από 60 θεραπευτικές χρήσεις. Σήμερα, η σύγχρονη ιατρική επιβεβαιώνει το γεγονός ότι το ελαιόλαδο είναι ευεργετικό για την υγεία και το θεωρεί το πιο μεγάλο μυστικό για την εξασφάλιση ευεξίας και μακροβιότητας. Έχει πλέον διαπιστωθεί η άμεση σχέση της κατανάλωσης ελαιολάδου με την ελάττωση του κινδύνου για καρδιαγγειακά νοσήματα, καρκίνο, υπέρταση, σακχαρώδη διαβήτη, έλκος, ακόμα και με την ανάπτυξη του οργανισμού και τη γήρανση⁸.

Όλα τα παραπάνω οφείλονται στην ποικιλία των συστατικών του, όπως:

- φαινόλες, οι οποίες αυξάνουν την αντίσταση στην οξείδωση,

⁷ <https://www.el.wikipedia.org>, 2013

⁸ <http://www.prosodol.gr>, 2013

- στερόλες, οι οποίες εμποδίζουν την απορρόφηση της χοληστερόλης από το έντερο,
- καροτένια, τα οποία βοηθούν την ανάπτυξη του κυττάρου και την αιμοποίηση και επιταχύνουν την διαδικασία της επούλωσης,
- τερπενικές αλκοόλες, οι οποίες βοηθούν την αποβολή της χοληστερόλης, και
- καροτίνη, η οποία είναι αντιοξειδωτική και απαραίτητη για την όραση⁹.

Στον ελληνικό χώρο έχουν βρεθεί πιεστήρια για παραγωγή λαδιού από τις ελιές και δοχεία αποθήκευσης λαδιού, τα λεγόμενα πιθάρια, που χρονολογούνται πριν από τα ιστορικά χρόνια. Σύμφωνα με τις ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στο νεκροταφείο Σπεδού το 1903 από τον Στέφανο Κλωνό, μεταξύ των άλλων ευρημάτων υπάρχει αναφορά για ένα επάργυρο πήλινο αγγείο το οποίο έφερε ίχνη αλλοιωμένου ελαιολάδου. Η έρευνα στο Εθνικό Πανεπιστήμιο απέδειξε την ύπαρξη ελαιόλαδου. Επίσης, αναφέρεται πως μαζί με το επάργυρο πήλινο αγγείο βρέθηκε τριπλός πήλινος λύχνος ελαίου.

Οι χρήσεις του λαδιού, εκτός από τη χρήση του στις τροφές ήταν:

- για φωτισμό (λύχνοι)
- για τα αρώματα (αρωματικά λάδια)
- σαν συντηρητικό
- για περιποίηση και καθαρισμό του σώματος¹⁰.

3.2 Η Καλλιέργεια της Ελιάς

3.2.1 Κλασική καλλιέργεια

Η ζώνη στην οποία καλλιεργείται η ελιά είναι η θερμή εύκρατη υποτροπική, δηλαδή σε γεωγραφικό πλάτος ανάμεσα 30ο και 42-45ο , στο βόρειο και νότιο ημισφαίριο που έχει μεσογειακό κλίμα. Το συγκεκριμένο είδος κλίματος, δηλαδή μικρό ύψος βροχόπτωσης, γλυκός και ήπιος χειμώνας, ξηρό και θερμό καλοκαίρι και

⁹ <http://www.prosodol.gr>, 2013

¹⁰ <https://www.el.wikipedia.org>, 2013

γενικώς η μεγάλη ηλιοφάνεια, αποτελεί ιδανικό περιβάλλον για την ανάπτυξη του ελαιόδέντρου. Η απότομη πτώση της θερμοκρασίας το χειμώνα κάτω από -5°C μπορεί να αποδειχθεί καταστροφική για την καλλιέργεια, ενώ με σταδιακή πτώση για μικρότερα διαστήματα μπορεί να αντέξει μέχρι τους -10°C . Ένα ασφαλές κριτήριο για την καταλληλότητα της περιοχής είναι να υπάρχουν σε αυτήν ελαιόδεντρα, τα οποία για μία εικοσαετία τουλάχιστον δεν έχουν ζημιωθεί από παγετούς. Επίσης, η μεγάλη ηλιοφάνεια επιδρά θετικά στην ποσότητα αλλά κυρίως στην ποιότητα του ελαιολάδου με πολλά αρωματικά συστατικά. Το ελαιόδεντρο χρειάζεται υψηλές θερμοκρασίες την άνοιξη και το καλοκαίρι για να δώσει νέα βλάστηση και για να δέσει και να ωριμάσει ο καρπός. Η υψηλότερη θερμοκρασία που μπορεί να αντέξει το ελαιόδεντρο καθορίζεται κυρίως από την εδαφική υγρασία και τη σχετική υγρασία της ατμόσφαιρας. Παρ' όλα αυτά, υψηλές θερμοκρασίες και ξηροί άνεμοι μπορούν να προκαλέσουν σοβαρές ζημιές στη νέα βλάστηση και στην καρπόδεση και να προκαλέσουν συρρίκνωση του καρπού. Η ελιά διαθέτει από τη φύση της πολύ καλό μηχανισμό άμυνας στην ξηρασία και γι' αυτό είναι δυνατή η καλλιέργειά της και σε περιοχές με συνθήκες μεγάλης ξηρασίας, ενώ παράλληλα μπορεί να αξιοποιήσει τέλεια κάθε ποσότητα νερού που της προσφέρεται, μέχρις ότου να είναι επαρκής (Ποντίκης, 2000).

Ο κυριότερος παράγοντας για την εξέλιξη της παραγωγής και της ποιότητας είναι η κατανομή των βροχοπτώσεων κατά την διάρκεια του έτους, σε συνδυασμό με τις απαραίτητες ανθρώπινες επεμβάσεις και κατά δεύτερο λόγο το συνολικό ύψος βροχής. Επίσης, για την επίτευξη υψηλής παραγωγής ελαιολάδου, είναι απαραίτητο να εξασφαλισθεί ένας ικανοποιητικός αριθμός καρπών ανά δένδρο και μια υψηλή περιεκτικότητα ελαιόλαδου ανά καρπό. Η επιτυχία ενός μεγάλου αριθμού καρπών ανά δένδρο εξαρτάται από τις κλιματολογικές και καλλιεργητικές συνθήκες την περίοδο πριν την άνθηση μέχρι την καρπόδεση, δηλαδή Μάρτιο-Ιούνιο. Η συνεχή διαθεσιμότητα νερού από τις αρχές της άνοιξης μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού, αποτελεί καθοριστικό παράγοντα τόσο για επιτυχημένη ανθοφορία, όσο και για επαρκή ανάπτυξη της νέας βλάστησης.

Η ελιά έχει την ιδιότητα να αξιοποιεί εδάφη στα οποία πολύ λίγα καρποφόρα δένδρα μπορούν να ευδοκιμήσουν. Αυτό αποτελεί βασικό πλεονέκτημα για τη συγκεκριμένη καλλιέργεια. Για παράδειγμα, αναπτύσσεται σε εδάφη με υψηλή περιεκτικότητα σε ασβέστιο αλλά θα πρέπει να αποφεύγονται εδάφη με $\text{pH} > 8,5$. Τα

χαρακτηριστικά του ελαιόλαδου επηρεάζονται από το κλίμα της περιοχής. Ελαιόδεντρα τα οποία καλλιεργούνται σε ορεινές περιοχές παράγουν λάδι με ιδιαίτερα ευχάριστη γεύση σε σχέση με εκείνα των πεδινών περιοχών. Τέλος, σε ξηρά εδάφη το ελαιόλαδο είναι λεπτόρρευστο, πλουσιότερο σε αρωματικά συστατικά από ότι σε υγρά εδάφη (Ποντίκης, 2000).

3.2.2 Βιολογική καλλιέργεια ελιάς¹¹

Η βιολογική καλλιέργεια είναι μιας νέας μορφής καλλιέργεια ιδιαίτερα διαδεδομένη τα τελευταία χρόνια. Βασικοί στόχοι της είναι η παραγωγή γεωργικών προϊόντων χωρίς τη χρήση χημικών ουσιών, φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων με την συνδρομή κατάλληλης επιστημονικής υποστήριξης. Τα είδη που μπορούν να παραχθούν με τη βιολογική καλλιέργεια ανήκουν σχεδόν σε όλο το φάσμα της γεωργικής παραγωγής, με κύριο είδος την ελιά. Η ανάδειξη της καλλιέργειας της ελιάς σε βασικότερη βιολογική καλλιέργεια στην Ελλάδα, οφείλεται κυρίως στις εγχώριες εδαφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες, στην τεχνογνωσία που έχει αναπτυχθεί σχετικά με τις μεθόδους λίπανσης, καθώς και την αυξημένη ζήτηση διεθνώς για ελαιόλαδο υψηλής ποιότητας. Έτσι τα τελευταία χρόνια πολλοί ελαιοπαραγωγοί μετέτρεψαν την παραγωγή τους από συμβατική σε βιολογική. Αξίζει να σημειωθεί, ότι η καλλιέργεια της ελιάς στην Ελλάδα καλύπτει περίπου το 50% των συνολικών εκτάσεων των βιολογικών καλλιεργειών και το 50% της παραγωγής βιολογικού ελαιόλαδου στη χώρα μας, εξάγεται απευθείας τυποποιημένο.

Η βιολογική καλλιέργεια της ελιάς δεν διαφέρει ιδιαίτερα από την συμβατική καλλιέργειά της. Οι βασικές διαφορές παρατηρούνται στη λιπαντική πρακτική, στη χρήση χλωρής λίπανσης και ζωικού λιπάσματος στη βιολογική καλλιέργεια, και στην αντιμετώπιση του δάκου, με τη χρήση παγίδων αντί ψεκασμού. Το βιολογικό ελαιόλαδο που παράγεται είναι συνήθως εξαιρετικό παρθένο ή παρθένο ελαιόλαδο. Ο κλάδος της βιολογικής καλλιέργειας κερδίζει συνεχώς έδαφος εξαιτίας πολλών παραγόντων. Ένας από αυτούς είναι το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που υπάρχει σήμερα παγκοσμίως για την προστασία του περιβάλλοντος και την μείωση χρήσης χημικών ουσιών, λόγω της ραγδαίας εξάπλωσης της νόσου του καρκίνου, που υποστηρίζεται από την βιολογική καλλιέργεια. Επομένως, η ανησυχία των καταναλωτών για την

¹¹ <http://www.prosodol.gr>, 2013

ασφάλεια των τροφίμων και την προστασία της υγείας τους, είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της ζήτησης ποιοτικών προϊόντων.

3.3 Διαδικασία Παραγωγής και Επεξεργασίας Ελαιολάδου

Η διαδικασία παραγωγής ελαιόλαδου από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα έχει υποστεί μικρές αλλαγές, οι οποίες τις περισσότερες φορές δεν έχουν να κάνουν άμεσα με την διαδικασία, αλλά με επιμέρους ενέργειες ή με τα μέσα που χρησιμοποιούνται για το επιθυμητό αποτέλεσμα. Η διαδικασία της παραγωγής ελαιόλαδου είναι ο τελευταίος κρίκος της αλυσίδας, που λέγεται ελαιοκαλλιέργεια¹².

Το λάδι παράγεται στα ελαιουργεία, με ψυχρή ή θερμή συμπίεση καρπού ελιάς. Συνήθως στη συνέχεια γίνεται φιλτράρισμα με διηθητικά μέσα. Τα σύγχρονα ελαιουργεία είναι ανεξάρτητες βιομηχανίες, οι οποίες διαθέτουν άφθονο νερό για τον καθαρισμό και την επεξεργασία των ελιών. Οι διάφοροι χώροι του ελαιουργείου αερίζονται καλά, είναι στεγνοί και έχουν θερμική μόνωση. Υπάρχουν ωστόσο ορισμένα μικρά ελαιουργεία κοντά στα αγροκτήματα, όπου η επεξεργασία γίνεται με τα παραδοσιακά συστήματα και οι αγρότες τα ονομάζουν λιοτρίβια.

Στα ελαιουργεία η επεξεργασία αρχίζει με το ζύγισμα, τον διαχωρισμό και το πλύσιμο των ελιών. Οι ελιές που έχουν τοποθετηθεί σε ξύλινα τελάρα μεταφέρονται με αναβατόρια σε μια μεγάλη λεκάνη, η οποία βρίσκεται σε ένα ύψωμα του ελαιουργείου. Από εκεί πέφτουν με χοανοειδείς αγωγούς στο ελαιοτριβείο, που αποτελείται από θραυστήρες ή μυλόλιθους. Μετά την πρώτη σύνθλιψη και έκθλιψη εξάγεται το πρώτο λάδι και παραμένει ο ελαιοπολτός. Ο ελαιοπολτός μεταφέρεται σε ένα δεύτερο ελαιοπιεστήριο, όπου πραγματοποιείται πίεση με ανερχόμενο κύλινδρο, από το οποίο εξάγεται το δεύτερο λάδι. Τέλος, πραγματοποιείται μια τρίτη έκθλιψη, από την οποία συγκεντρώνονται σε λεκάνες τα υπολείμματα του ελαιοκάρπου, δηλαδή ο πυρήνας ή οι ελαιοπλακούντες. Στη συνέχεια, ο πυρήνας διοχετεύεται σε λέβητες, όπου αναδεύεται και θερμαίνεται έως τους 80-90°C. Στο στάδιο αυτό, με τη βοήθεια ισχυρών υδραυλικών πιεστηρίων, εξάγεται και άλλο λάδι από τους ελαιοπλακούντες, το οποίο καθορίζεται από το ίζημα, που ονομάζεται μούργα, με αυτόματο διαχωρισμό μέσα σε δεξαμενές και στη συνέχεια σε ταχύστροφους

¹² <http://www.oliveoil.homedns.org>, 2010

φυγοκεντρικούς ελαιοδιαχωριστήρες. Στα ελαιουργεία υπάρχουν επίσης δεξαμενές όπου συγκεντρώνονται οι μούργες και τα νερά του πλυσίματος των ελιών. Αυτά, αφού παραμείνουν στις δεξαμενές περίπου για 20 ημέρες, περνούν από φυγοκεντρικό διαχωριστήρα και δίνουν πυρηνέλαια που είναι κατάλληλα για την παρασκευή σαπουνιών. Τα υγρά υπολείμματα, ο γνωστός κασίγαρος, αποξηραίνονται και χρησιμοποιούνται ως λιπάσματα, ως νομή ζώων ή ως καύσιμη ύλη. Στην τελευταία αυτή περίπτωση συσπειρώνονται με πίσσα σε κύβους, σε θερμοκρασία 70°C.

Ανάλογα με τον τύπο του μηχανικού εξοπλισμού, το σύστημα επεξεργασίας, την ποιότητα και την εποχή της συγκομιδής των ελιών, μπορούν να προκύψουν στα ελαιουργεία διαφορετικά δευτερεύοντα προϊόντα ή διαφορετικό λάδι από τις πυρήνες (πυρηνέλαιο), από τις ζυμωμένες ελιές, από τα υπολείμματα της σάρκας των καρπών κ.λπ. Τα ελαιόλαδα που κυκλοφορούν στο εμπόριο διακρίνονται σε φυσικά βρώσιμα και σε βιομηχανικά. Τα πρώτα διακρίνονται σε αγουρέλαια και σε έλαια πρώτης, δεύτερης ή τρίτης ποιότητας. Η μέση απόδοση από 100 κιλά ελιών, που κυμαίνεται ανάλογα με την ποιότητα, το έτος και το σύστημα επεξεργασίας, είναι περίπου 15-25 κιλά λάδι, 35-50 κιλά ελαιοπυρήνα και 35-50 κιλά υπολείμματα. Τέλος, οι βασικοί κανόνες που πρέπει να τηρούνται και από παραγωγούς και από καταναλωτές για τη ζωή και την ποιότητα του ελαιολάδου είναι :

- Δεν αποθηκεύουμε το λάδι σε πλαστικά δοχεία.
- Δεν αφήνουμε το λάδι εκτεθειμένο, ούτε στον ήλιο, ούτε στο κρύο¹³.

3.4 Ποιότητα Ελαιολάδου¹⁴

«Ποιότητα είναι το σύνολο των βασικών χαρακτηριστικών ή ιδιοτήτων ενός αγαθού». Στο ελαιόλαδο όμως τα πράγματα είναι πιο σύνθετα και η ποιότητα περιλαμβάνει πολλές παραμέτρους. Αυτές όλες οι παράμετροι είναι που καθορίζουν την ανταγωνιστικότητά του, σε συνδυασμό με απαιτούμενες δράσεις προβολής και διαφήμισης. Βέβαια, όσο μεγάλη κι αν είναι η προβολή και όσο καλή κι αν είναι η διαφήμιση, ένα κακής ποιότητας ελαιόλαδο δε θα μπορέσει να ανταγωνισθεί τα άλλα που κυκλοφορούν στην αγορά. Στις μέρες μας δεν αρκεί η προβολή καθώς οι

¹³ <https://www.el.wikipedia.org>, 2013

¹⁴ <http://www.prosodol.gr>, 2013

καταναλωτές, Έλληνες και ξένοι, είναι πλέον καλά πληροφορημένοι πάνω σε αυτά τα θέματα και αναζητούν την καλύτερη δυνατή ποιότητα.

Το ελαιόλαδο είναι ένα προϊόν που είναι πολύ εύκολο να νοθευτεί. Ο πιο συνηθισμένος τρόπος νοθείας είναι με σπορέλαια, καθώς και με ζωικά λίπη και εστέρες. Η νοθεία παρατηρείται κυρίως στο χύμα ελαιόλαδο που διατίθεται στην αγορά, γεγονός που δυστυχώς είναι δύσκολο για τον καταναλωτή να το καταλάβει. Η ποιοτική κατάταξη του ελαιολάδου ακολουθεί διεθνείς σταθερές που συμβάλλουν στην τελική αξιολόγησή του:

I. Χρώμα: το χρώμα του ελαιολάδου μπορεί να ποικίλει από σκούρο πράσινο μέχρι ανοιχτό πράσινο, με πολλές ενδιάμεσες και άλλες αποχρώσεις. Αυτό οφείλεται στις ουσίες που κυριαρχούν στον ελαιόκαρπο, από τον οποίο παράγεται το λάδι.

II. Παχύτητα: η παχύτητα του ελαιολάδου εξαρτάται από την περιοχή που παράγεται, για παράδειγμα το ελαιόλαδο της Κέρκυρας έχει χαμηλή παχύτητα, σε αντίθεση με το ελαιόλαδο της Πελοποννήσου.

III. Διαύγεια: το ελαιόλαδο που προέρχεται από ώριμο καρπό έχει υψηλή διαύγεια, σε αντίθεση με το ελαιόλαδο που προέρχεται από πρώιμο καρπό.

IV. Οσμή – Γεύση: η οσμή και η γεύση του ελαιολάδου μπορεί να δείξει πολλά για την ποιότητά του. Η ευχάριστη οσμή και γεύση φανερώνουν ιδιαίτερα γνωρίσματα και μπορεί να οφείλονται στην περιοχή στην οποία καλλιεργήθηκαν τα ελαιόδεντρα, καθώς και στον τρόπο καλλιέργειάς τους. Η πικρή γεύση φανερώνει ότι ο ελαιόκαρπος μαζεύτηκε πριν ωριμάσει.

V. Οξύτητα: ο βαθμός οξύτητας του ελαιολάδου υποδηλώνει την περιεκτικότητα του σε ελαϊκό οξύ και εξαρτάται από το στάδιο ωρίμανσης του ελαιοκάρπου, τον τρόπο συγκομιδής του και το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ συγκομιδής και παραγωγής ελαιολάδου.

Για την παραγωγή καλύτερης ποιότητας ελαιολάδου, οι παραγωγοί θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στα ακόλουθα:

- ✓ ο ελαιόκαρπος θα πρέπει να βρίσκεται σε άριστο στάδιο ωριμότητας, να έχει δηλαδή μαύρο – ιώδες χρώμα,

- ✓ ο καρπός που μαζεύεται με ραβδισμό-κτένισμα θα πρέπει να ελαιοποιείται σε σύντομο χρονικό διάστημα από τη συλλογή,
- ✓ ο καρπός που μαζεύεται με δίχτυα, μετά από φυσική πτώση, δε θα πρέπει να αφήνεται στα δίχτυα για μεγάλο χρονικό διάστημα,
- ✓ η μεταφορά του ελαιοκάρπου και η διατήρησή του πριν την ελαιοποίηση, δε θα πρέπει να γίνεται σε συνθήκες υψηλής θερμοκρασίας και πτωχού αερισμού,
- ✓ η μεταφορά του θα πρέπει να γίνεται με πλαστικά κιβώτια, τα οποία θα πρέπει να τοποθετούνται σε δροσερό μέρος, μέχρι να οδηγηθεί ο καρπός για ελαιοποίηση,
- ✓ το ελαιουργείο που θα προτιμηθεί θα πρέπει να έχει καλές προδιαγραφές κατασκευής και λειτουργίας,
- ✓ η διατήρηση του ελαιολάδου θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλα ανοξείδωτα μέσα και αποθήκες με χαμηλές θερμοκρασίες,
- ✓ τα δοχεία συσκευασίας θα πρέπει να είναι από κατάλληλο υλικό, αδιαφανή και αεροστεγή κλειστά.

3.5 Εξευγενισμός του Ελαιολάδου

Η επεξεργασία αυτή πραγματοποιείται σε ελαιόλαδο κατώτερης ποιότητας, το οποίο έχει δυσάρεστη οσμή και γεύση, επειδή περιέχει ελεύθερα λιπαρά οξέα. Χάρη στον εξευγενισμό, ο οποίος μπορεί να πραγματοποιηθεί με φυσικές ή χημικές μεθόδους, το ελαιόλαδο αποκτά χαρακτηριστικά και γεύση παρόμοια με του καθαρού λαδιού. Εάν στο ελαιόλαδο, εκτός από τα ελεύθερα λιπαρά οξέα, υπάρχουν και ακαθαρσίες όπως ρητινώδεις ουσίες, πρωτεΐνες ή υπολείμματα φυτικών ιστών, για τον εξευγενισμό απαιτείται μετάγγιση, πλύσιμο, δύλιση και αφαίρεση με διαλύτες και διαδοχικές διηθήσεις της ελαιώδους διάλυσης με επανάκτηση του διαλύτη. Το θειούχο ελαιόλαδο, εκχύλισμα με τον θειούχο άνθρακα, είναι πράσινο και έχει δυσάρεστη οσμή. Γι' αυτό χρησιμοποιείται στην παρασκευή πράσινου σαπουνιού ή αν δεν έχει πολύ μεγάλη οξύτητα, εξευγενίζεται και χρησιμοποιείται ως εδώδιμο¹⁵.

¹⁵ <https://www.el.wikipedia.org>, 2013

3.6 Κατηγορίες Ελαιολάδου

Οι κατηγορίες του ελαιολάδου είναι:

A) Παρθένο Ελαιόλαδο. Έλαια που λαμβάνονται από τον ελαιόκαρπο μόνο με μηχανικές μεθόδους ή άλλες φυσικές επεξεργασίες, με συνθήκες που δεν προκαλούν αλλοίωση του ελαίου και τα οποία δεν έχουν υποστεί καμία άλλη επεξεργασία πλην της πλύσης, της μετάγγισης, της φυγοκέντρισης και της διήθησης. Εξαιρούνται τα έλαια που λαμβάνονται με διαλύτες, με βοηθητικές ύλες παραλαβής που έχουν χημική ή βιοχημική δράση, ή με μεθόδους επανεστεροποίησης ή πρόσμειξης με έλαια άλλης φύσης. Τα έλαια αυτά κατατάσσονται και ταξινομούνται αναλυτικά με τις ακόλουθες ονομασίες:

- **Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο.** Το ελαιόλαδο, του οποίου η περιεκτικότητα σε ελεύθερα λιπαρά οξέα, δεν υπερβαίνει τα 0,8 g ανά 100 g (0,8%) και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.
- **Παρθένο Ελαιόλαδο.** Το ελαιόλαδο, η οξύτητα του οποίου δεν υπερβαίνει το 2% και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.
- **Ελαιόλαδο Λαμπάντε.** Το ελαιόλαδο, του οποίου η οξύτητα είναι μεγαλύτερη του 2% και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

B) Εξευγενισμένο Ελαιόλαδο. Το ελαιόλαδο που λαμβάνεται από τον εξευγενισμό παρθένων ελαιολάδων, η οξύτητα του οποίου δεν υπερβαίνει το 0,3 % και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

Γ) Ελαιόλαδο-αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα. Το έλαιο που λαμβάνεται από ανάμειξη εξευγενισμένου ελαιολάδου και παρθένων ελαιολάδων, εκτός από το ελαιόλαδο λαμπάντε, η οξύτητα του οποίου δεν υπερβαίνει το 1% και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

Δ) Ακατέργαστο Πυρηνέλαιο. Το έλαιο που λαμβάνεται από τους πυρήνες της ελιάς, κατόπιν επεξεργασίας με διαλύτες ή με φυσικά μέσα ή το έλαιο που αντιστοιχεί σε ελαιόλαδο λαμπάντε.

Ε) Εξευγενισμένο Πυρηνέλαιο. Το έλαιο που λαμβάνεται από τον εξευγενισμό του ακατέργαστου πυρηνελαίου, η οξύτητα του οποίου δεν υπερβαίνει το 0,3% και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

ΣΤ) Πυρηνέλαιο. Το έλαιο που λαμβάνεται από ανάμειξη εξευγενισμένου πυρηνελαίου και παρθένων ελαιολάδων, εκτός από το ελαιόλαδο λαμπάντε, η οξύτητα του οποίου δεν υπερβαίνει το 1% και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή¹⁶.

Ζ) Αγουρέλαιο. Το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο του πρώτου άγουρου καρπού της ελιάς, έχει πλούσια, φρουτώδη, πικάντικη οσμή αλλά και χαρακτηριστική πικρή γεύση. Συνήθως διατίθεται σε περιορισμένη ποσότητα και συλλέγεται από τις καλύτερες ελιές. Ελιές άγουρες, μαζεμένες με το χέρι και όχι από ραβδισμό ή πτώση. Λόγω της σπάνιας «ιδιοσυγκρασίας» του, το αγουρέλαιο έχει και περιορισμένη διάρκεια ζωής, καθώς 9 μήνες έχει ο καταναλωτής στην διάθεσή του για να το απολαύσει. Το αγουρέλαιο, πλούσιο σε αντιοξειδωτικά από τη φύση του, συνδυάζει την ανώτερη γεύση με την υψηλή βιολογική αξία.

Η) Ελαιόλαδο Βιολογικής Καλλιέργειας. Είναι το λάδι που προέρχεται από ελαιώνες όπου εφαρμόζονται οι αυστηροί κανόνες για τις βιολογικές καλλιέργειες. Πρόκειται για λάδι χωρίς λιπάσματα, ψεκασμούς και κανένα είδος επεξεργασίας κατά την έκθλιψη του ελαιοκάρπου, τη διατήρηση και την εμφιάλωση του. Στην ετικέτα των βιολογικών προϊόντων, πρέπει να αναγράφεται απαραίτητως ο αριθμός έγκρισης και πιστοποίησης από αναγνωρισμένους οργανισμούς ελέγχου και πιστοποίησης.

Θ) Αρωματικό Ελαιόλαδο. Τα αρωματικά ελαιόλαδα χρησιμοποιούνται σχεδόν σε όλες τις κουζίνες του κόσμου. Αρωματίζουν ευχάριστα πολλά τρόφιμα όπως σαλάτες, ψητά, λαχανικά, τυριά, ενώ χρησιμοποιούνται πολύ και σε

¹⁶ <http://www.infoil.gr>

αρτοποιήματα. Είναι εύκολο στη δημιουργία του, ενώ υπάρχει σε μεγάλη ποικιλία και στο εμπόριο¹⁷.

Επίσης το ελαιόλαδο διακρίνεται σε:

- **Ελαιόλαδο Π.Ο.Π. (Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης).** Πρόκειται για Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο, το οποίο παράγεται στα συγκεκριμένα γεωγραφικά όρια κάποιας περιοχής και τα χαρακτηριστικά του οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο γεωγραφικό αυτό περιβάλλον.
- **Ελαιόλαδο Π.Γ.Ε. (Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης).** Πρόκειται για Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο, του οποίου μια συγκεκριμένη ποιότητα ή φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό, μπορούν να αποδοθούν στη γεωγραφική του προέλευση και του οποίου η παραγωγή ή και η μεταποίηση ή και η επεξεργασία, πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή.
- **Ελαιόλαδο Προϊόν Οργανικής Καλλιέργειας.** Πρόκειται για Εξαιρετικό Παρθένο ή Παρθένο Ελαιόλαδο, το οποίο προέρχεται από ελαιώνες στους οποίους εφαρμόζονται οι κανόνες της βιολογικής καλλιέργειας¹⁸.

3.7 Παγκόσμια και Μεσογειακή Παραγωγή Ελαιολάδου-Παράγωγες Χώρες¹⁹

Οι μεσογειακές χώρες είναι από τους σημαντικότερους παραγωγούς ελαιολάδου στον κόσμο, με την Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία να παράγουν τις μεγαλύτερες ποσότητες (Wikipedia, 2013). Αυτό συμβαίνει λόγω του ευνοϊκού κλίματος που επικρατεί στη μεσόγειο, για το δέντρο της ελιάς. Η Ισπανία παράγει μεγαλύτερες ποσότητες ελαιολάδου από τις άλλες δύο, ενώ η Ελλάδα παράγει πιο ποιοτικό ελαιόλαδο από τις άλλες δύο μεσογειακές χώρες.

Παγκοσμίως καλλιεργούνται περισσότερα από 750 εκατομμύρια ελαιόδεντρα, το 95% αυτών στις Μεσογειακές χώρες. Η μεγαλύτερη παραγωγή ελαιολάδου προέρχεται από τη νότια Ευρώπη, τη βόρειο Αφρική και την Εγγύς Ανατολή. Από την ευρωπαϊκή παραγωγή, το 93% προέρχεται από την Ισπανία, την Ιταλία και την

¹⁷ <http://www.oliveoil.gr>

¹⁸ <http://www.prosodol.gr>, 2013

¹⁹ <http://www.prosodol.gr>, 2013

Ελλάδα. Η ισπανική επαρχία Jaén, είναι παγκοσμίως γνωστή ως η επαρχία με τους περισσότερους και μεγαλύτερους ελαιώνες. Η Ισπανία κατέχει την πρώτη θέση στην παραγωγή και την εξαγωγή ελιών και ελαιολάδου, ενώ στο έδαφός της καλλιεργούνται περισσότερα από 300 εκατομμύρια ελαιόδεντρα. Από τα 5,19 εκατομμύρια στρέμματα ελαιώνων, το 92% προορίζεται για παραγωγή ελαιολάδου. Η μέση ετήσια παραγωγή ποικίλλει λόγω του κυκλικού χαρακτήρα της συγκομιδής, αλλά γενικά κυμαίνεται μεταξύ 600.000 και 1.000.000 τόνων, εκ των οποίων μόνο το 20% εξάγεται. Περίπου 80% της ισπανικής παραγωγής συγκεντρώνεται στην Ανδαλουσία. Η Καταλονία είναι επίσης ελαιοπαραγωγική περιοχή, με το ελαιολάδο της να είναι γενικά ελαφρύτερο.

Η Ιταλία είναι η δεύτερη ελαιοπαραγωγική χώρα της Ευρώπης, με τα 2/3 της παραγωγής της να ανήκει στην κατηγορία “εξαιρετικά παρθένο”, με 37 είδη με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης τα οποία παράγονται σε όλη την έκτασή της. Στην Ιταλία υπάρχουν περίπου 6.180 ελαιοτριβεία. Το 90% του ιταλικού ελαιολάδου παράγεται στις νότιες περιοχές, Σικελία, Καλαβρία και Πούλια. Η λειτουργία όλο και περισσότερων σύγχρονων ελαιοτριβείων έχει αυξήσει την παραγωγή και έχει μειώσει την ανάγκη για εργατικό δυναμικό, ενώ έχει κάνει ιδιαίτερα έντονο το πρόβλημα της διάθεσης των αποβλήτων της ελαιοπαραγωγικής διαδικασίας. Στην Ιταλία παράγονται ετησίως περισσότεροι από 2.000 τόνοι αποβλήτων, με σχεδόν τη μισή ποσότητα να προέρχεται από την περιοχή της Πούλιας.

Στην Ελλάδα σχεδόν το 60% του καλλιεργούμενου εδάφους της είναι ελαιώνες, ενώ είναι η χώρα με τις περισσότερες ποικιλίες ελιάς. Παγκοσμίως, η Ελλάδα είναι πρώτη στην παραγωγή μαύρων ελιών και τρίτη στην παραγωγή ελαιολάδου. Στο έδαφός της καλλιεργούνται περισσότερα από 132.000.000 ελαιόδεντρα, από τα οποία παράγονται περίπου 350.000 τόνοι ελαιολάδου ετησίως, εκ των οποίων το 82% ανήκει στην κατηγορία “εξαιρετικά παρθένο”. Περίπου η μισή από την ετήσια ελληνική παραγωγή ελαιολάδου εξάγεται προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως στην Ιταλία, η οποία απορροφά περίπου τα 3/4 του συνόλου της ελληνικής εξαγωγής. Οι πιο σημαντικές ελαιοπαραγωγικές περιοχές στην Ελλάδα είναι η Πελοπόννησος, η οποία παράγει το 65% της συνολικής παραγωγής, καθώς επίσης και η Κρήτη και τα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου. Η περισσότερο βραβευμένη ελληνική ποικιλία ελιάς είναι η Κορωνέικη, προερχόμενη από την Κορώνη της

Μεσσηνίας. Η Κορωνέικη ευδοκιμεί στις πλαγιές των βουνών, παράγει πολύ μικρούς καρπούς, η μεγάλη αναλογία φλοιού προς σάρκα των οποίων, χαρίζει στο ελαιόλαδο το ιδιαίτερο άρωμά του. Η ποικιλία αυτή είναι επίσης κατάλληλη για παραγωγή αγουρέλαιου.

Ελαιώνες υπάρχουν και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, όπως στη Γαλλία, στην Πορτογαλία και στην Κροατία. Εκτός Ευρώπης, εξαιρετικής ποιότητας ελαιόλαδο παράγει η Αυστραλία, κυρίως λόγω στις πολύ καλές συνθήκες ανάπτυξης και καλλιέργειας που επικρατούν, το γόνιμο έδαφος και της σημαντικά ελαττωμένης παρουσίας παρασίτων και ασθενειών. Το αυστραλιανό ελαιόλαδο εξάγεται στην Ασία και στην Ευρώπη και εκτιμάται ιδιαίτερος η πολύ καλή και σταθερή ποιότητά του. Στη Βόρεια Αμερική, τα ιταλικά και ισπανικά ελαιόλαδα είναι αυτά που καταναλώνονται σε μεγαλύτερες ποσότητες, ενώ εξαιρετικά παρθένα ελαιόλαδα από την Ιταλία, την Ισπανία, την Κροατία και την Ελλάδα, πωλούνται σε υψηλές τιμές. Ένα μεγάλο μέρος των εισαγωγών της Αμερικής, προέρχεται από την Ιταλία, την Ισπανία, και την Τουρκία. Η Βόρειος Αφρική παράγει επίσης εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο, με αυξανόμενους ρυθμούς παραγωγής και συνεχή βελτίωση των χαρακτηριστικών του.

Η Ελλάδα είναι η τρίτη μεγαλύτερη ελαιοπαραγωγός χώρα στον κόσμο, μετά την Ισπανία και την Ιταλία. Με κριτήριο την ποιότητα όμως, η Ελλάδα κατατάσσεται πρώτη στον κόσμο, καθώς σύμφωνα με στοιχεία του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Τυποποίησης Ελαιολάδου (Σ.Ε.ΒΙ.Τ.ΕΛ.), πάνω από το 70% της ελληνικής παραγωγής ελαιολάδου, είναι εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο. Η Ελλάδα εξάγει μεγάλες ποσότητες παρθένου ελαιολάδου, το οποίο όμως αγοράζεται σε μορφή χύμα, από ιταλικές κυρίως βιομηχανίες. Οι βιομηχανίες αυτές το χρησιμοποιούν ως βελτιωτικό στα διάφορων ειδών ελαιόλαδα που παράγουν και το προωθούν στην αγορά τυποποιημένο ως ιταλικό, με αποτέλεσμα η χώρα να κατέχει ένα πολύ μικρό μερίδιο αγοράς στο επώνυμο τυποποιημένο παρθένο ελαιόλαδο. Οι εξαγωγές ελληνικού ελαιολάδου σε μορφή χύμα, αντιστοιχούν σε ποσοστό 90% των συνολικών εξαγωγών ελαιολάδου της χώρας.

3.8 Ασθένειες-Οι Εχθροί του Ελαιόδεντρου και του Καρπού²⁰

Οι κύριες ασθένειες των δέντρων της ελιάς είναι 5:

A) ΒΑΚΤΗΡΙΩΣΗ : Πρόκειται για τα λεγόμενα καρκινώματα. Εξογκώματα κατά μήκος βλαστών του δέντρου. Είναι μεταδοτική ασθένεια που εξαπλώνετε σε όλο το λιοφυτό πολύ γρήγορα. Την εκδήλωσή της ευνοεί το χαλάζι, ο παγετός και το ράβδισμα της ελιάς με βροχερό καιρό. Επίσης, πριόνι ή αλυσοπρίονο που έχει κλαδέψει άρρωστο δέντρο μεταφέρει την ασθένεια σε υγιές δέντρο.

B) ΚΑΠΝΙΑ : Ουσιαστικά πρόκειται για το λεκάνιο. Η λύση πρόληψης είναι ραντίσματα με χαλκό στις ελιές κάθε χρόνο και κλάδεμα. Δε χρειάζεται λίπασμα το ελαιόδεντρο, αλλά τον ήλιο να φωτίζει όλα του τα σημεία και τον αέρα να το περιβάλλει.

Γ) ΚΥΚΛΟΚΟΝΙΟ : Οι καιρικές συνθήκες αποφασίζουν για τη συγκεκριμένη ασθένεια. Οπότε χαλκός και σε αυτή την περίπτωση το φθινόπωρο, κλάδεμα και ήλιος.

Δ) ΒΕΡΤΙΣΙΛΛΙΩΣΗ: Ασθένεια του εδάφους. Το δέντρο αρχίζει να ξεραίνετε σιγά σιγά και ή ξεραίνετε όλο, ή μέρος αυτού, ή παραμένει νάνος. Δεν υπάρχει τρόπος αντιμετώπισης της ασθένειας. Έχει παρατηρηθεί όμως ότι ευδοκimei στα σημεία που το χωράφι συγκεντρώνει περισσότερη υγρασία. Καλό είναι στα σημεία που θα παρατηρηθεί η ασθένεια, να κοπούν τα δέντρα και να σκεπαστεί αυτό το μέρος του χωραφιού με νάιλον.

Ε) ΔΑΚΟΣ: Πρόκειται για τη μεγαλύτερη απειλή της ελιάς. Ο δάκος δεν είναι απλά ασθένεια, είναι εχθρός της ελιάς και συγκεκριμένα του καρπού της ελιάς. Είναι ένα είδος κουνουπιού που θρέφεται από τις ελιές και γεννάει τα αυγά του μέσα στον καρπό της ελιάς. Αποτέλεσμα της πράξης αυτής είναι να χάνετε πάνω από 50% της παραγωγής, αν δεν αντιμετωπισθεί εγκαίρως. Η καταπολέμηση του δάκου δεν είναι εύκολη υπόθεση, διότι άμεσα επηρεάζεται και η ποιότητα του ελαιολάδου αν χρησιμοποιηθούν χημικά σκευάσματα. Υπάρχουν πολλοί τρόποι, όπως παγίδες με ειδικές κόλλες για να κολλήσει ο δάκος αν πλησιάσει ή παγίδες μπουκάλια με νερό και αμμωνία μέσα ώστε να ελκύσει η αμμωνία το δάκο και να πλησιάσει στο νερό για να

²⁰ <http://www.oliveoil.homedns.org>, 2010

πνιγεί. Επομένως, η λύση είναι οι δολωματικοί ψεκασμοί από τον κάθε παραγωγό ξεχωριστά στο κτήμα του. Ο δολωματικός ψεκασμός έχει την ιδιότητα να μην επηρεάζει την ποιότητα του ελαιολάδου, διότι δεν καταβρέχονται τα φύλλα και ο καρπός της ελιάς, αλλά ο κορμός της. Έτσι, με αυτόν τον πολυέξοδο και πολύ κοπιαστικό τρόπο, έχει βρεθεί προς το παρόν η χρυσή τομή και ο πληθυσμός του δάκου να μειώνεται σε μεγάλο βαθμό και η ποιότητα του ελαιολάδου να είναι εξαιρετική.

Εικόνα 2 : Οι ελιές μετά την διαδικασία της συγκομιδής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

4.1 Ορισμός και Έννοια Οργάνωσης

«Οργάνωση είναι μία διαδικασία που προσδιορίζει και ταξινομεί την εργασία που θα εκτελεστεί για την επίτευξη προκαθορισμένων στόχων» (Ροδοσθένους, 2004). Υπάρχουν δύο μορφές οργάνωσης. Η τυπική και η άτυπη. Τυπική οργάνωση είναι αυτή που προσχεδιάζεται και είναι σκόπιμη. Με αυτή τη διοικητική δραστηριότητα καθορίζονται κυρίως (Ροδοσθένους, 2004):

- α) Ο τρόπος με τον οποίο θα γίνει η κατανομή του έργου συνολικά.
- β) Τα οργανωτικά τμήματα.
- γ) Οι αρμοδιότητες και οι εξουσίες κάθε τμήματος.
- δ) Οι άνθρωποι που θα αναλάβουν τις διάφορες θέσεις του τμήματος.
- ε) Οι διαπροσωπικές σχέσεις.
- στ) Ο εξοπλισμός.
- ζ) Η χωροταξική διάρθρωση κάθε τμήματος.

Με την ορθολογική οργάνωση επιτυγχάνεται η πληροφόρηση της διοίκησης για το σωστό έλεγχο και προγραμματισμό των ενεργειών. Κυρίαρχο στοιχείο μιας σωστής οργάνωσης είναι το οργανωτικό διάγραμμα, που καταρτίζει ο οργανισμός και ονομάζεται οργανόγραμμα. «Οργανόγραμμα είναι ένα γράφημα που απεικονίζει σχηματικά τη δομή της επιχείρησης, ή μιας υπηρεσίας της και δίνει την ανατομική εικόνα αυτής» (Ροδοσθένους, 2004). Με το οργανόγραμμα συγκεκριμένα, καθορίζεται η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των τμημάτων, το ιεραρχικό επίπεδο των διαφόρων επικεφαλής υπηρεσιών και οι ιεραρχικές ή λειτουργικές σχέσεις μεταξύ των υπηρεσιών.

Εκτός από την τυπική, υπάρχει και η άτυπη οργάνωση. Η άτυπη δεν απεικονίζεται με οργανόγραμμα και δεν προορίζεται απαραίτητα να πραγματοποιήσει αντικειμενικούς σκοπούς. Στην άτυπη οργάνωση αντί του οργανογράμματος τα άτομα σχηματίζουν τις άτυπες ομάδες για την ικανοποίηση προσωπικών τους αναγκών. Συνήθως, άτυπη και τυπική οργάνωση συνυπάρχουν, παρά τη σύγκρουση

των στόχων τους. Η αρμονική συνύπαρξή τους βοηθά στη λύση εργασιακών και διαπροσωπικών θεμάτων (Ροδοσθένους, 2004).

4.2 Οργάνωση Λογιστηρίου

Προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία του λογιστηρίου είναι η ορθή οργάνωσή του, που στόχο έχει την καλύτερη και πληρέστερη αξιοποίηση του προσωπικού και των διαθέσιμων τεχνικών μέσων, την εξοικονόμηση χρόνου και την όσο το δυνατόν καλύτερη διεξαγωγή των λογιστικών εργασιών. «Οργάνωση λογιστηρίου είναι η διαδικασία που προσδιορίζει και ομαδοποιεί τη λογιστική εργασία, ώστε η εκτέλεσή της από τους ανθρώπους και τα μέσα που διαθέτει το λογιστήριο να γίνεται εύρυθμα, απρόσκοπτα, αποδοτικά και εντός των προθεσμιών που τίθενται, από τη φορολογιστική νομοθεσία» (Ροδοσθένους, 2004).

Οι μορφές εκτέλεσης του οργανωτικού έργου καθορίζονται από ένα είδος διαδικασίας, της οποίας οι βαθμίδες είναι (Ροδοσθένους, 2004):

- i. Χωροθέτηση του λογιστηρίου.
- ii. Οργάνωση των δικαιολογητικών εγγράφων.
- iii. Επιλογή και εφαρμογή του καταλληλότερου λογιστικού συστήματος.
- iv. Κατάρτιση του σχεδίου λογαριασμών βάση του Ε.Γ.Λ.Σ.
- v. Προγραμματισμός για την έγκαιρη υποβολή των φορολογικών εντύπων στο Δημόσιο.
- vi. Κατάρτιση προγράμματος ταμειακής κίνησης, όπου θα αναγράφονται οι προβλεπόμενες εισπράξεις και πληρωμές για το διάστημα που προγραμματίζουμε.
- vii. Επιλογή του ανθρώπινου δυναμικού και η οργάνωση της εργασίας του.
- viii. Επιλογή του κατάλληλου εξοπλισμού, σε μηχανικά και ηλεκτρονικά μέσα νέας τεχνολογίας, βάση των απαιτητικών αναγκών της εποχής.
- ix. Διαδικασία της μηχανοργάνωσης.

4.3 Μηχανοργάνωση και Εξοπλισμός Λογιστηρίου

Όπως πολλοί άλλοι κλάδοι, έτσι και ο τομέας της λογιστικής δε θα μπορούσε να ξεφύγει από τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας. Σε ένα λογιστήριο άλλωστε, ο τομέας της πληροφορικής και της τεχνολογίας γενικώς, είναι βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική διεκπεραίωση των εργασιών. Μάλιστα, η εισαγωγή της πληροφορικής στα λογιστήρια αποτέλεσε την πρώτη και κλασική εφαρμογή πληροφορικής στις επιχειρήσεις.

«Μηχανοργάνωση του λογιστηρίου είναι η οργάνωση αυτού με βάση τις δυνατότητες που προσφέρει η τεχνολογία». Τα τελευταία χρόνια οι τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα της οργάνωσης του λογιστηρίου είναι ραγδαίες, με αποτέλεσμα να έχει αλλάξει εντελώς η μορφή που έχει ένα σύγχρονο λογιστήριο (Ροδοσθένους, 2004). Σε κάθε σύγχρονο λογιστήριο θα βρει κανείς από υπολογιστές τελευταίας τεχνολογίας, μέχρι οποιοδήποτε άλλο μηχάνημα και τεχνολογικό μέσο είναι απαραίτητο για την εκτέλεση της εργασίας, βάση των υψηλών πια απαιτήσεων. Τα πληροφοριακά συστήματα ή προγράμματα εφαρμογών που καλύπτουν τις μηχανογραφικές ανάγκες του λογιστηρίου καλούμε προγράμματα εμπορικής και λογιστικής διαχείρισης. Το πιο βασικό απ' όλα τα προγράμματα είναι το πρόγραμμα της Γενικής Λογιστικής. Με αυτό γίνεται η αποτύπωση των δεδομένων των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν και απ' αυτό παίρνονται οι περισσότερες πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Οι λογιστικές εφαρμογές έγιναν οι απαραίτητοι συνεργάτες των λογιστών.

Η μηχανοργάνωση του λογιστηρίου κρίνεται απαραίτητη λόγω της ανάγκης προσαρμογής του λογιστηρίου στις νέες συνθήκες, του όγκου της λογιστικής εργασίας, της εφαρμογής του Ε.Γ.Λ.Σ. και των Δ.Π.Χ.Π., αλλά και των απαιτήσεων της φορολογικής νομοθεσίας. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα της μηχανοργάνωσης ενός λογιστηρίου. Μερικά βασικά πλεονεκτήματα είναι η αυτόματη ενημέρωση των βιβλίων, η ταχύτητα στην εξαγωγή αποτελεσμάτων, η αξιοπιστία και ακρίβεια οποιουδήποτε αποτελέσματος, η διευκόλυνση στη διόρθωση λαθών, ο ασφαλής έλεγχος και η διασταύρωση στοιχείων και ο μικρός χώρος αποθήκευσης. Από την άλλη, βασικά μειονεκτήματα της μηχανοργάνωσης είναι το υψηλό κόστος αγοράς του συστήματος μηχανοργάνωσης

και συντήρησης αυτού, η εξάρτηση από τους τεχνικούς των μηχανημάτων σε περίπτωση βλάβης, ο χρόνος που απαιτείται για την εξοικείωση των χρηστών πάνω σε ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα και οι λιγότερες πλέον θέσεις εργασίας σε ένα λογιστήριο (Ροδοσθένους, 2004).

4.4 Λογιστικά Βιβλία

4.4.1 Έννοια λογιστικών βιβλίων

«Λογιστικά βιβλία, είναι αυτά στα οποία γίνεται η καταχώρηση των λογιστικών γεγονότων, με τη μορφή λογιστικών εγγραφών, που προκύπτουν από τα δικαιολογητικά έγγραφα» (Ροδοσθένους, 2004). Η μορφή των λογιστικών βιβλίων έχει αλλάξει άρδην τα τελευταία χρόνια, εφόσον πλέον πρωταγωνιστεί η μηχανογραφημένη λογιστική. Λόγω της εξέλιξης της τεχνολογίας, του τομέα του προγραμματισμού και των αναγκών της εποχής, η λογιστική έχει πια αποκτήσει μηχανογραφημένη μορφή από χειρόγραφο. Έτσι πλέον, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων τηρεί μηχανογραφικά τα βιβλία της. Λίγες είναι οι επιχειρήσεις που κρατούν ακόμη βιβλία έντυπης μορφής.

4.4.2 Λογιστικές μέθοδοι και λογιστικά συστήματα

«Καταχώρηση είναι η πρωτότυπη αποτύπωση ή παρουσίαση μιας οικονομικής πράξης, συναλλαγής ή λογιστικού γεγονότος, στα πλαίσια του οικονομικού οργανισμού». Οι λογιστικές μέθοδοι είναι αυτές που μας δείχνουν το μηχανισμό των λογιστικών εγγραφών, ενώ τα λογιστικά συστήματα μας δείχνουν τον τρόπο οργάνωσης της λογιστικής εργασίας και των λογιστικών εγγραφών (Ροδοσθένους, 2004). Οι δύο βασικές λογιστικές μέθοδοι είναι η απλογραφική μέθοδος και η διγγραφική ή αλλιώς διπλογραφική μέθοδος. Βασική τους διαφορά, η εμφάνιση των οικονομικών μεγεθών λογιστικά, με τη μορφή των "λογαριασμών" και οι μεταβολές τους με "χρέωση" και "πίστωση", στα διπλογραφικά βιβλία. Τα σημαντικότερα λογιστικά συστήματα διπλογραφικής μεθόδου αντίστοιχα είναι το κλασικό σύστημα, το αμερικάνικο ή αλλιώς σύστημα Ημερολογίου Καθολικού και το συγκεντρωτικό σύστημα με διάφορες παραλλαγές.

Τα βιβλία του κλασικού συστήματος είναι:

- Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμού
- Ημερολόγιο
- Γενικό Καθολικό
- Αναλυτικά Καθολικά
- Διάφορα βοηθητικά βιβλία, όπως βιβλίο γραμματίων εισπρακτέων.

Οι εγγραφές στο κλασικό σύστημα, καταχωρούνται με βάση τα δικαιολογητικά και με χρονολογική σειρά.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα του αμερικάνικου συστήματος, είναι ότι το Ημερολόγιο και το Γενικό Καθολικό συνυπάρχουν σε ένα βιβλίο. Το Ημερολόγιο προηγείται σαν βιβλίο πρώτης εγγραφής και προέκτασή του είναι το Γενικό Καθολικό. Αυτό το σύστημα εφαρμόζεται σπάνια και κυρίως από επιχειρήσεις που κινούν μικρό αριθμό πρωτοβάθμιων λογαριασμών και δεν τηρούν μηχανογραφικά τα βιβλία τους (Ροδοσθένους, 2004).

Το συγκεντρωτικό, σε αντίθεση με το αμερικάνικο, είναι το πιο διαδεδομένο σύστημα διπλογραφικής μεθόδου. Τα βιβλία του συγκεντρωτικού συστήματος είναι:

- Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών
- Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο
- Γενικό Καθολικό
- Αναλυτικά Καθολικά
- Αναλυτικά Ημερολόγια
- Ημερολόγιο Εγγραφών Ισολογισμού

4.5 Τα Λογιστικά Βιβλία Σύμφωνα με τον Κ.Φ.Α.Σ.

Τα λογιστικά βιβλία χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Τα απλογραφικά βιβλία και τα διπλογραφικά βιβλία. Τα βιβλία που ορίζονται από τον Κ.Φ.Α.Σ. (πρώην Κ.Β.Σ.) είναι διαφορετικά για κάθε κατηγορία και η οργάνωση του λογιστηρίου της επιχείρησης, πρέπει να γίνει στα πλαίσια των εντολών του Κώδικα. Στα απλογραφικά

βιβλία, τα γνωστά Βιβλία Εσόδων-Εξόδων, εντάσσονται οι Ο.Ε., οι Ε.Ε. και γενικά οι ατομικές επιχειρήσεις με ακαθάριστα ετήσια έσοδα προηγούμενης χρήσης μέχρι και 1.500.000 ευρώ. Αντίθετα, στα διπλογραφικά βιβλία εντάσσονται από το νόμο οι Α.Ε. και οι Ε.Π.Ε. και οι επιχειρήσεις με ακαθάριστα ετήσια έσοδα προηγούμενης χρήσης άνω των 1.500.000 ευρώ (Παπαδέας, 2010). Αν η προηγούμενη διαχειριστική περίοδος είναι μικρότερη ή μεγαλύτερη του δωδεκαμήνου, τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα για την ένταξη σε κατηγορία βιβλίων βρίσκονται με αναγωγή (Σταματόπουλος και λοιποί, 2013).

Σύμφωνα με τον Κ.Φ.Α.Σ., τα βιβλία που τηρούν όσοι ανήκουν στην κατηγορία των απλογραφικών είναι το Βιβλίο Εσόδων-Εξόδων και το Βιβλίο Απογραφών. Κάθε καταχώρηση στο βιβλίο Εσόδων-Εξόδων, πρέπει να στηρίζεται σε φορολογικά δικαιολογητικά έγγραφα. Στα έσοδα καταχωρούνται τα δικαιολογητικά που έχουν να κάνουν με πωλήσεις εμπορευμάτων, προϊόντων, πρώτων υλών και αυτά που αναφέρονται σε έσοδα από παροχή υπηρεσιών. Επίσης, όσα αναφέρονται σε επιστροφές και εκπτώσεις πωλήσεων, δηλαδή τα πιστωτικά τιμολόγια πωλήσεων, πάντα με αφαιρετικό ποσό. Τέλος, στα έσοδα καταχωρούνται και τα «Ζ». Τα «Ζ» είναι ημερήσια αναφορά εσόδων και προέρχονται από την ταμειακή μηχανή της κάθε επιχείρησης. Στα έξοδα τώρα καταχωρούνται τα δικαιολογητικά που έχουν σχέση με αγορές, δαπάνες και λήψη υπηρεσιών. Επιπλέον, αυτά που σχετίζονται με επιστροφές ή εκπτώσεις αγορών, δηλαδή τα πιστωτικά τιμολόγια αγορών, με αφαιρετικό ποσό. Και στις δύο μεριές, δηλαδή και στα έσοδα και στα έξοδα, καταχωρείται και το αντίστοιχο ποσό του Φ.Π.Α. που αναφέρεται σε κάθε παραστατικό. Η ενημέρωση του βιβλίου Εσόδων-Εξόδων, γίνεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα κάθε ημερολογιακού τριμήνου. Στο Βιβλίο Απογραφών η καταγραφή γίνεται κατά ποσότητα, δηλαδή καταγράφεται το είδος, η μονάδα μέτρησης και η ποσότητα. Υπάρχουν επιχειρήσεις που από το νόμο απαλλάσσονται από την τήρηση του Βιβλίου Απογραφών, μεταξύ άλλων και τα ελαιοτριβεία. Οι επιχειρήσεις με απλογραφικά βιβλία που έχουν υποκαταστήματα, είναι υποχρεωμένες να τηρούν τα αντίστοιχα βιβλία και στο υποκατάστημα (Ροδοσθένους, 2004).

Οι επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά βιβλία πρέπει να καταθέτουν την περιοδική δήλωση Φ.Π.Α. κάθε τρίμηνο μέχρι την 20η ημέρα και ανάλογα με τον Α.Φ.Μ. έως και 26η ημέρα του επόμενου μήνα, αφού έχουν καταχωρηθεί όλες οι πωλήσεις και τα έξοδα, τα οποία αναφέρονται στο συγκεκριμένο τρίμηνο. Αν

πρόκειται για χρεωστικό υπόλοιπο πρέπει να πληρωθεί μέχρι τις 26, ενώ αν πρόκειται για πιστωτικό υπόλοιπο ή για μηδενική δήλωση μέχρι τέλος του επόμενου μήνα. Ακόμη, αν πραγματοποιούν ενδοκοινοτικές συναλλαγές, είτε παραδόσεις είτε αποκτήσεις, θα πρέπει να καταβάλουν το έντυπο INTRASTAT κάθε μήνα και έως την 26η ημέρα του επόμενου μήνα, ξεχωριστά για εισαγωγές και εξαγωγές (Παπαδέας, 2013). Τέλος, πρέπει να γίνεται συμφωνία υπολοίπων Κ.Ε.Π.Υ.Ο., δηλαδή να καταθέτουν τη συγκεντρωτική κατάσταση τιμολογίων πελατών και προμηθευτών, όπου η καθαρή αξία της κάθε συναλλαγής που συμπεριλαμβάνεται, θα πρέπει να είναι πάνω από το όριο των 300 ευρώ, στο τέλος της χρήσης. Τα κυριότερα παραστατικά που εκδίδονται από επιτηδευματίες με απλογραφικά βιβλία είναι:

- Τιμολόγιο Πώλησης
- Δελτίο Αποστολής-Τιμολόγιο
- Απόδειξη λιανικής πώλησης
- Απόδειξη παροχής υπηρεσιών
- Τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών

Οι επιχειρήσεις που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, υποχρεούνται να συντάσσουν και να εκδίδουν Οικονομικές Καταστάσεις. Συγκεκριμένα στο τέλος κάθε χρήσης, καταρτίζουν και δημοσιεύουν Ισολογισμό, Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως, Πίνακα Διάθεσης Κερδών και Προσάρτημα, σύμφωνα με τον Κ.Φ.Α.Σ. και το Ε.Γ.Λ.Σ. Το κλείσιμο του Ισολογισμού πραγματοποιείται εντός τριών μηνών για Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε. και ατομικές επιχειρήσεις, εντός τεσσάρων για Α.Ε. και εντός έξι μηνών για αλλοδαπές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις ποντοπόρων πλοίων. Ανεξάρτητα από το λογιστικό σύστημα που επιλέγει ο λογιστής, οι εγγραφές στα βιβλία γίνονται σύμφωνα με τις βασικές αρχές της λογιστικής, όπως μεταξύ άλλων η αρχή του ιστορικού κόστους, η αρχή της συντηρητικότητας, η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων κ.α. (Ροδοσθένους, 2004). Σημαντικότερη εξ αυτών θεωρείται η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων σύμφωνα με την οποία, κάθε χρήση είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από τις άλλες χρήσεις και δεν επιτρέπεται ο συμψηφισμός των αποτελεσμάτων αυτής με τα αποτελέσματα των προηγούμενων ή των επόμενων χρήσεων. Επομένως, τα μεν ακαθάριστα έσοδα και κέρδη κατατάσσονται και φορολογούνται στη χρήση κατά την οποία προέκυψαν και αποκτήθηκαν, ανεξάρτητα

του χρόνου κατά τον οποίο εισπράχθηκαν, ενώ οι δε δαπάνες κατατάσσονται στη χρήση την οποία βαρύνουν (Σταματόπουλος και λοιποί, 2013).

Στα διπλογραφικά βιβλία περιλαμβάνονται:

- Το Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο και το Γενικό Ημερολόγιο.
- Το Γενικό Καθολικό και τα Αναλυτικά Καθολικά.
- Το Ισοζύγιο Γενικού - Αναλυτικών Καθολικών.
- Το βιβλίο Απογραφών – Ισολογισμού.
- Το Μητρώο Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων.
- Αντί βιβλίου αποθήκης, τήρηση του λογαριασμού 94 του Ε.Γ.Λ.Σ.

Τα βιβλία παραγωγής κοστολογίου και τεχνικών προδιαγραφών καταργήθηκαν από 1/1/2013 με τις διατάξεις του Κ.Φ.Α.Σ. Όσον αφορά το χρόνο ενημέρωσης των κυριότερων διπλογραφικών βιβλίων ισχύουν τα εξής. Τα Ημερολόγια ενημερώνονται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την έκδοση ή λήψη του κατά περίπτωση δικαιολογητικού, το γενικό και τα αναλυτικά καθολικά μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα, με εξαίρεση αυτά των ασφαλιστικών επιχειρήσεων τα οποία ενημερώνονται μέχρι την 20η του μεθεπόμενου μήνα και τέλος το Μητρώο Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων μέχρι την προθεσμία κλεισίματος του Ισολογισμού (Σταματόπουλος και λοιποί, 2013).

Στα διπλογραφικά βιβλία σημαντικό ρόλο παίζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Τα Δ.Λ.Π. εφαρμόζονται κατά την κατάρτιση των Οικονομικών Καταστάσεων, τόσο των ατομικών καταστάσεων των μητρικών, όσο και των ενοποιημένων καταστάσεων των ομίλων εταιριών. Τα Δ.Λ.Π., το 2001 μετονομάστηκαν σε Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης και είναι ένα σύνολο λογιστικών αρχών, μεθόδων και διαδικασιών γενικά αποδεκτών, που οριοθετούν ένα πλαίσιο κατάρτισεως και παρουσιάσεως των Οικονομικών Καταστάσεων, που περιλαμβάνουν τον Ισολογισμό, την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, την Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων, την Κατάσταση Ταμειακών Ροών και τις σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων. Τέλος, με την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Π. επιτυγχάνεται η ακριβής, αληθής και ομοιόμορφη πληροφόρηση των

χρηστών των Οικονομικών Καταστάσεων και αυξάνεται ο βαθμός συγκρισιμότητας των στοιχείων τους τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο (Ροδοσθένους, 2004).

Από 1/1/2014 όλα τα λογιστικά βιβλία δεν θεωρούνται από τις Δ.Ο.Υ. και μπορούν να χρησιμοποιηθούν απευθείας από τις επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις που τηρούν διπλογραφικά βιβλία και έχουν υποκαταστήματα, υποχρεούνται για κάθε υποκατάστημα όταν εξάγεται αυτοτελές λογιστικό αποτέλεσμα σε αυτό να τηρούν βιβλία με αντίστοιχη ανάπτυξη λογαριασμών με εκείνη του κεντρικού, ενώ αντίθετα όταν δεν εξάγεται αυτοτελές λογιστικό αποτέλεσμα, υποχρεούνται να τηρούν τουλάχιστον Ημερολόγιο Ταμειακών και Συμψηφιστικών Πράξεων για τις αντίστοιχες πράξεις του υποκαταστήματος.

4.6 Το Σχέδιο Λογαριασμών

«Σχέδιο λογαριασμών είναι η συστηματική ταξινόμηση και ταξιθέτηση των τηρητέων λογαριασμών μιας επιχείρησης με βάση ορισμένα κριτήρια και αρχές» (Ροδοσθένους, 2004). Με τους λογαριασμούς επιτυγχάνεται η παρακολούθηση των περιουσιακών στοιχείων τόσο στη στατική, όσο και στη δυναμική τους μορφή και παρέχονται έγκυρες και έγκαιρες πληροφορίες από το λογιστήριο στους αρμόδιους για λήψη ορθών επιχειρηματικών αποφάσεων. Η διαδικασία κατάρτισης λοιπόν ενός τέτοιου σχεδίου λογαριασμών βασίζεται στην ονοματολογία, την κωδικοποίηση αυτών και τη συλλειτουργία τους.

«Το Ε.Γ.Λ.Σ. σημαίνει ενιαία λογιστική οργάνωση των οικονομικών οργανισμών σε εθνική κλίμακα». Με το εθνικό αυτό σχέδιο, τυποποιείται και απλουστεύεται η λογιστική εργασία και εξασφαλίζονται ομοιογενή στοιχεία και πληροφορίες σχετικές με την οικονομική κατάσταση και δραστηριότητα των οικονομικών μονάδων. Το Ε.Γ.Λ.Σ. καθιερώθηκε στη χώρα μας με το νόμο 1040/1980, άρθρα 47,48 και 49 ΦΕΚ75Α (Ροδοσθένους, 2004). Οι λογαριασμοί του Ε.Γ.Λ.Σ. έχουν ταξινομηθεί σε δέκα ομάδες, οι οποίες αριθμούνται από το 1 έως το 9 και 0. Οι ομάδες 1 έως 8 περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς της γενικής λογιστικής. Συγκεκριμένα, οι 8 πρώτες ομάδες της γενικής λογιστικής είναι:

- Ομάδα 1 – Πάγιο Ενεργητικό
- Ομάδα 2 – Αποθέματα
- Ομάδα 3 – Απαιτήσεις και Διαθέσιμα
- Ομάδα 4 – Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις-Καθαρή Θέση-Προβλέψεις
- Ομάδα 5 – Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις
- Ομάδα 6 – Οργανικά Έξοδα κατ' είδος
- Ομάδα 7 – Οργανικά Έσοδα κατ' είδος
- Ομάδα 8 – Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων

Όσον αφορά την ομάδα 8, περιλαμβάνει συγκεκριμένα τους λογαριασμούς γενικής εκμετάλλευσης, τα έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα, τα αποτελέσματα χρήσης, τα αποτελέσματα προς διάθεση και το λογαριασμό Ισολογισμού. Στην ομάδα 9 ανήκουν οι λογαριασμοί της αναλυτικής λογιστικής εκμετάλλευσης, ενώ τέλος στην ομάδα 0 ή αλλιώς 10 βρίσκονται οι λογαριασμοί τάξεως.

Οι λογαριασμοί του Ισολογισμού διακρίνονται σε λογαριασμούς Ενεργητικού και Παθητικού. Οι ομάδες 1 έως 5 περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς του Ισολογισμού, με τις ομάδες 1 έως 3 να αφορούν το Ενεργητικό, ενώ οι 4 και 5 το Παθητικό αντίστοιχα. Οι λογαριασμοί του Ενεργητικού χωρίζονται σε υποομάδες, που έχουν να κάνουν με πάγιο ενεργητικό, έξοδα πολυετούς απόσβεσης και κυκλοφορούν ενεργητικό. Αντίστοιχα, αυτοί του Παθητικού χωρίζονται στους λογαριασμούς καθαρής περιουσίας και σε αυτούς που παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις σε τρίτους. Ακόμη, οι ομάδες των λογαριασμών των αποτελεσμάτων διακρίνονται σε αυτές που περιλαμβάνουν λογαριασμούς που παρακολουθούν οργανικά έξοδα και έσοδα και σε εκείνες που περιλαμβάνουν λογαριασμούς που παρακολουθούν έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα.

Τέλος, βασικός κανόνας για την κατάρτιση ενός σωστού σχεδίου λογαριασμών είναι ο τίτλος του λογαριασμού να ανταποκρίνεται πλήρως στο περιεχόμενό του. Ο τυπικός συμβολισμός των λογαριασμών είναι η κωδικοποίησή τους. Λόγω του ότι τα βιβλία πλέον τηρούνται στην πλειοψηφία τους μηχανογραφικά, είναι απαραίτητη η κωδικοποίηση των λογαριασμών, άρα και η κατάρτιση σχεδίου. Τα κυριότερα συστήματα κωδικοποίησης είναι της αλφαβητικής, της αλφαριθμητικής και της αριθμητικής κωδικοποίησης.

4.7 Οι Λογιστικές Εργασίες του Εργοστασίου

Το ελαιοτριβείο της δ. Παναγιώτας Τσάκου δε διαθέτει δικό του λογιστήριο, καθώς τηρεί απλογραφικά βιβλία και δεν είναι απαραίτητο βάση νόμου. Επιπλέον, δεν κρίνεται απαραίτητη η ύπαρξη ενός λογιστηρίου, διότι το εργοστάσιο λειτουργεί περίπου τέσσερις μήνες το χρόνο. Επομένως δε θα ήταν και ιδιαίτερα λειτουργικό. Η τήρηση των βιβλίων της επιχείρησης, καθώς και η καταχώρηση των συναλλαγών σε αυτά, πραγματοποιείται από το λογιστικό γραφείο της κα Ελένης Γεωργουδή. Τα βιβλία ενημερώνονται από το λογιστικό γραφείο κάθε μήνα και η εκτύπωσή τους πραγματοποιείται κάθε τρίμηνο, όπως σε κάθε επιχείρηση που τηρεί απλογραφικά βιβλία. Το διάστημα Οκτώβρη έως Ιανουάριο το εργοστάσιο πραγματοποιεί την πλειοψηφία των συναλλαγών. Τους υπόλοιπους μήνες υπάρχουν κάποια πάγια έξοδα και έξοδα για συντήρηση των μηχανημάτων, καθώς και έξοδα απολύμανσης του εργοστασίου. Η οικονομική συναλλαγή με το λογιστικό γραφείο της κα Γεωργουδή πραγματοποιείται στο τέλος κάθε τριμήνου. Πέρα όμως της λογιστικής εργασίας, η κα Γεωργουδή διαθέτει υπηρεσίες συμβουλευτικού χαρακτήρα προς την ιδιοκτήτρια του εργοστασίου, ώστε η πορεία του εργοστασίου να είναι κερδοφόρα. Άλλωστε, κάθε λογιστής στις μέρες μας είναι απαραίτητο να έχει την ικανότητα να συμβουλευεί σωστά μια επιχείρηση, ώστε να καταστεί κερδοφόρα στην αγορά, λόγω των υψηλών οικονομικών απαιτήσεων της εποχής. Τέλος, σε περίπτωση ελέγχου η κα Γεωργουδή είναι παρούσα ως λογίστρια του εργοστασίου, ώστε να δοθούν τυχόν διευκρινήσεις που θα χρειαστούν προς τους ελεγκτές, για τις οικονομικές συναλλαγές της επιχείρησης.

4.8 Πελάτες και Προμηθευτές Εργοστασίου

Σε όλες τις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα σε αυτές του δευτερογενούς τομέα παραγωγής, θα συναντήσει κανείς πλήθος πελατών και προμηθευτών. Άλλωστε οι συναλλασσόμενοι με αυτού του είδους τις επιχειρήσεις, καθορίζουν κατά ένα μεγάλο ποσοστό την ύπαρξη της ίδιας της επιχείρησης. Τόσο οι πελάτες, όσο και οι προμηθευτές διαμορφώνουν την εικόνα μιας επιχείρησης στην αγορά. Σημαντικό κριτήριο όμως για την επιλογή των προμηθευτών καθώς και των πελατών είναι η αξιοπιστία που τους διακρίνει. Προμηθευτές στους οποίους μπορεί να στηριχτεί στη

διάρκεια του χρόνου και πελάτες που διακρίνονται για την φερεγγυότητά τους και όχι για επισφάλεια, έχει ανάγκη κάθε επιχείρηση ώστε να καταστεί βιώσιμη στα πλαίσια του σκληρού ανταγωνισμού που επικρατεί στην αγορά. Όσον αφορά στο ελαιοτριβείο πάνω στο οποίο αναφερόμαστε, η επί σειρά ετών συνεργασία με προμηθευτές που κατέχουν σημαντική θέση στην τοπική κοινωνία στο χώρο της αγοράς, αλλά και η συνεργασία με πελάτες που διαπρέπουν στον τομέα του εμπορίου του ελαιολάδου, μαρτυρά την σωστή οργάνωση του εργοστασίου, την αξιοπιστία που επικρατεί στην αγορά για την ποιότητά του και αιτιολογούν την μακροχρόνια παρουσία του στο χώρο. Βέβαια, χαρακτηριστικό είναι ότι ο αριθμός των προμηθευτών και των πελατών είναι σχετικά μικρός. Αυτό το μικρό εύρος πελατών και προμηθευτών του εργοστασίου οφείλεται στην ιδιαιτερότητα της επιχείρησης και της φύσης τους επαγγέλματος. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των πελατών και των προμηθευτών δεν ξεπερνά τους πέντε σε κάθε περίπτωση αντίστοιχα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΓΡΟΤΩΝ

Φ.Π.Α.

5.1 Φιλοσοφία Φορολόγησης

Η φορολογία εισοδήματος των φυσικών και νομικών προσώπων, εξαρτάται άμεσα από το είδος του επαγγέλματός τους, το ύψος του εισοδήματος και την κατηγορία βιβλίων που τηρούν. Υπάρχει η άμεση, αλλά και η έμμεση φορολογία. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν στην πρώτη περίπτωση η φορολογία εισοδήματος μέσω του Ε1, ενώ στη δεύτερη αντίστοιχα ο Φ.Π.Α. που πληρώνει ο καθένας, μέσω μιας απλής αγοράς ενός προϊόντος ή λήψης μιας υπηρεσίας.

Πλεονέκτημα των άμεσων φόρων είναι η σταθερή ετήσια εισπραξη εσόδων, με βάση τη φοροδοτική ικανότητα κάθε φορολογούμενου, ενώ μειονεκτήματά τους είναι η μεγαλύτερη δαπάνη για τη βεβαίωση και είσπραξή τους, αλλά και η δημιουργία συνθηκών αποφυγής τους. Αντίστοιχα, πλεονέκτημα των έμμεσων φόρων είναι η εύκολη καταβολή τους από τους πολίτες, ενώ μειονέκτημα είναι το γεγονός ότι δεν επιβάλλονται ανάλογα με τη φοροδοτική ικανότητα κάθε φορολογούμενου.

Συγκεκριμένα, ο Φ.Π.Α. αποτελεί τον βασικότερο έμμεσο γενικό φόρο κατανάλωσης, που επιβαρύνει τη συνολική δαπάνη του καταναλωτή για την αγορά αγαθών και λήψη υπηρεσιών. Όσον αφορά τον δευτερογενή τομέα παραγωγής, «προστιθέμενη αξία είναι το μικτό κέρδος της επιχείρησης που προκύπτει αν από την αξία πώλησης των προϊόντων αφαιρεθεί το κόστος παραγωγής των πωληθέντων». Συμπερασματικά, ο Φ.Π.Α. για όλους τους επιτηδευματίες δεν αποτελεί έσοδο, έξοδο, κέρδος ή ζημία, αλλά ένα μετακυλιόμενο φόρο (Παπαδέας, 2013).

Η περιοδική δήλωση Φ.Π.Α. υποβάλλεται είτε αν το τελικό αποτέλεσμα αυτής είναι χρεωστικό, είτε πιστωτικό, είτε μηδενικό, μέσω της εφαρμογής του συστήματος Taxis, του υπουργείου οικονομικών. Η υποβολή γίνεται σε διπλούν και ως απόδειξη είσπραξης θεωρείται η εμφάνιση στην οθόνη της δήλωσης, συσχετισμένη με τον μοναδικό αριθμό καταχώρησης, την ημερομηνία υποβολής και πληρωμής, ή η εκτύπωσή της (Παπαδέας, 2013).

5.2 Κανόνες Φορολόγησης Εισοδήματος

Για την φορολογία των εισοδημάτων στα φυσικά και νομικά πρόσωπα θα πρέπει να ισχύουν οι εξής κανόνες:

- ✓ **Κανόνας της καθολικότητας του φόρου**, σύμφωνα με τον οποίο ο φόρος επιβάλλεται σε όλα τα ελληνικά ή ξένα φυσικά και νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, χωρίς εξαιρέσεις.
- ✓ **Κανόνας του ελάχιστου ορίου συντήρησης**, που αφορά ένα τμήμα του εισοδήματος που δεν πρέπει να υπάγεται στη φορολογία γιατί θεωρείται ότι καλύπτει τις απαραίτητες ανάγκες του φορολογούμενου και της οικογένειάς του.
- ✓ **Κανόνας της καταλληλότητας του φόρου**, από άποψη χρόνου, τόπου και τρόπου πληρωμής.
- ✓ **Κανόνας της απλότητας του φόρου**, ώστε η φορολογική νομοθεσία να είναι απλή και κατανοητή.
- ✓ **Κανόνας της βεβαιότητας και της σταθερότητας**, με απλές και κατανοητές διατάξεις που δε μεταβάλλονται συχνά.
- ✓ **Κανόνας της παραγωγικότητας του φόρου**, για την εξυπηρέτηση του ταμειευτικού σκοπού της φορολογίας.
- ✓ **Κανόνας του διαφορισμού των εισοδημάτων**, με τον οποίο η φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου εξαρτάται και από την προέλευση του εισοδήματός του.
- ✓ **Κανόνας αποφυγής της διπλής φορολογίας**, ώστε να μην φορολογηθεί ένα πρόσωπο με τον ίδιο φόρο και για το ίδιο αντικείμενο, στο ίδιο ή σε διαφορετικά κράτη (Παπαδέας, 2013).

5.3 Έννοια Ακαθάριστων Εσόδων των Αγροτών

«Ακαθάριστα έσοδα για έναν αγρότη, θεωρούνται τα έσοδα από τις πωλήσεις των αγροτικών προϊόντων παραγωγής του, που πραγματοποιούν κατά την προηγούμενη

διαχειριστική περίοδο, καθώς και από την παροχή αγροτικών υπηρεσιών, όπως αυτές προκύπτουν από τα φορολογικά στοιχεία που εκδίδονται είτε από τους ίδιους είτε από τους συναλλασσόμενους με αυτούς». Για τον υπολογισμό των ακαθάριστων εσόδων λαμβάνεται υπόψη και η αξία του ειδικού στοιχείου που εκδίδεται για την παράδοση προϊόντων από την αγροτική εκμετάλλευση του αγρότη του ειδικού καθεστώτος στην εμπορική δραστηριότητα, όπως η λαϊκή ή ένα κατάστημα. Σε περίπτωση τήρησης συγκεντρωτικών παραστατικών, λαμβάνονται υπόψη τα ακαθάριστα έσοδα της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου, όπως αυτά προκύπτουν από τα παραστατικά (Νιφορόπουλος, 2014).

5.4 Νέο Φορολογικό Καθεστώς Αγροτών

5.4.1 Γενικά

Όπως σε όλους τους κλάδους της οικονομίας στη χώρα μας, έτσι και στον αγροτικό τομέα οι εξελίξεις σχετικά με το φορολογικό είναι ραγδαίες. Τεράστιες αλλά και σημαντικές αλλαγές στην οικονομική ζωή των αγροτών φέρνει το νέο φορολογικό καθεστώς. Οι αγρότες έως το 2013 δεν ήταν υπόχρεοι στην τήρηση βιβλίων, είτε απλογραφικών, είτε διπλογραφικών. Από το 2014 τα πράγματα αλλάζουν αρκετά για τους επαγγελματίες αγρότες της χώρας. Αρχικός σκοπός της ελληνικής κυβέρνησης ήταν η ένταξη των αγροτών στο καθεστώς τήρησης βιβλίων, με απλογραφικό ή διπλογραφικό σύστημα κατά περίπτωση, όπως κάθε επιτηδεύματίας μέχρι σήμερα. Λόγω όμως των αντιδράσεων πραγματοποιήθηκαν κάποιες τροποποιήσεις σε συγκεκριμένα σημεία του νέου φορολογικού, διαμορφώνοντας παρ' όλα αυτά μία νέα πραγματικότητα για τους Έλληνες γεωργούς.

5.4.2 Υπόχρεοι ένταξης στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.

Από 1/1/2014 υποχρέωση τήρησης συγκεντρωτικών παραστατικών εσόδων-εξόδων και έκδοσης στοιχείων έχουν οι αγρότες που υπάγονται στο ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α., σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 2859/2000), οι οποίοι

πραγματοποίησαν κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο, δηλαδή το έτος 2013 είτε:

α) Ακαθάριστα έσοδα από πωλήσεις αγροτικών προϊόντων παραγωγής τους και παροχής αγροτικών υπηρεσιών, μεγαλύτερα των 15.000 ευρώ.

β) Έλαβαν δικαιώματα ενιαίας ενίσχυσης μεγαλύτερα των 5.000 ευρώ.

Στην περίπτωση που μέχρι το τέλος της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου δεν προκύπτει το ύψος των δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης, λαμβάνεται υπόψη το ποσό της προπροηγούμενης διαχειριστικής περιόδου, δηλαδή το έτος 2012.

Έτσι πλέον από το 2014 οι παραπάνω αγρότες εντάσσονται υποχρεωτικά στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. Σε περίπτωση που οι εν λόγω αγρότες παράλληλα με την αγροτική τους εκμετάλλευση ασκούν και άλλη δραστηριότητα πώλησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, για την ένταξή τους στο κανονικό καθεστώς θα κριθούν αυτοτελώς για κάθε δραστηριότητα. Μάλιστα, η διάθεση από τους αγρότες των προϊόντων τους στις λαϊκές αγορές, θεωρείται ξεχωριστή δραστηριότητα, από εκείνη της διάθεσης από τα χωράφια τους, πλανοδίως, ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο εκτός λαϊκής αγοράς.

5.4.3 Μη υπόχρεοι ένταξης στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.

Όπως σε κάθε περίπτωση, έτσι και στο νέο φορολογικό καθεστώς των αγροτών υπάρχουν και οι εξαιρέσεις. Συγκεκριμένα, με την απόφαση ΠΟΛ 1281/2013 του Γ.Γ.Δ.Ε., από 1/1/2014 απαλλάσσονται από την υποχρέωση τήρησης συγκεντρωτικών παραστατικών εσόδων-εξόδων και έκδοσης στοιχείων όσοι αγρότες υπάγονται στο ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α., σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κώδικα Φ.Π.Α. και δεν υπερβαίνουν κατά την προηγούμενη χρήση τα όρια και των δύο παραπάνω περιπτώσεων. Δηλαδή, τα ακαθάριστα ετήσια έσοδα να είναι λιγότερα από 15.000 ευρώ και ταυτόχρονα να έλαβαν δικαιώματα ενιαίας ενίσχυσης, κατώτερα των 5.000 ευρώ. Οι διατάξεις αυτής της απόφασης εφαρμόζονται και επί φυσικών προσώπων, που δεν είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, αλλά ασκούν αγροτική εκμετάλλευση κατά τα ανωτέρω.

Τα κριτήρια που προαναφέρθηκαν λαμβάνονται σωρευτικά, δηλαδή θα πρέπει να ισχύουν και τα δύο ταυτόχρονα, προκειμένου να εφαρμοστεί η απαλλαγή. Αν δεν πληρείται ένα εκ των δύο, εφαρμόζονται πλήρως οι διατάξεις του Κ.Φ.Α.Σ., ως προς την τήρηση συγκεντρωτικών παραστατικών εσόδων-εξόδων και έκδοσης στοιχείων. Επιπλέον, όσοι αγρότες ενώ κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο πραγματοποίησαν ακαθάριστα έσοδα και είχαν δικαίωμα να λάβουν ενιαία ενίσχυση άνω των οριζόμενων ορίων, δε θα ασκήσουν την αγροτική τους εκμετάλλευση από 1/1/2014, ούτε δικαιούνται να λάβουν ενιαία ενίσχυση, δεν υποχρεούνται σε ένταξη στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. Παρ' όλα αυτά, επειδή η μεταβίβαση δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης μπορεί να πραγματοποιηθεί σε μεταγενέστερο χρόνο, αν ο αγρότης έχει αποφασίσει τη μεταβίβασή τους, δεν εντάσσεται στο κανονικό καθεστώς από 1/1/2014, με την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση αυτή θα πραγματοποιηθεί εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Βέβαια, οι αγρότες που τηρούν τα κριτήρια της απαλλαγής από την τήρηση των συγκεντρωτικών παραστατικών και της έκδοσης στοιχείων, μπορούν να επιλέξουν την ένταξή τους στο κανονικό καθεστώς. Σε αυτή την περίπτωση, για την εκπλήρωση των φορολογικών τους υποχρεώσεων, θα λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα των συγκεντρωτικών καταστάσεων. Μάλιστα, με αυτή την επιλογή θα έχουν υποχρέωση παραμονής στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., τουλάχιστον για μία πενταετία. Αυτή η δυνατότητα υπήρχε και στο προηγούμενο νομοθετικό πλαίσιο, αλλά ελάχιστοι αγρότες έκαναν τέτοια επιλογή (Νιφορόπουλος, 2014).

5.4.4 Συνέπειες από την ένταξη στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.

Οι αλλαγές που επιφέρει το νέο φορολογικό καθεστώς συνοδεύονται από μία σειρά νέων δεδομένων για τους αγρότες. Συγκεκριμένα αυτά είναι:

- Η υποχρέωση τήρησης συγκεντρωτικών παραστατικών εσόδων-εξόδων και έκδοσης στοιχείων θα δημιουργήσει οικονομική και γραφειοκρατική επιβάρυνση στις μικρές αγροτικές επιχειρήσεις.
- Η υποχρέωση έκδοσης παραστατικών από τον αγρότη, κατά την πώληση των προϊόντων του θα επιφέρει σοβαρές αλλαγές στη συναλλακτική πρακτική και κρύβει σημαντικούς κινδύνους επιβολής προστίμων, κυρίως λόγω της απειρίας των αγροτών.

- Οι αγρότες θα πρέπει να λαμβάνουν, να ταξινομούν και να καταχωρούν στις συγκεντρωτικές καταστάσεις και να διαφυλάσσουν παραστατικά για όλες τις αγορές τους. Παράλληλα να εκδίδουν, να καταχωρούν στις συγκεντρωτικές καταστάσεις και να διαφυλάσσουν τιμολόγια ή αποδείξεις για την πώληση των προϊόντων τους.
- Το καθαρό φορολογητέο εισόδημά τους θα προσδιορίζεται λογιστικά με αφαίρεση των δαπανών από τα ακαθάριστα έσοδά τους και η διαφορά θα φορολογείται με συντελεστή 13% (Νιφορόπουλος, 2014).

5.5 Απαιτούμενες Ενέργειες για τη Μεταβίβαση Από το Ειδικό στο Κανονικό Καθεστώς Φ.Π.Α.

5.5.1 Δήλωση έναρξης/μεταβολής εργασιών φυσικού προσώπου

Οι αγρότες που από φέτος εντάσσονται στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., υποχρεούνται από 1/1/2014 να υποβάλλουν στη Φορολογική Διοίκηση τη Δήλωση Έναρξης/Μεταβολής Εργασιών Φυσικού Προσώπου, δηλαδή το έντυπο Μ2, με την οποία θα δηλώσουν την υπαγωγή τους στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., καθώς και τις δραστηριότητες της αγροτικής τους εκμετάλλευσης. Το ίδιο ισχύει και για τα φυσικά πρόσωπα που έχουν ενταχθεί στο ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α., αλλά δεν τηρούν ένα εκ των κριτηρίων της απόφασης ΠΟΛ 1281/2013 του Γ.Γ.Δ.Ε. Η δήλωση αυτή υποβάλλεται στο τμήμα μητρώου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. του κάθε αγρότη. Με αυτό τον τρόπο θα διαγραφούν οι Κ.Α.Δ. και θα εισαχθούν νέοι Κ.Α.Δ., ανάλογα με τα προϊόντα που καλλιεργεί ο κάθε αγρότης. Ο ελάχιστος βαθμός Κ.Α.Δ. δήλωσης πρέπει να είναι τετραψήφιος, για παράδειγμα 01.11 ή 01.12 κ.λπ. Ο αγρότης μπορεί να δηλώσει όσο περισσότερους Κ.Α.Δ. θέλει ώστε να μη χρειαστεί να μεταβεί ξανά στην εφορία αν μελλοντικά προσθέσει κάποια δραστηριότητα που δεν τη δήλωσε στην αρχική μεταβολή. Για την καλλιέργεια ελαιωδών καρπών συγκεκριμένα ο Κ.Α.Δ. είναι 01.26 (Νιφορόπουλος, 2014).

Τα ανωτέρω πρόσωπα, σε περίπτωση που ασκούν οποιαδήποτε άλλη επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία τηρούν ήδη βιβλία και έχουν ενταχθεί

στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., ή απαλλάσσονται από την τήρηση βιβλίων και έκδοση στοιχείων, υποβάλλουν την παραπάνω δήλωση προκειμένου να δηλώσουν επέκταση της δραστηριότητάς τους και στην περίπτωση που για την άλλη δραστηριότητα απαλλάσσονται από την τήρηση βιβλίων, με τη δήλωση μεταβολής δηλώνεται η υποχρεωτική τήρηση συγκεντρωτικών παραστατικών εσόδων-εξόδων και ένταξη στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., μόνο για την αγροτική τους εκμετάλλευση. Την ίδια δήλωση υποβάλλουν οι αγρότες και τα φυσικά πρόσωπα που έχουν ενταχθεί στο ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α., οι οποίοι ενώ τηρούν τα κριτήρια απαλλαγής από την τήρηση βιβλίων ή συγκεντρωτικών παραστατικών και έκδοση στοιχείων, επιλέγουν την ένταξή τους στο κανονικό καθεστώς. Η προθεσμία για αιτήσεις έναρξης επιτηδεύματος λήγει στις 20 Μαρτίου του 2014.

5.5.2 Σύνταξη αρχικής απογραφής

Υποχρεωτική επίσης είναι η σύνταξη απογραφής μετάταξης με ημερομηνία 31/12/2013. Πρόκειται για την αρχική απογραφή. Η απογραφή αυτή είναι σημαντική γιατί ωφελεί τον αγρότη με δύο τρόπους:

α) Όσον αφορά τον προσδιορισμό των καθαρών κερδών, καθώς η αξία αυτή πρέπει να προστεθεί στο κόστος της χρήσης 2014 ως αρχικό απόθεμα.

β) Όσον αφορά τον προσδιορισμό του Φ.Π.Α. Ως προς τον Φ.Π.Α., ωφελεί την επιχείρηση αφού ο κατ' αποκοπή Φ.Π.Α. που προκύπτει από τον υπολογισμό αυτό προστίθεται στο φόρο εισροών.

Συγκεκριμένα, η απογραφή αυτή πρέπει να περιλαμβάνει:

- i. Τα αποθέματα των προϊόντων που έχουν παραχθεί, συλλεχθεί και βρίσκονταν στην αποθήκη του αγρότη στις 31/12/2013.
- ii. Τους ηρτημένους καρπούς, δηλαδή αυτούς που 31/12/2013, βρίσκονταν στα δέντρα και δεν είχαν συλλεχθεί.
- iii. Τις καλλιέργειες που βρίσκονται σε εξέλιξη.
- iv. Τα αποθέματα των πρώτων υλών της αγροτικής παραγωγής που υπάρχουν στην αποθήκη του παραγωγού.

- v. Τα αποθέματα των αγαθών επένδυσης, δηλαδή τα πάγια, που είναι στην κατοχή του παραγωγού και αποκτήθηκαν την τελευταία πενταετία (Νιφορόπουλος, 2014).

5.5.3 Απαιτούμενα δικαιολογητικά ένταξης στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.

Προκειμένου ένας αγρότης του ειδικού καθεστώτος να ενταχθεί στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. χρειάζονται κάποια δικαιολογητικά. Αυτά είναι:

- Επικυρωμένη φωτοτυπία ταυτότητας.
- Βεβαίωση ασφαλιστικής ενημερότητας από τον ανταποκριτή του Ο.Γ.Α.
- Για την επαγγελματική διεύθυνση του υπόχρεου, απαιτείται το Ε9, ή συμβόλαιο ενοικίασης, ή υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 δωρεάν παραχώρηση τρίτου.
- Για την απόδειξη από τον υπόχρεο ότι υπάρχει αγροτική εκμετάλλευση, δήλωση Ε9, ή συμβόλαια, ή ενοικιαστήρια που έχουν κατατεθεί στη Δ.Ο.Υ., ή αποδεικτικά ιδιοκτησίας του ζωικού κεφαλαίου που κατέχει (Νιφορόπουλος, 2014).

5.6 Έκδοση Στοιχείων

5.6.1 Αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α.

Όσον αφορά την έκδοση των φορολογικών στοιχείων για τους αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α., από 1/1/2014 ισχύουν τα εξής:

- ✓ Δεν υποχρεούνται στην έκδοση συνοδευτικού εγγράφου για την παρακολούθηση των μη τιμολογηθέντων προϊόντων τους.
- ✓ Δεν υποχρεούνται στην έκδοση τιμολογίου για τις πωλήσεις των προϊόντων τους σε άλλους υπόχρεους απεικόνισης συναλλαγών, ή πρόσωπα της

παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Κ.Φ.Α.Σ., όπως Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ., νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα κ.λπ.

- ✓ Δεν εκδίδουν αποδείξεις λιανικών συναλλαγών για τις πωλήσεις των αγροτικών προϊόντων τους σε ιδιώτες.

Οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος που πωλούν τα προϊόντα παραγωγής τους από λαϊκές αγορές εντάσσονται στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. για τις πωλήσεις αυτές και εκδίδουν αποδείξεις λιανικών συναλλαγών με τη χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής. Για τις διακινήσεις των προϊόντων τους προς τις λαϊκές εκδίδουν το αντίστοιχο συνοδευτικό παραστατικό. Αν οι πωλήσεις από λαϊκές αγορές δεν υπερβαίνουν τις 5.000 ευρώ ετησίως δεν υπάρχει υποχρέωση τήρησης βιβλίων και έκδοσης στοιχείων. Αντίστοιχα, οι υπόχρεοι απεικόνισης συναλλαγών που πραγματοποιούν αγορές αγροτικών προϊόντων από τους υπόψη αγρότες, υποχρεούνται να συντάσσουν δικαιολογητικό έγγραφο για την διακίνηση ή την παραλαβή των αγορασθέντων και μη τιμολογηθέντων αγροτικών προϊόντων. Τέλος, οι εν λόγω αγρότες υποχρεούνται να διαφυλάσσουν όλα τα φορολογικά στοιχεία που αφορούν την αγροτική τους εκμετάλλευση.

5.6.2 Αγρότες του κανονικού καθεστώτος Φ.Π.Α.

Όσον αφορά την έκδοση των φορολογικών στοιχείων για τους αγρότες του κανονικού καθεστώτος Φ.Π.Α. αντίστοιχα, από 1/1/2014 ισχύουν τα εξής:

- ✓ Υποχρεούνται να εκδίδουν δικαιολογητικό έγγραφο για την αποστολή, παράδοση ή διακίνηση των προϊόντων τους, με σκοπό την πώληση, εφόσον δεν εκδίδονται άμεσα φορολογικά στοιχεία αξίας.
- ✓ Εκδίδουν αποδείξεις λιανικών συναλλαγών με ταμειακή μηχανή, για τις πωλήσεις των προϊόντων τους σε ιδιώτες από επαγγελματική τους εγκατάσταση. Για πωλήσεις σε ιδιώτες εκτός επαγγελματικής τους εγκατάστασης, δεν απαιτείται η χρήση ταμειακής μηχανής για την έκδοση αποδείξεων λιανικών συναλλαγών και μπορεί να εκδίδονται χειρόγραφες αθεώρητες αποδείξεις λιανικών συναλλαγών. Στην περίπτωση της πώλησης

προϊόντων σε λαϊκή, όπως έχει προαναφερθεί, εκδίδουν αποδείξεις λιανικών συναλλαγών με ταμειακή μηχανή.

- ✓ Εκδίδουν τιμολόγιο για τις πωλήσεις των προϊόντων τους σε άλλους υπόχρεους απεικόνισης συναλλαγών.

5.7 Εκδιδόμενα Παραστατικά

Πολλές είναι οι αλλαγές που έχουν υποστεί τα τελευταία δύο χρόνια τα φορολογικά στοιχεία. Η μεγαλύτερη αλλαγή πάντως είναι ότι από 1/1/2014 καταργήθηκαν οι θεωρήσεις των παραστατικών και πλέον ο κάθε επιτηδευματίας και η κάθε επιχείρηση μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν άμεσα. Επίσης, μετά και την ανακατάταξη των Δ.Ο.Υ. πανελλαδικώς και σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Φ.Α.Σ., όπως ισχύει από 1/1/2013, δεν είναι υποχρεωτική η αναγραφή της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. στα φορολογικά στοιχεία.

5.7.1 Δελτίο αποστολής

Από 1/1/2014 καταργήθηκε η υποχρέωση έκδοσης δελτίου αποστολής, με παράλληλη καθιέρωση της υποχρέωσης παρακολούθησης των μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων, μετά από απόφαση του Γ.Γ.Δ.Ε. Πλέον, αντί του δελτίου αποστολής, τα προϊόντα θα συνοδεύει ένα δικαιολογητικό έγγραφο μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων που θα περιέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία της συναλλαγής και των συναλλασσομένων, πλην της τιμής μονάδας, της αξίας και του Φ.Π.Α. των αποθεμάτων.

5.7.2 Τιμολόγιο

Για την πώληση αγαθών για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτου και την παροχή υπηρεσιών από υπόχρεο απεικόνισης συναλλαγών σε άλλο υπόχρεο, ή σε αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α., ή σε πρόσωπα εκτός της χώρας, για την

άσκηση του επαγγέλματός τους, εκδίδεται τιμολόγιο, τουλάχιστον διπλότυπο. Επίσης, ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών εκδίδει τιμολόγιο όταν εισπράττει επιδοτήσεις, οικονομικές ενισχύσεις, αποζημιώσεις, επιστροφές τόκων, εισφορές και άλλα ανόργανα έσοδα. Οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α., δεν έχουν υποχρέωση για την πώληση των προϊόντων παραγωγής τους να εκδίδουν τιμολόγιο. Η πώληση αυτή καλύπτεται με τιμολόγιο που εκδίδεται από τον αγοραστή σε κάθε περίπτωση. Επιπλέον, όσον αφορά τις επαναλαμβανόμενες αγορές, δηλαδή αυτές που παρουσιάζουν συχνότητα ανά τακτά χρονικά διαστήματα, αντί να εκδοθούν πολλά τιμολόγια, ξεχωριστά σε κάθε περίπτωση, παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης ενός συγκεντρωτικού τιμολογίου για όλες τις αγορές του μήνα, μέχρι την 15η ημέρα του επόμενου μήνα από εκείνο που έγιναν οι παραλαβές και με ημερομηνία την τελευταία του μήνα που αφορούν (Νιφορόπουλος, 2014).

5.7.3 Πιστωτικό τιμολόγιο

Για τις επιστροφές και τις εκπτώσεις ή άλλες διαφορές, εκτός του Φ.Π.Α., οι οποίες αναφέρονται σε προηγούμενες συναλλαγές, εκδίδεται πιστωτικό τιμολόγιο από τον εκδότη του τιμολογίου, ή άλλου στοιχείου που εκδόθηκε αντί τιμολογίου.

5.7.4 Χρόνος έκδοσης παραστατικών

Το τιμολόγιο εκδίδεται κατά την παράδοση ή την έναρξη της αποστολής των αγαθών στον παραλήπτη. Κατ' εξαίρεση, το τιμολόγιο εκδίδεται το αργότερο σε ένα μήνα από την παράδοση ή την αποστολή των αγαθών στον αγοραστή και μέσα στην ίδια διαχειριστική περίοδο. Το τιμολόγιο αγοράς ηρτημένων καρπών εκδίδεται κατά το χρόνο κατάρτισης της σύμβασης. Το πιστωτικό τιμολόγιο εκδίδεται το αργότερο σε ένα μήνα από το χρόνο της παραλαβής του και εντός της ίδιας διαχειριστικής περιόδου που παρελήφθησαν τα αγαθά. Το τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών εκδίδεται με την ολοκλήρωση της παροχής. Όταν διαρκεί η παροχή υπηρεσίας, εκδίδεται τιμολόγιο όταν καθίσταται απαιτητό μέρος της αμοιβής, για το ποσό αυτό και την υπηρεσία που παρασχέθηκε. Πάντως, σε καμία περίπτωση το τιμολόγιο δεν μπορεί να εκδοθεί πέραν της διαχειριστικής περιόδου που παρασχέθηκε η υπηρεσία (Νιφορόπουλος, 2014).

5.8 Διασταυρώσεις και Απόδειξη Συναλλαγών

Οι υπόχρεοι απεικόνιση συναλλαγών, δηλαδή πλέον και οι αγρότες που εντάσσονται στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., υποβάλλουν καταστάσεις για μηχανογραφική επεξεργασία και διασταύρωση πληροφοριών, με τις συναλλαγές που πραγματοποίησαν για την επαγγελματική τους δραστηριότητα, από αγορές αγαθών και λήψη υπηρεσιών, από χονδρικές πωλήσεις αγαθών και παροχή υπηρεσιών και από καταβολή ή είσπραξη αμοιβών, αποζημιώσεων, οικονομικών ενισχύσεων και άλλων δικαιωμάτων.

Οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α. υποβάλλουν καταστάσεις μόνο για τα τιμολόγια πώλησης των προϊόντων τους, που δύναται να εκδίδουν οι ίδιοι για το σύνολο της παραγωγής τους. Οι καταστάσεις αυτές ονομάζονται «Συγκεντρωτικές Καταστάσεις» και περιέχουν το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία και το πατρώνυμο, καθώς και τον Α.Φ.Μ. του υπόχρεου και το έτος που αφορούν. Επίσης, σε αυτές καταχωρούνται το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία και ο Α.Φ.Μ. των συναλλασσομένων με τον υπόχρεο, δηλαδή πελατών και προμηθευτών, καθώς και ο συνολικός αριθμός των τιμολογίων ή άλλως φορολογικών στοιχείων και η συνολική καθαρή αξία. Σε αυτές δε συμπεριλαμβάνονται συναλλαγές με συνολική καθαρή αξία μικρότερη των 300 ευρώ. Οι καταστάσεις υποβάλλονται μέχρι την 25η Ιουνίου κάθε χρόνου με τις συναλλαγές του προηγούμενου ημερολογιακού έτους, δηλαδή έως 25/6/2014, για τις συναλλαγές του έτους 2013 (Νιφορόπουλος, 2014).

5.9 Θέματα Φ.Π.Α.

Μέχρι το 2013 ο Κ.Φ.Α.Σ. έδινε τρεις δυνατότητες, όσον αφορά την καταγραφή των λογιστικών στοιχείων. Οι τρεις αυτές κατηγορίες είναι η μη τήρηση, η τήρηση με απλογραφικά βιβλία και η τήρηση με διπλογραφικά βιβλία. Από φέτος ουσιαστικά δημιουργείται μία τέταρτη περίπτωση ειδικά για τους αγρότες, η οποία απαιτεί μόνο συγκέντρωση παραστατικών εσόδων και εξόδων. Η περίπτωση αυτή έχει να κάνει κυρίως με τον τρόπο καταχώρησης των παραστατικών εσόδων και εξόδων. Ωστόσο,

για λόγους τάξεως και ταξινόμησης των παραστατικών και λόγω υποβολής συγκεντρωτικών καταστάσεων, δημιουργείται η ανάγκη ηλεκτρονικής καταχώρησης αυτών.

5.9.1 Υπολογισμός Φ.Π.Α. και υποβολή δηλώσεων

Η ένταξη στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. και η υποχρέωση τήρησης συγκεντρωτικών παραστατικών εσόδων-εξόδων, έχει ως συνέπεια για τους αγρότες την κατάργηση της επιστροφής Φ.Π.Α. Αυτό, γιατί πλέον ο Φ.Π.Α. θα συμψηφίζεται με βάση τα έσοδα και τα έξοδα, όπως δηλαδή γίνεται σήμερα με τις άλλες επιχειρήσεις. Μάλιστα, κατά την πρώτη εφαρμογή ο αγρότης θα έχει να συμψηφίσει και τον Φ.Π.Α. που προέκυψε από τη Δήλωση Μετάταξης. Συγκεκριμένα, για τους αγρότες του κανονικού καθεστώτος θα υπολογίζεται η διαφορά του Φ.Π.Α. των πωλήσεων και του Φ.Π.Α. των εξόδων και θα αποδίδουν αυτό το ποσό στο κράτος ετησίως. Αντίθετα, οι αγρότες που θα παραμείνουν στο ειδικό καθεστώς, θα λαμβάνουν επιστροφή του Φ.Π.Α. στο τέλος του χρόνου με τον ισχύοντα τεκμαρτό τρόπο. Επιπλέον, απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής Φ.Π.Α. όσοι αγρότες διαθέτουν τα προϊόντα τους μέσω τρίτων, δηλαδή ομάδων, συνεταιρισμών και εμπόρων. Τον Φ.Π.Α. θα τον αποδίδουν οι τρίτοι που πουλάνε για λογαριασμό τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι στους αγρότες του κανονικού καθεστώτος δε θα παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης του Φ.Π.Α., άρα και δε θα υπολογίζεται, με τον οποίον έχουν επιβαρυνθεί κάποιες δαπάνες όπως η αγορά, εισαγωγή ή ενδοκοινοτική απόκτηση καπνοβιομηχανικών προϊόντων, ή δαπάνες επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης.

Όσον αφορά τις δηλώσεις Φ.Π.Α., μετά και τις τροποποιήσεις του νέου φορολογικού, όλοι οι αγρότες ανεξαρτήτως του καθεστώτος Φ.Π.Α. που υπάγονται, θα έχουν υποχρέωση μίας ετήσιας δήλωσης Φ.Π.Α., η οποία θα υποβάλλεται στο τέλος κάθε έτους. Ακόμη, για τους αγρότες του κανονικού καθεστώτος, η υποβολή συγκεντρωτικών καταστάσεων για τα έξοδα θα είναι ετήσια και για τα έσοδα μηνιαία. Μάλιστα, αναμένεται πλέον η ημερομηνία υποβολής των συγκεντρωτικών δηλώσεων για τα έξοδα του φορολογικού έτους 2014 να είναι η 28η Ιανουαρίου του 2015. Όσον αφορά στις συγκεντρωτικές καταστάσεις των εσόδων, η ημερομηνία υποβολής για τα

έσοδα των πρώτων τεσσάρων μηνών του έτους είναι η 19η Μαΐου 2014 και από εκεί και πέρα θα πραγματοποιείται σε μηνιαία βάση.

5.9.2 Συντελεστές Φ.Π.Α.

Ο συντελεστής του Φ.Π.Α. ορίζεται σήμερα σε 23% στη φορολογητέα αξία. Κατ' εξαίρεση, για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙΙ του νόμου περί Φ.Π.Α., ο συντελεστής του φόρου ορίζεται σε 13% και στον συντελεστή αυτόν υπάγονται τα αγροτικά προϊόντα και οι σημαντικότερες αγορές γεωργικών εφοδίων, εκτός των παγίων (Νιφορόπουλος, 2014).

5.9.3 Είσπραξη του Φ.Π.Α. που αντιστοιχεί στο τιμολόγιο πώλησης από τον αγοραστή του προϊόντος

Ο Φ.Π.Α. στο κανονικό καθεστώς συμψηφίζεται με αυτόν που τον πληρώνει. Αυτό σημαίνει ότι ο αγοραστής, δηλαδή ο έμπορος, θα συμψηφίσει τον Φ.Π.Α. που πληρώνει στον αγοραστή, με τον Φ.Π.Α. που προκύπτει από τις δικές του πωλήσεις. Άρα, η τιμή που συμφωνείται με τον έμπορο πρέπει να θεωρείται ότι δεν εμπεριέχει τον Φ.Π.Α. Η ωφέλεια του αγρότη από το νέο καθεστώς Φ.Π.Α., μπορεί να είναι μεγαλύτερη από την ωφέλεια της επιστροφής Φ.Π.Α. κατ' αποκοπή 6%, αναλόγως βέβαια το είδος της καλλιέργειας. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα συμψηφισμού του Φ.Π.Α. κατά την αγορά επενδυτικών αγαθών, όπως επαγγελματικά οχήματα, κάτι που με το προηγούμενο καθεστώς δε συνέβαινε κι ενώ ο αγρότης πλήρωνε 23% Φ.Π.Α. του επιστρεφόταν από 5% έως 11% και πρόσφατα 6% και μόνο επί των ακαθάριστων εσόδων του (Νιφορόπουλος, 2014).

5.9.4 Δυνατότητες επιστροφής ποσού Φ.Π.Α.

Όταν το ποσό της έκπτωσης είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο στην ίδια περίοδο, η επιπλέον διαφορά μεταφέρεται για έκπτωση σε επόμενη περίοδο, με την επιφύλαξη των περί παραγραφής διατάξεων. Κατ' εξαίρεση, η διαφορά αυτή επιστρέφεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34. Αυτές οι διατάξεις

θεμελιώνουν το δικαίωμα των αγροτών για τη δυνατότητα επιστροφής ποσού Φ.Π.Α., που δε μπορεί να συμψηφιστεί μετά από σχετικό έλεγχο της εφορίας.

5.9.5 Χρόνος παραμονής στο νέο καθεστώς Φ.Π.Α.

Δεδομένου ότι η ένταξη στο κανονικό καθεστώς είναι υποχρεωτική, δεν υπάρχει δέσμευση για παραμονή στο καθεστώς αυτό για πέντε χρόνια, αλλά το καθεστώς κρίνεται για κάθε επόμενη χρήση με βάση την πλήρωση ή όχι των κριτηρίων που ισχύουν. Δηλαδή, αν κατά τη χρήση 2014 ο αγρότης δεν υπερβεί τα προβλεπόμενα όρια, μπορεί να ενταχθεί από 1/1/2015 στο ειδικό καθεστώς. Αν παρότι δεν έχει υποχρέωση, παραμείνει στο κανονικό καθεστώς, μπορεί να μεταταγεί στο ειδικό καθεστώς σε οποιαδήποτε επόμενη διαχειριστική περίοδο, με την προϋπόθεση πάντα της πλήρωσης των κριτηρίων που τίθενται. Αντίθετα, στην περίπτωση που ο αγρότης του ειδικού καθεστώτος επιλέξει την ένταξή του στο κανονικό καθεστώς, επειδή πρόκειται για προαιρετική μετάταξη, οφείλει να παραμείνει στο καθεστώς αυτό τουλάχιστον για μία πενταετία. Μετά την πενταετία κρίνεται εκ νέου η ένταξή του σε ένα εκ των δύο καθεστώτων.

Σε κάθε περίπτωση μετάταξης από το ειδικό στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., οι μετατασσόμενοι είναι υποχρεωμένοι να συντάσσουν απογραφή των αποθεμάτων αγροτικών προϊόντων, πρώτων υλών και αγαθών επένδυσης και να υποβάλλουν δήλωση αποθεμάτων εντός δύο μηνών, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 8-10 του άρθρου 41 του Κώδικα Φ.Π.Α. (Νιφορόπουλος, 2014).

5.10 Φόρος Εισοδήματος και Άλλες Φορολογίες

5.10.1 Υπολογισμός φόρου εισοδήματος

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 4172/2013, «ως κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα, άρα και από αγροτική, θεωρείται το σύνολο των εσόδων από τις επιχειρηματικές συναλλαγές μετά την αφαίρεση των επιχειρηματικών δαπανών, των

αποσβέσεων και των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις». Στα έσοδα από τις επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται και τα έσοδα από την πώληση των στοιχείων του Ενεργητικού της επιχείρησης, καθώς και το προϊόν της εκκαθάρισής της, όπως αυτά προκύπτουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους. Ειδικά για τον προσδιορισμό του εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, στα έσοδα από επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται τα έσοδα από την παραγωγή γεωργικών, πτηνοτροφικών, κτηνοτροφικών, δασοκομικών, υλοτομικών και αλιευτικών προϊόντων. Έτσι λοιπόν, για να προσδιοριστεί το αγροτικό εισόδημα, αφαιρούνται τα έξοδα από τα συνολικά έσοδα του αγρότη και το ποσό που προκύπτει φορολογείται με συντελεστή 13% (Νιφορόπουλος, 2014).

Σε περίπτωση που με τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα το αποτέλεσμα είναι ζημία εντός του φορολογικού έτους, η ζημία αυτή μεταφέρεται για να συμψηφιστεί με τα επιχειρηματικά κέρδη διαδοχικά στα επόμενα πέντε φορολογικά έτη. Η ζημία του προγενέστερου έτους συμψηφίζεται κατά προτεραιότητα έναντι της ζημίας μεταγενέστερου έτους. Πρακτικά, αν ένας αγρότης το 2014 έχει έσοδα 100.000 ευρώ και έξοδα 85.000 ευρώ, τότε θα έχει κέρδος 15.000 ευρώ και θα πληρώσει φόρο εισοδήματος 1.950 ευρώ (όπως προκύπτει από $15.000 \cdot 13\%$). Επίσης, με βάση το άρθρο 69 του ν. 4172/2013, προκαταβολή του φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα, θα προκαταβάλλει και φόρο 27,5% επί του προκύπτοντος φόρου για το επόμενο έτος, όπως ισχύει και για τις άλλες επιχειρήσεις. Επομένως, στο προηγούμενο παράδειγμα ο φόρος αυτός θα ανερχόταν σε 536,25 ευρώ ($1.950 \cdot 27,5\%$).

5.10.2 Λοιπές φορολογίες

Γενικά από φέτος οι αγρότες θα είναι υπόχρεοι σε υποβολή μιας σειράς φορολογικών δηλώσεων και θα υπόκεινται στον έλεγχο των φορολογικών αρχών, όπως όλοι οι άλλοι επιτηδευματίες. Ενδεικτικά μερικές βασικές φορολογικές δηλώσεις που θα υποβάλλουν είναι:

- Υποβολή εντύπου Ε3.
- Φόρο επιτηδεύματος.

- Δήλωση Παρακρατούμενων Φόρων Ελευθέρων Επαγγελματιών.
- Δήλωση Παρακρατούμενων Φόρων Μισθωτών.

5.11 Τα Κύρια Σημεία του Νέου Φορολογικού Καθεστώτος για τους Αγρότες

Τα κυριότερα σημεία του νέου φορολογικού καθεστώτος που αφορούν τους αγρότες της χώρας συμπερασματικά είναι:

- I. Οι αγρότες του κανονικού καθεστώτος υποχρεούνται να εκδίδουν τιμολόγιο σε περίπτωση πώλησης των προϊόντων τους προς οποιονδήποτε, χρεώνοντας και εισπράττοντας Φ.Π.Α. επί της αξίας.
- II. Οι αγρότες υποχρεούνται να λαμβάνουν τιμολόγιο για κάθε αγορά ή παροχή υπηρεσίας που τους προσφέρεται. Επίσης, σε περίπτωση που οι αγρότες απασχολούν εργάτες, αυτοί πληρώνονται με εργόσημο και το στέλεχος του εργοσήμευ θα διαφυλάσσεται για να καταχωρηθεί ως δαπάνη.
- III. Έχουν υποχρέωση, όπου προβλέπεται από τις φορολογικές διατάξεις, να παρακρατούν φόρους και να τους αποδίδουν στη Δημόσιο.
- IV. Για τα πέντε πρώτα χρόνια οι αγρότες που μπαίνουν στο νέο φορολογικό καθεστώς απαλλάσσονται του τέλους επιτηδεύματος, όπως και εκείνοι που βρίσκονται τρία χρόνια πριν τη συνταξιοδότηση. Για τους αγρότες του ειδικού καθεστώτος δεν υπάρχει ζήτημα καταβολής, καθώς δε θεωρούνται επιτηδευματίες.
- V. Όλοι οι αγρότες, ανεξαρτήτως καθεστώτος Φ.Π.Α. που υπάγονται, θα έχουν υποχρέωση μίας ετήσιας δήλωσης Φ.Π.Α., που θα υποβάλλεται στο τέλος του έτους. Επίσης, η υποχρέωση για την υποβολή συγκεντρωτικών καταστάσεων όσον αφορά στα έξοδα θα είναι ετήσια και όσον αφορά στα έσοδα μηνιαία.
- VI. Οι αγρότες με εισόδημα κάτω των 15.000 ευρώ θα λάβουν επιστροφή Φ.Π.Α. με τον ισχύοντα έως το 2013 τεκμαρτό τρόπο.
- VII. Απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής Φ.Π.Α. ως φυσικά πρόσωπα, όσοι αγρότες διαθέτουν τα προϊόντα τους μέσω τρίτων, όπως για παράδειγμα μέσω συνεταιρισμών ή εμπόρων.

- VIII. Οι συνεταιρισμοί που εκκαθαρίζουν τις πωλήσεις των αγροτών θα πραγματοποιούν την εκκαθάριση μία φορά το χρόνο.
- IX. Οι αγρότες που εντάσσονται στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. από φέτος, θα έχουν υποχρέωση προκαταβολής φόρου εισοδήματος 27,5%, με τη δήλωση που θα υποβληθεί το 2015.

Εικόνα 3 : Αγροτική εργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

6.1 Η θέση του Αγροτικού Τομέα στο Παραγωγικό Σύστημα της Χώρας

Η Ελλάδα είναι από τη φύση της μία χώρα που βασίζεται στον αγροτικό τομέα και τον τουρισμό. Ο αγροτικός τομέας αποτελούσε πάντα έναν από τους σημαντικότερους τομείς παραγωγής στη χώρα μας. Η σπουδαιότητά του είναι πολλαπλή για την οικονομία, αλλά και την ελληνική κοινωνία. Αν και τα τελευταία χρόνια η συμμετοχή του αγροτικού τομέα στην ελληνική οικονομία έχει μειωθεί σημαντικά, παραμένει σε υψηλά επίπεδα συγκρινόμενη με αυτή άλλων κρατών-μελών της Ε.Ε. (Καλοφώνου, 2011).

Η θέση του αγροτικού τομέα στην οικονομία μεταβάλλεται σημαντικά ανάλογα με τους ρυθμούς της οικονομικής ανάπτυξης και το βιοτικό επίπεδο των πολιτών. Σε χώρες με χαμηλή οικονομική ανάπτυξη και χαμηλά εισοδήματα το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού τείνει να απασχολείται στον πρωτογενή τομέα και ο αγροτικός τομέας συμμετέχει με μεγάλο ποσοστό τόσο στην οικονομική ανάπτυξη όσο και στην απασχόληση. Παρ' όλα αυτά, σε ανεπτυγμένες χώρες η συμμετοχή του αγροτικού τομέα στην οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση είναι μικρή και, συνεπώς, ο ρόλος του στην οικονομική ανάπτυξη και μεγέθυνση είναι μειωμένος, ενώ παράλληλα γίνεται μεταφορά πόρων από τον πρωτογενή τομέα προς τη μεταποίηση – βιομηχανία και προς τις υπηρεσίες.

Τα αγροτικά προϊόντα συμβάλλουν σημαντικά στη διαμόρφωση του ελληνικού εμπορικού ισοζυγίου. Οι εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων αποτελούν το 27% περίπου των συνολικών εξαγωγών της χώρας. Κυριότερες κατηγορίες προϊόντων που εξάγονται είναι φρούτα, λαχανικά και ελαιόλαδο. Οι χώρες κυρίως στις οποίες εξάγουμε αγροτικά προϊόντα είναι η Ιταλία, η Τουρκία, η Γερμανία, η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Ισπανία και η Αγγλία (Καλοφώνου, 2011).

6.2 Απασχόληση στον Αγροτικό Τομέα

Αν και η χώρα μας αποτελεί παραδοσιακά μία αγροτική κοινωνία, την τελευταία δεκαετία έχει παρατηρηθεί μία μείωση του αγροτικού πληθυσμού. Συνήθως στην

διάρκεια των ετών οι αγρότες προέρχονταν από αγροτικές οικογένειες και το επάγγελμα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί εν μέρει ως κληρονομικό. Με το πέρασμα των χρόνων όμως, αυτό δεν ήταν αρκετό. Από τη μία η ραγδαία αύξηση της τεχνολογίας και η παρουσία της πλέον στον αγροτικό τομέα εμπόδισε αρκετούς να συνεχίσουν την ενασχόλησή τους με τη γεωργία. Ακόμη, η αγροτική πολιτική των τελευταίων ετών από πλευράς κράτους, μείωσε την ενθάρρυνση των πολιτών για ενασχόληση με τον αγροτικό τομέα. Συγκεκριμένα, αναφερόμαστε στο επίπεδο τιμών στήριξης των αγροτικών προϊόντων αλλά και την έλλειψη κατάλληλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για την εκπαίδευση των νέων αγροτών. Τέλος, η στροφή της κοινωνίας προς τον δευτερογενή και τριτογενή τομέα και η ενασχόληση με αυτούς τους τομείς για μια λιγότερο επίπονη ζωή, κατά κύριο λόγο στην προ κρίσης εποχή, προκάλεσε αισθητή μείωση του ανθρώπινου δυναμικού στον πρωτογενή τομέα και τη γεωργία (Παπαδοπούλου, Στρατηγέα, 2011).

6.3 Η Επίδραση της Οικονομικής Κρίσης στον Αγροτικό Τομέα

Η παγκόσμια οικονομική κρίση και οι οδυνηρές συνέπειές της στο οικονομικό και κοινωνικό πεδίο εκτός από τις προφανείς αρνητικές συνέπειες δημιουργούν, υπό προϋποθέσεις, παράγοντες περαιτέρω ενίσχυσης του ρόλου του πρωτογενούς τομέα στην ανάπτυξη των σύγχρονων οικονομιών (Αλεξιάδης, 2011). Οι πιέσεις που δέχεται ο πρωτογενής τομέας λόγω της οικονομικής κρίσης είναι ισχυρές. Επομένως, συνήθως ο πρωτογενής τομέας και συγκεκριμένα ο αγροτικός κόσμος, καλείται να πληρώσει το κόστος της κρίσης σε άλλους τομείς της οικονομίας. Πολλές φορές, οι συχνές διακυμάνσεις των αγορών προκαλούν σημαντικές ζημιές στο δυναμικό της αγροτικής παραγωγής. Συγκεκριμένα, επηρεάζονται οι τιμές των αγροτικών προϊόντων σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό.

Οι εξελίξεις την τελευταία τετραετία στον αγροτικό τομέα δεν είναι ενθαρρυντικές. Παρατηρείται σε γενικές γραμμές πτώση των επενδύσεων. Η αγροτική παραγωγή και η απασχόληση στη γεωργία συνεχώς μειώνονται. Επίσης εν καιρώ κρίσης, η πλούσια σε γόνιμη γη Ελλάδα, δεν παράγει αρκετά γεωργικά προϊόντα που να καλύπτουν τις ανάγκες της χώρας και τον όγκο των εξαγωγών. Αυτό

είναι ανεπίτρεπτο με βάση τα πλεονεκτήματα της χώρας, όπως οι κλιματολογικές συνθήκες και οι ατελείωτες γόνιμες εκτάσεις²¹.

Ένα ελπιδοφόρο στοιχείο είναι ότι ο κορεσμός του δευτερογενή και τριτογενή τομέα σήμερα στη χώρα μας, οδηγεί ξανά πολλούς νέους στον πρωτογενή τομέα. Έτσι, σε συνδυασμό με τις δυνατότητες πληροφόρησης, το αυξημένο μορφωτικό επίπεδο των νέων και την ενίσχυση της επιχειρηματικής δράσης των αγροτών για να πλησιάσουν σε ανταγωνιστικές συνθήκες αγοράς τον καταναλωτή, ο αγροτικός τομέας μπορεί να βγει από το αδιέξοδο, να οδηγηθεί σε ανάκαμψη και μέσα από την κρίση να λυτρωθεί.

²¹ <http://www.paseges.gr>, 2011

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

7.1 Ορισμός Ε.Ε.- Ιστορική Αναδρομή²²

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί έναν σχηματισμό οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας ανάμεσα σε 28 ευρωπαϊκές χώρες, οι οποίες καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της ευρωπαϊκής ηπείρου. Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο κρίθηκε αναγκαία η εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής στη γηραιά ήπειρο, ώστε να υπάρξει σταθερότητα. Έτσι αρχικά, το 1952 δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, στην οποία συμμετείχαν η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και η Ολλανδία. Στη συνέχεια, το 1958 με τη Συνθήκη της Ρώμης δημιουργούνται δύο νέες κοινότητες. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας. Το 1967 με τη Συνθήκη Συγχώνευσης, οι τρεις κοινότητες αποκτούν ένα ενιαίο Συμβούλιο και μία ενιαία Επιτροπή.

Από τη δεκαετία του '70 και μέχρι σήμερα, πολλές χώρες προστέθηκαν στην ευρωπαϊκή οικογένεια, με τον αριθμό σήμερα να φτάνει τις 28 και την Ελλάδα να εισέρχεται με τη σειρά της το 1981. Το 1993 και συγκεκριμένα 1η Νοεμβρίου, ιδρύεται επίσημα με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ η Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 1999 το ευρώ αντικατέστησε σε λογιστική μορφή τα εθνικά νομίσματα σε έντεκα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης, στην οποία προσχώρησε η χώρα μας το 2001. Το 2002 κυκλοφορεί το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα και σε φυσική μορφή. Πρόσφατα, τον Ιούλιο του 2013 η Κροατία γίνεται η 28η χώρα που εισέρχεται στην Ε.Ε. Τέλος, μερικές συνθήκες που έχουν υπογραφεί στο πέρασμα των χρόνων, πέρα αυτών που προαναφέρθηκαν, και αποτελούν σταθμούς για την ιστορία της Ε.Ε. είναι το 1985 η Συνθήκη Σέγκεν, το 1986 η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, το 1997 η Συνθήκη του Άμστερνταμ, το 2001 η Συνθήκη της Νίκαιας και το 2007 η Συνθήκη της Λισσαβόνας.

7.2 Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.)

Ένας κλάδος που αποτελεί βασικό αντικείμενο της πολιτικής της Ε.Ε. είναι η γεωργία. Επομένως, στα πλαίσια μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής σε διάφορους τομείς, έχει εφαρμοστεί και τη λεγόμενη Κοινή Αγροτική Πολιτική, η οποία θεσπίστηκε το 1962. Η Κ.Α.Π. αποτελεί την ενοποιημένη Αγροτική Πολιτική των

²² <https://www.el.wikipedia.org>, 2013

κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Περιγράφει ένα σύνολο νόμων σχετικών με τη γεωργία και τη διακίνηση αγροτικών προϊόντων και όλες τις εκβάσεις που προκύπτουν, όπως η σταθερότητα των τιμών, η ποιότητα των προϊόντων, η επιλογή προϊόντων, η χρήση του εδάφους και η απασχόληση στον αγροτικό κλάδο. Έχει ως στόχο τη διάθεση τροφίμων στους Ευρωπαίους καταναλωτές σε ανεκτές τιμές αλλά και τη δίκαιη αμοιβή των παραγωγών και την κατ' επέκταση εξασφάλιση λογικού βιοτικού επιπέδου για τους γεωργούς²³.

Η Κ.Α.Π. στην πορεία της Ε.Ε., αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς πολιτικής που έχουν εφαρμοσθεί, καθώς καθορίζει το σύνολο των κανόνων και μηχανισμών, που ρυθμίζουν την παραγωγή, το εμπόριο και την επεξεργασία των γεωργικών προϊόντων στην Ε.Ε. Δεν αφορά μόνο τα τρόφιμα, αλλά και τις αγροτικές κοινότητες, τα άτομα που ζουν σε αυτές και τους φυσικούς πόρους των κοινοτήτων. Η Κ.Α.Π. έχει υποστεί με το πέρασμα των χρόνων αρκετές μεταρρυθμίσεις, σε αρκετές περιπτώσεις ριζικές, ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες της εποχής και της κοινωνίας. Τα τελευταία χρόνια με τη μείωση των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα άρχισε και η σταδιακή μείωση του ποσοστού χρηματοδότησης που αναλογεί στην Κ.Α.Π., από πλευράς Ε.Ε.

Η Κ.Α.Π. περιλαμβάνει τρία σκέλη. Τη στήριξη της αγοράς, τη στήριξη του εισοδήματος και την ανάπτυξη της υπαίθρου. Και τα τρία αυτά σκέλη συνδέονται μεταξύ τους, ενώ η συνολική βιωσιμότητά της εξαρτάται από την ικανότητα συλλογικής δράσης. Όσον αφορά το πρώτο σκέλος, η γεωργία εξαρτάται από τις καιρικές συνθήκες περισσότερο από κάθε άλλο τομέα. Επίσης, υπάρχει διαφορά μεταξύ παραγωγής και πώλησης, επομένως η αβεβαιότητα δικαιολογεί το σημαντικό ρόλο του δημοσίου τομέα στην εξασφάλιση σταθερότητας των αγροτών. Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος, οι άμεσες πληρωμές παρέχουν βασικό εισόδημα στους αγρότες και προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος. Τέλος, όσο για το τρίτο σκέλος, για την επίλυση συγκεκριμένων αναγκών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές, θεσπίζονται εθνικά προγράμματα ανάπτυξης²⁴.

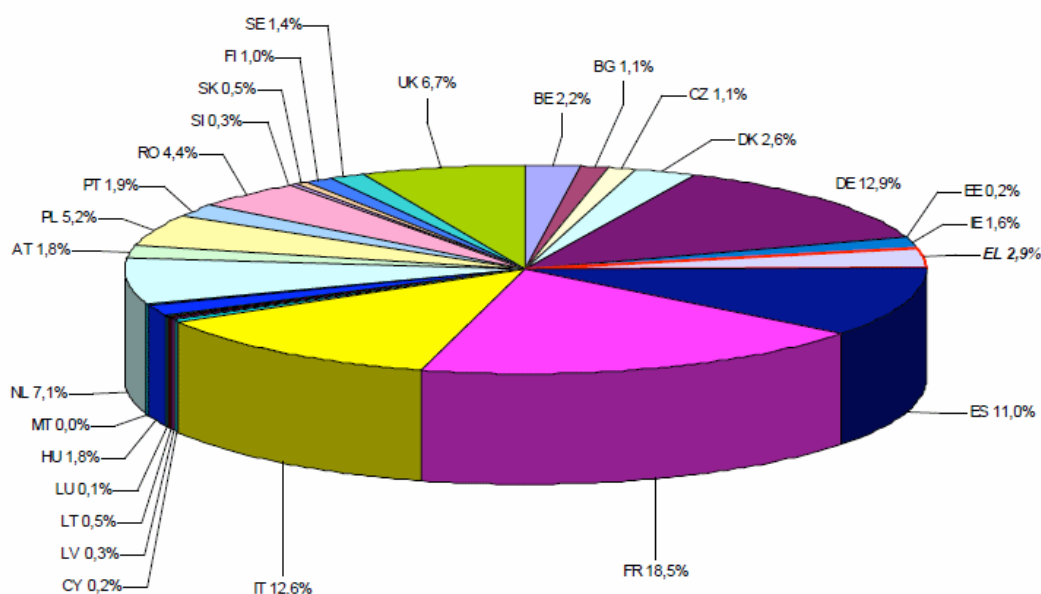
Αναφορικά με το σύνολο της αγροτικής οικονομίας της Ευρώπης, οι χώρες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην ευρωπαϊκή αγροτική παραγωγή είναι η Γαλλία 18,5%, η

²³ <https://www.el.wikipedia.org>, 2013

²⁴ <http://www.europa.eu>, 2013

Γερμανία 12,9%, η Ιταλία 12,6% και η Ισπανία 11%. Αντίθετα, τα νέα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης εμφανίζουν συμμετοχή κάτω του 1%. Η Ελλάδα συνεισφέρει το 2,9% της αγροτικής παραγωγής της Ε.Ε. Η συμμετοχή του αγροτικού τομέα κάθε κράτους-μέλους εμφανίζεται στο παρακάτω διάγραμμα (Καλοφώνου, 2011).

Διάγραμμα 1: Συμμετοχή αγροτικής παραγωγής κρατών - μελών στην αγροτική παραγωγή της Ε.Ε. το 2010

Πηγή: Eurostat

Σε ό,τι αφορά τη χρηματοδότηση της Κ.Α.Π., υπάρχει ένας προκαθορισμένος μέγιστος προϋπολογισμός, ο οποίος καθορίζεται για επτά χρόνια. Έτσι, εξασφαλίζεται ένα ανώτατο όριο για τις δαπάνες και οι αγρότες γνωρίζουν τα κονδύλια που είναι διαθέσιμα.

Στις 20 Νοεμβρίου του 2013 ψηφίστηκε η νέα Κ.Α.Π. από το Ευρωκοινοβούλιο, που θα ακολουθηθεί το διάστημα 2014-2020. Η μεταρρύθμιση εισάγει νέους όρους και νέο τρόπο προσέγγισης της γεωργικής δραστηριότητας. Σκοπός είναι να γίνει πιο δίκαιη κατανομή των πόρων σε κάθε κράτος-μέλος. Συγκεκριμένα, οι ενεργοί αγρότες σε κάθε περιφέρεια που θα οριοθετήσει ένα κράτος-μέλος με βάση δικά του κριτήρια, θα εισπράττουν την ίδια βασική ενίσχυση ανά στρέμμα ανεξάρτητα από τη γεωργική δραστηριότητα που αυτοί ασκούν. Αρκετά θετική εξέλιξη για τη χώρα μας είναι η συμπερίληψη των μόνιμων βοσκοτόπων στα κριτήρια ικανοποίησης των όρων

που εξασφαλίζουν το 30% των ενισχύσεων, για τις "πράσινες" πληρωμές, καθώς και η επίτευξη ποσοστού συγχρηματοδότησης από την Ε.Ε. για τα μικρά νησιά του Αιγαίου ίσου με 85%²⁵.

7.3 Στήριξη Ελληνικών Προϊόντων από την Ε.Ε.

Όσον αφορά τη στήριξη των ελληνικών προϊόντων από πλευράς Ε.Ε., το ποσό ανέρχεται περίπου στα 4 εκατομμύρια ευρώ. Αρκετά εκλεκτά προϊόντα της ελληνικής γης, όπως τα τυριά και το ελαιόλαδο, συμπεριλαμβάνονται σε προγράμματα για την προώθηση γεωργικών προϊόντων στην Ε.Ε. και σε τρίτες χώρες, που έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα χρήματα αυτά αφορούν ενέργειες όπως, παρουσία των προϊόντων στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο, έκδοση εντύπων και σε συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις. Σκοπός αυτών, η βελτίωση της εμπορικής εικόνας των ελληνικών προϊόντων και η αύξηση της ζήτησής τους διεθνώς. Ο συνολικός προϋπολογισμός των προγραμμάτων, τα περισσότερα από τα οποία θα διαρκέσουν τρία χρόνια, ανέρχεται σε 70 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων η Ε.Ε. συνεισφέρει τα 35 εκατομμύρια ευρώ.

7.4 Σχέδιο Δράσης Ε.Ε. για το Ελαιόλαδο²⁶

Το σχέδιο δράσης της Ε.Ε. για το ελαιόλαδο προχωρά με γρήγορους ρυθμούς, παρά τις διαφωνίες των βόρειων κρατών-μελών της Ε.Ε. Το Φεβρουάριο του 2013, συζητήθηκαν στη Διαχειριστική Επιτροπή οι τροποποιήσεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά του ελαιολάδου και τις μεθόδους ανάλυσής του, δηλαδή τις προδιαγραφές εμπορίας του γενικώς.

Ένα προτεινόμενο μέτρο είναι να υπάρχει ένας ελάχιστος αριθμός δοκιμών αυθεντικότητας του ελαιολάδου που θα διεξάγεται κάθε χρόνο στην Ε.Ε. Οι ίδιες οι χώρες της Ε.Ε., να δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στο κομμάτι του ελέγχου της ποιότητας και να εφαρμόζουν τις απαραίτητες κυρώσεις με συνέπεια. Συγκεκριμένα, να επιβάλλονται βαριά χρηματικά πρόστιμα όταν το ελαιόλαδο δεν ανήκει στην

²⁵ <http://www.paseges.gr>, 2013

²⁶ <http://www.agronomist.gr>, 2013

κατηγορία που έχει δηλωθεί. Επίσης, όποιος κατέχει για επαγγελματικό ή εμπορικό σκοπό ελαιόλαδο, θα πρέπει να τηρεί αρχεία διακίνησης, ξεχωριστά για κάθε κατηγορία ελαιολάδου. Ακόμη, το ελαιόλαδο για οποιαδήποτε χρήση κι αν προορίζεται να είναι τυποποιημένο με ετικέτα και σύστημα κλεισίματος μίας χρήσης και να φαίνονται οι πληροφορίες προέλευσής του.

Τέλος, σκοπός αυτής της δράσης είναι η βελτίωση της ποιότητας και των ελέγχων του ελαιολάδου, για την προστασία και την καλύτερη ενημέρωση των καταναλωτών. Επιπλέον, να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα του ελαιολάδου, για όσους δραστηριοποιούνται στον τομέα, στα πλαίσια της νέας Κ.Α.Π. της Ε.Ε.

7.5 Προώθηση Ελληνικού Ελαιολάδου στην Ε.Ε.

Έχουν γίνει προσπάθειες από το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ώστε να υπάρξει ενημέρωση και προώθηση του ελληνικού ελαιολάδου στην εσωτερική αγορά της Ε.Ε., μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Το ελληνικό ελαιόλαδο εκτός της διατροφικής του αξίας, αποτελεί και σύμβολο της αγροτικής Ελλάδας και είναι υψίστης εθνικής σημασίας. Ίσως αποτελεί το βασικό πρεσβευτή του ελληνικού πρωτογενούς τομέα στην ευρωπαϊκή αγορά. Το πρόγραμμα με την επωνυμία «Olive Oil World», συνολικού προϋπολογισμού 5.181.175 ευρώ, συγχρηματοδοτείται από την Ε.Ε. και υλοποιείται από το Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών Τυποποιημένου Ελαιολάδου - Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία Προβολής Ελαιολάδου (Σ.Ε.ΒΙ.Τ.ΕΛ. Α.Μ.Κ.Ε.Π.Ε.), στη Σουηδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία, τη Βουλγαρία, την Ελλάδα και την Κύπρο²⁷.

7.6 Παγκόσμιες Συναλλαγές Γεωργικών Προϊόντων της Ε.Ε.

Χάρη στο ευνοϊκό της κλίμα, τα εύκρατα εδάφη και τις τεχνικές δεξιότητες των γεωργών της, η Ευρώπη αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων παγκοσμίως. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η παραγωγή τροφίμων θα πρέπει να διπλασιαστεί προκειμένου να καλύψει τις διατροφικές ανάγκες 9 δισεκατομμυρίων ανθρώπων, δηλαδή του πληθυσμού της γης το 2050. Η Ε.Ε., μέσω

²⁷ <http://www.imerisia.gr>, 2013

της Κ.Α.Π., διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο πρέπει να συνεχίσει να επενδύει στον αγροτικό τομέα. Ο όγκος, η ποικιλία και η ποιότητα των προϊόντων της Ε.Ε., την καθιστούν σημαντικό εξαγωγέα. Για την ακρίβεια, η Ε.Ε. αποτελεί τον βασικό εξαγωγέα γεωργικών προϊόντων. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η ροή των εισαγωγών και εξαγωγών γεωργικών προϊόντων, από και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση²⁸.

Εικόνα 4 : Εισαγωγή και εξαγωγή γεωργικών προϊόντων από και προς την Ε.Ε.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

²⁸ <http://www.europa.eu>, 2013

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

8.1 Ορισμός Επιδότησης

«Επιδότηση είναι η παροχή οικονομικής ενίσχυσης στους φορείς παραγωγής από το κράτος, ή άλλους οργανισμούς, στα πλαίσια παρεμβατικής πολιτικής». «Οικονομική επιδότηση συγκεκριμένα, είναι μία οικονομική θεωρία, κατά την οποία επιβάλλεται η λήψη οικονομικών μέτρων, με σκοπό την ενίσχυση της προμήθειας των εμπορευμάτων, της παραγωγής και την παροχή υπηρεσιών». Η άποψη αυτή, έρχεται σε αντίθεση με την άποψη του Κένυς σχετικά με την οικονομική πολιτική, κατά την οποία η πολιτική αυτή πρόκειται να μεταβάλει τελικά τη συνολική ζήτηση. Η θεωρία αυτή εφαρμόστηκε εν μέρει στις Η.Π.Α. και στο Ηνωμένο Βασίλειο στις αρχές του 1980. Επομένως, βάση των παραπάνω προκύπτει ότι, θεμελιώδης αρχή της Ε.Ε. είναι η ονομαζόμενη "κοινοτική προτίμηση" των κοινοτικών προϊόντων, έναντι αυτών των τρίτων χωρών, τόσο κατά την εισαγωγή των προϊόντων τρίτων χωρών στην Ε.Ε., όσο και κατά την εξαγωγή προϊόντων σε τρίτες χώρες (Τσουνάκος και λοιποί, 1992).

8.2 Γενικές Πληροφορίες για τις Επιδότησεις και την Επιρροή τους Από την Εφαρμογή της Νέας Κ.Α.Π.

Στις 17 Δεκεμβρίου του 2013, επισκεφθήκαμε τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., όπου και πραγματοποιήθηκε συνάντηση με την κα Βικτώρια Καλλίνη, γεωπόνο υπάλληλο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. Η συζήτησή μας είχε θέμα τον τομέα των αγροτικών επιδοτήσεων, με έμφαση στις επιδοτήσεις για το ελαιόλαδο, αλλά και την εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. για την περίοδο 2014-2020, καθώς και τις αλλαγές που επιφέρει στις επιδοτήσεις. Για κάποιες πρόσθετες πληροφορίες επικοινωνήσαμε και με την κα Όλγα Ιγγιλίς, γεωπόνο υπάλληλο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε στη Θεσσαλονίκη. Οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν για τις αγροτικές επιδοτήσεις και τη νέα Κ.Α.Π. ακολουθούν παρακάτω.

Στα πλαίσια μιας κοινής πολιτικής, για τις χώρες που ανήκουν στην Ε.Ε., κινείται και ο αγροτικός τομέας. Βάση λοιπόν αυτής της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής,

υπάρχει και ο θεσμός των αγροτικών επιδοτήσεων, προς ενίσχυση των γεωργών της Ευρώπης. Αγροτικές επιδοτήσεις υπάρχουν για τα περισσότερα αγροτικά προϊόντα, όπως επίσης και για κτηνοτροφική δραστηριότητα. Μία βασική καλλιέργεια που εντάσσεται στις επιδοτήσεις είναι η ελιά. Επιδοτήσεις δικαιούνται όσοι παράγουν ελαιόλαδο μέσα από πρόγραμμα ολοκληρωμένης καλλιέργειας ή βιολογικής καλλιέργειας. Επίσης, δικαιούνται όσοι παράγουν σε περιοχές που το ελαιόλαδο ανήκει στην κατηγορία Π.Ο.Π. και την Π.Γ.Ε. Επομένως, οι επιδοτήσεις διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή. Συγκεκριμένα, τα νησιά του Αιγαίου, εκτός των περιοχών της Κρήτης και της Εύβοιας, έχουν ευνοϊκή μεταχείριση λόγω καθημερινών δυσκολιών και δεν εντάσσονται απόλυτα στην ενιαία ενίσχυση. Στο ελαιοκομικό μητρώο οι αγρότες δηλώνουν την έκταση της γης που τους ανήκει και το μέγεθος της παραγωγής τους, εξασφαλίζοντας έτσι τα δικαιώματα που τους αναλογούν. Τα στοιχεία του κάθε αγρότη βέβαια συγκεντρώνονται συνολικά στη δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. Μιλάμε για ένα μηχανογραφικό σύστημα που περιλαμβάνει την αγροτική περιουσία κάθε γεωργού. Πρόκειται δηλαδή για μία δήλωση αγροτικής περιουσίας, στην οποία δηλώνονται αναλυτικά τα στρέμματα, η ποσότητα των ελαιοδέντρων, η ποικιλία τους και η κατεύθυνσή τους. Βάση των στοιχείων αυτής της δήλωσης παίρνουν και τα χρήματα που δικαιούνται. Η δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε., μπορεί να χαρακτηριστεί ως η φορολογική δήλωση του αγροτικού τομέα, για τον κλάδο των επιδοτήσεων. Η καταβολή των χρημάτων από τις αγροτικές επιδοτήσεις γίνεται μέχρι το τέλος της κάθε χρονιάς.

Οι επιδοτήσεις χωρίζονται σε δύο επιμέρους κατηγορίες. Υπάρχουν οι επιδοτήσεις στους παραγωγούς, για την παραγωγή των προϊόντων, ανάλογα με τα κιλά του κάθε προϊόντος που παράγουν, αλλά και οι επιδοτήσεις στους τυποποιητές για τον τομέα της κατανάλωσης. Ο θεσμός των επιδοτήσεων είναι υπέρ του καταναλωτή, καθώς καθιστά πιο φθηνή την τελική πώληση των προϊόντων. Μέχρι το 2013, οι παραγωγοί δικαιούνταν επιδότηση βάση του μέσου όρου παραγωγής της τελευταίας τετραετίας, άσχετα αν καλλιεργούσαν τη συγκεκριμένη χρονιά. Από το 2014 πλέον τα πράγματα αλλάζουν και εφαρμόζεται νέα πολιτική με επίκεντρο τον ενεργό αγρότη, δηλαδή αυτόν που πραγματικά καλλιεργεί τη συγκεκριμένη χρονιά. Επίσης, εφαρμόζονται δύο κατηγορίες επιδοτήσεων. Η ενιαία και η συνδεδεμένη. Επιπλέον, θα υπάρχει επιδότηση βάση της κατηγορίας του ελαιολάδου, πέρα της ενιαίας. Θα δοθούν μέσω

προγραμμάτων από την Ε.Ε. οικονομικές βοήθειες, με σκοπό την πώληση ελαιολάδου σε άλλες χώρες της Ε.Ε. και σε τρίτες χώρες.

Όσον αφορά την πολιτική των επιδοτήσεων και την αντιστοιχία αυτών μεταξύ των κρατών, το κάθε κράτος-μέλος έχει τη δυνατότητα να αποφασίσει για τη μέθοδο που θα ακολουθήσει την επόμενη επταετία. Την τελευταία δεκαετία η χώρα μας επέλεξε να εφαρμόσει το μοντέλο του μέσου όρου παραγωγής της προηγούμενης τετραετίας από τη χρονιά καταβολής, ενώ άλλες χώρες εφάρμοσαν το μοντέλο, βάση του οποίου η επιδότηση εξαρτώνταν 50% από την παραγωγή της ίδιας χρονιάς και 50% από το ιστορικό του συγκεκριμένου παραγωγού. Σκοπός της νέας Κ.Α.Π. είναι να φθάσει το ύψος των επιδοτήσεων του ελαιολάδου σε παρόμοιο ποσοστό για όλες τις χώρες, άσχετα της παραγωγής των προηγούμενων ετών. Αυτό φυσικά για τη χώρα μας είναι αρνητικό, καθώς συγκεκριμένα στο ελαιόλαδο έχει αυξημένη παραγωγή συγκριτικά με άλλες χώρες.

Για την αποφυγή δήλωσης πλαστών στοιχείων, σχετικά με το ύψος παραγωγής ελαιολάδου που δηλώνει κάθε χώρα, έχουν εφαρμοσθεί τέσσερις μηχανισμοί ελέγχου σε Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία και Ισπανία. Παρ' όλα αυτά στη χώρα μας που έχει παράδοση στο ελαιόλαδο, κατά το παρελθόν, έχει δηλωθεί μεγαλύτερη ποσότητα παραγωγής από την πραγματική.

Μέχρι το 2013, τα καλύτερα επιδοτούμενα αγροτικά προϊόντα ήταν το βαμβάκι και το σιτάρι, με επιδότηση 80 ευρώ ανά στρέμμα για το βαμβάκι συγκεκριμένα. Για την ελιά δεν εφαρμόζεται στρεμματική ενίσχυση, αλλά ενίσχυση βάση παραγωγής, με εξαίρεση τα νησιά του Αιγαίου.

Τέλος τη νέα περίοδο, το κάθε κράτος θα διαλέξει το μοντέλο που θα ακολουθήσει, ανάμεσα σε συγκεντρωτικό και περιφερειακό μοντέλο. Η Ελλάδα έχει επιλέξει να ακολουθήσει το περιφερειακό. Η επιδότηση θα δίνεται βάση αγροτεμαχίου και στρεμμάτων, στα πλαίσια της ενιαίας ενίσχυσης μέχρι το 2020. Βάση της νέας Κ.Α.Π. ευνοημένες αναμένεται να είναι οι χώρες με τον μεγάλο αριθμό στρεμμάτων. Η χώρα μας, αν και παράγει μεγάλες ποσότητες ελαιολάδου, δε διαθέτει τόσα στρέμματα όσο άλλες χώρες και αναμένεται να είναι ζημιωμένη.

8.3 Οι Αλλαγές στις Αγροτικές Επιδοτήσεις για τις Χώρες της Ε.Ε.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση άλλαξε τα δεδομένα σε πολλούς τομείς της καθημερινότητας τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα στην οικονομία. Ένας κλάδος της οικονομίας που έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές, είναι αυτός των αγροτικών επιδοτήσεων για τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Από το 2014, που θα αποτελέσει τη μεταβατική χρονιά και ιδιαίτερα από το 2015, αλλάζουν τα πάντα στις αγροτικές επιδοτήσεις της Ε.Ε. και κυρίως στην ενίσχυση των νέων αγροτών, με έμφαση στους επαγγελματίες αγρότες, με τη νέα Κ.Α.Π.

Θα εφαρμοστούν ενισχύσεις σε πραγματικούς αγρότες και με βάση την απόδοση της καλλιέργειας, καθώς και ανακατανομή των επιδοτήσεων μεταξύ των περιφερειών της ίδιας χώρας σταδιακά μέχρι το 2020, για την περίοδο 2014-2020. Αυτά προκύπτουν από το σχέδιο πολιτικής συμφωνίας που κατέληξαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Ελλάδα για τη νέα περίοδο πρόκειται να εισπράξει κοινοτικά κονδύλια συνολικού ύψους 18,8 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα 15 δισεκατομμύρια θα αφορούν σε άμεσες ενισχύσεις και τα 3,8 δισεκατομμύρια σε αναπτυξιακά έργα για την ύπαιθρο. Η μεγαλύτερη αλλαγή που φέρνει η νέα Κ.Α.Π., είναι ότι οι επιδοτήσεις δε θα δίνονται πια σύμφωνα με τις ιστορικές αναφορές του κάθε αγρότη, αλλά το κάθε κράτος-μέλος θα πρέπει να επιλέξει είτε διοικητικά, είτε γεωργικά κριτήρια. Για παράδειγμα, διαχωρισμός μεταξύ βοσκοτόπων και γεωργικών εκτάσεων ή ανάμεσα σε πεδινές και ορεινές περιοχές. Το 30% των ενισχύσεων θα χορηγούνται με την εφαρμογή ορισμένων βιώσιμων γεωργικών πρακτικών. Αυτό βέβαια στην περίπτωση της χώρας μας, δε θα αφορά την πλειονότητα των αγροτών, καθώς τα όρια που μπαίνουν σε στρέμματα άνω των 100, αφορούν περίπου το 5% του γεωργικού πληθυσμού. Ιδιαίτερη βαρύτητα στη νέα Κ.Α.Π. δίνεται για τους νέους αγρότες. Το κάθε κράτος-μέλος θα διαθέτει το 2% των εθνικών του κονδυλίων για την ενίσχυση σε νεοεισερχόμενους στο επάγγελμα αγρότες μέχρι 40 ετών²⁹.

Η κύρια όμως μεταρρύθμιση που φέρνει η νέα Κ.Α.Π. της Ε.Ε., έχει να κάνει με την καθιέρωση του ορισμού του «ενεργού γεωργού». Σκοπός είναι με την κατάρτιση καταλόγων και κριτηρίων, να αποκλείονται κυρίως επιχειρήσεις που εισέπρατταν

²⁹ <http://agrotikes-eykairies.gr>, 2013

επιδοτήσεις, χωρίς να είναι στην παρούσα φάση μέλη του αγροτικού κόσμου. Οι κυριότερες αλλαγές που έρχονται στις Άμεσες Ενισχύσεις είναι:

I) Το καθεστώς βασικής ενίσχυσης (Κ.Β.Ε.): τα κράτη-μέλη θα διαθέτουν το 70% των εθνικών κονδυλίων για τις άμεσες ενισχύσεις, αφού έχουν αφαιρεθεί τα ποσά που έχουν δεσμευθεί ως πριμοδοτήσεις για τους νέους γεωργούς.

II) Εσωτερική σύγκλιση: τα κράτη-μέλη που διατηρούν ενισχύσεις, οι οποίες βασίζονται σε ιστορικές αναφορές, πρέπει να στραφούν προς περισσότερο ομοιόμορφα επίπεδα ενισχύσεων ανά στρέμμα. Μπορούν να επιλέξουν διάφορες λύσεις, όπως να εφαρμόσουν εθνική ή περιφερειακή προσέγγιση, με βάση διοικητικά ή γεωργικά κριτήρια. Να επιτύχουν ένα περιφερειακό-εθνικό ποσοστό μέχρι το 2020, ή να διασφαλίσουν ότι θα υπάρξει σταδιακή αύξηση για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που λαμβάνουν λιγότερο από το 90% του περιφερειακού-εθνικού μέσου όρου, με την πρόσθετη εγγύηση ότι η ελάχιστη ενίσχυση για κάθε αγρότη θα φθάσει το 60% του εθνικού μέσου όρου μέχρι το 2020. Τα ποσά που διατίθενται σε γεωργούς που λαμβάνουν περισσότερα από τον περιφερειακό μέσο όρο θα προσαρμοστούν αναλόγως, ενώ παράλληλα τα κράτη-μέλη θα μπορούν να μειώσουν οποιεσδήποτε απώλειες στο 30%.

III) Νέοι Αγρότες: Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η ανανέωση των γενεών, η βασική ενίσχυση που χορηγείται σε νεοεισερχόμενους στο επάγγελμα αγρότες, ηλικίας κάτω των 40, θα πρέπει να αυξηθεί κατά ένα επιπλέον 25% για τα πρώτα 5 χρόνια απασχόλησης. Η σχετική χρηματοδότηση ανέρχεται σε ποσοστό 2% του εθνικού κονδυλίου το πολύ και είναι υποχρεωτική για όλα τα κράτη-μέλη. Το μέτρο αυτό συμπληρώνει άλλα μέτρα που εφαρμόζονται για τους νέους γεωργούς, στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

IV) Περιοχές με φυσικούς περιορισμούς-μειονεκτικές περιοχές: τα κράτη-μέλη μπορούν να χορηγούν πρόσθετη ενίσχυση για περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, μέχρι ποσοστό 5% του εθνικού κονδυλίου. Πρόκειται για προαιρετική ρύθμιση που δεν επηρεάζει τις επιλογές που προβλέπονται στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης σε μειονεκτικές περιοχές.

V) Οικολογική μέριμνα: Εκτός της βασικής ενίσχυσης, κάθε εκμετάλλευση θα λαμβάνει μία ενίσχυση ανά στρέμμα, για την τήρηση ορισμένων γεωργικών πρακτικών επωφελών για το κλίμα και το περιβάλλον. Τα κράτη-μέλη θα χρησιμοποιούν το 30% του εθνικού τους κονδυλίου, για την πληρωμή των εν λόγω

ενισχύσεων. Η οικολογική μέριμνα είναι υποχρεωτική και η μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της θα συνεπάγεται την επιβολή κυρώσεων που θα υπερβαίνουν τις ενισχύσεις περιβαλλοντικού προσανατολισμού, δηλαδή οι παραβάτες θα χάνουν μέχρι και το 125% των οικολογικών ενισχύσεων που δικαιούνται.

VI) «Ενεργοί γεωργοί»: Για να καλυφθούν ορισμένα νομικά κενά, τα οποία επέτρεψαν σε λίγες επιχειρήσεις να ζητήσουν άμεσες ενισχύσεις μολονότι η κύρια επιχειρηματική τους δραστηριότητα δεν ήταν γεωργική, η μεταρρύθμιση καθιστά αυστηρότερους τους κανόνες για τους ενεργούς γεωργούς. Τα κράτη-μέλη θα πρέπει υποχρεωτικά να καταρτίσουν ένα νέο κατάλογο επαγγελματικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που αποκλείονται από τη λήψη άμεσων ενισχύσεων, εκτός εάν οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποδείξουν ότι έχουν πραγματική γεωργική δραστηριότητα. Τα κράτη-μέλη θα μπορούν να προσθέσουν στον κατάλογο αυτόν και άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Επιπλέον, τα κράτη-μέλη έχουν το δικαίωμα να χορηγούν αναδιανεμητική ενίσχυση για τα πρώτα στρέμματα, για την οποία μπορούν να λάβουν μέχρι και το 30% των εθνικών κονδυλίων και να το αναδιανείμουν σε γεωργούς για τα πρώτα τους 300 στρέμματα. Αυτό θα έχει σημαντικά αναδιανεμητικά αποτελέσματα. Μια επιπλέον πιθανή λύση είναι η χορήγηση μέγιστης ενίσχυσης ανά στρέμμα³⁰.

Τέλος, θα εφαρμοστούν στα πλαίσια της νέας Κ.Α.Π. ενισχύσεις για συγκεκριμένα αγροτικά προϊόντα. Για να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενα αρνητικά αποτελέσματα της εσωτερικής σύγκλισης για συγκεκριμένους τομείς σε ορισμένες περιφέρειες και να ληφθούν υπόψη οι επικρατούσες συνθήκες, τα κράτη-μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να διαθέτουν περιορισμένα κονδύλια για συνδεδεμένες ενισχύσεις, δηλαδή να καταβάλουν ενισχύσεις που συνδέονται με συγκεκριμένα προϊόντα. Ανάλογα ποσά, θα πρέπει να περιορίζονται στο 8% του εθνικού κονδυλίου, εφόσον το κράτος-μέλος προβλέπει ήδη 0-5% για συνδεδεμένες ενισχύσεις, ή μέχρι 13%, εάν το τρέχον επίπεδο της συνδεδεμένης ενίσχυσης είναι υψηλότερο από το 5%. Η Επιτροπή έχει την ευχέρεια να εγκρίνει υψηλότερο ποσοστό, όταν το κρίνει απαραίτητο. Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα για χορήγηση συνδεδεμένης ενίσχυσης 2% για τα πρωτεϊνούχα

³⁰ <http://agrotikes-eykairies.gr>, 2013

φυτά³¹. Σίγουρα, όλες αυτές οι αλλαγές θα διαμορφώσουν ένα νέο τοπίο στην αγροτική ζωή και τον αγροτικό κόσμο της Ε.Ε.

8.4 Οι Αλλαγές που Επιφέρει η Νέα Κ.Α.Π. για την Ελλάδα

Η εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. που ψήφισε η Ε.Ε., επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην εσωτερική κατανομή των αγροτικών επιδοτήσεων ανάμεσα στους Έλληνες δικαιούχους. Μπορεί τα κονδύλια για την αγροτική ανάπτυξη να “κλείδωσαν” χωρίς απώλειες για την Ελλάδα στη συμφωνία για τον κοινοτικό προϋπολογισμό της περιόδου 2014-2020, δεν ισχύει το ίδιο όμως για τον πρώτο πυλώνα της Κ.Α.Π. που αφορά τις ελληνικές αγροτικές επιδοτήσεις. Το “ψαλίδι” στις άμεσες ενισχύσεις φθάνει το 15%, με αποτέλεσμα να οδηγεί σε μείωση των επιδοτήσεων στους παραγωγούς ελαιολάδου και βαμβακιού, που αποτελούν μια μεγάλη μερίδα του ελληνικού αγροτικού πληθυσμού³².

Η θεμελιώδης διαφοροποίηση της καινούργιας Κ.Α.Π. που θα εφαρμοστεί την περίοδο 2014-2020, είναι η μετάβαση από το λεγόμενο «ιστορικό» μοντέλο ενισχύσεων στο λεγόμενο «περιφερειακό». Ενώ δηλαδή, οι Έλληνες αγρότες έπαιρναν επιδοτήσεις με βάση τον αριθμό των δικαιωμάτων που είχαν εξασφαλίσει όταν άλλαξε το σύστημα, τώρα πλέον θα πληρώνονται με κριτήρια την έδρα και το είδος της εγκατάστασής τους. Ουσιαστικά, η νέα Κ.Α.Π. σηματοδοτεί την επιστροφή στις στρεμματικές ενισχύσεις, ανεξάρτητα όμως από το είδος της καλλιέργειας. Μετά και την εφαρμογή του περιφερειακού μοντέλου, αυτό που μένει να αποφασιστεί και είναι δουλειά της ελληνικής πολιτείας να το αποφασίσει, είναι με ποιόν τρόπο θα χωριστούν οι περιφέρειες της χώρας, στο εσωτερικό των οποίων η αντιμετώπιση θα είναι ενιαία, δηλαδή θα δίνεται επιδότηση ανά στρέμμα ανεξάρτητα από το είδος της καλλιέργειας. Δεδομένο πρέπει να θεωρείται ότι θα μειωθούν οι επιδοτήσεις στους καλλιεργητές ελαιολάδου, βαμβακιού, σταφίδας και καπνού. Αντίθετα, αναμένεται να αυξηθούν στις αροτραίες καλλιέργειες, όπως σιτηρά και καλαμπόκι, αλλά και στην

³¹ <http://agrotikes-eykairies.gr>, 2013

³² <http://www.ethnos.gr>, 2013

κτηνοτροφία. Επίσης, φαίνεται ότι θα περιοριστεί το ύψος των επιδοτήσεων σε περιοχές που έχουν ευνοηθεί μέχρι τώρα, όπως η Κρήτη και η Πελοπόννησος και θα αυξηθεί σε περιοχές όπως η Δυτική Μακεδονία³³.

Μέχρι το 2013, τα υψηλότερα δικαιώματα επιδοτήσεων κατά σειρά, ήταν στις καλλιέργειες της σταφίδας, του καπνού, της βιομηχανικής ντομάτας, του βαμβακιού, του ελαιολάδου και τέλος των αροτραίων καλλιεργειών. Τομείς που δεν έχουν δικαίωμα επιδότησης είναι οι δενδρώδεις καλλιέργειες οπωροφόρων, εκτός από ορισμένα προϊόντα που όμως έχουν πολύ μικρά ποσά ενίσχυσης και οι βοσκότοποι, αφού οι κτηνοτρόφοι επιδοτούνται με ειδικά δικαιώματα ανά ζώο και όχι ανά στρέμμα. Αντίστοιχα, μεγάλες είναι και οι ανισότητες μεταξύ των περιφερειών της χώρας. Για παράδειγμα, με βάση τα στατιστικά στοιχεία που έχει επεξεργαστεί ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., η μέση αξία των δικαιωμάτων στην περιφέρεια της Κρήτης ανέρχεται στα 152,9 ευρώ το στρέμμα, ενώ στη Δυτική Μακεδονία, μια περιοχή με κυρίαρχες τις αροτραίες καλλιέργειες, η μέση αξία υπολογίστηκε στα 35,2 ευρώ το στρέμμα.

Τα σενάρια των αλλαγών είναι τρία:

A) Το πρώτο σενάριο, όπως το επεξεργάστηκε η Ομάδα Εργασίας του υπουργείου, είναι να θεωρηθεί ολόκληρη η χώρα ως μία περιφέρεια και να ισχύει ενιαία ενίσχυση, με αφετηρία τα 16,7 ευρώ το στρέμμα. Στη συνέχεια, να γίνουν αυξομειώσεις ανάλογα με το είδος της καλλιέργειας και να λαμβάνεται υπόψη η απόδοση κάθε καλλιέργειας και οι εργατοώρες απασχόλησης που απαιτεί. Το μοντέλο αυτό μοιάζει με εκείνο που ισχύει και δεν αναμένεται να φέρει μεγάλες αλλαγές, επομένως δεν είναι αυτό που προτιμάται.

B) Το δεύτερο σενάριο, προβλέπει ότι η Ελλάδα χωρίζεται σε τρεις περιφέρειες, ανάλογα με το σημερινό μέσο ύψος ενίσχυσης ανά στρέμμα, παίρνοντας ως μονάδα τον πρώην νομό. Συγκεκριμένα:

- Η πρώτη περιφέρεια αποτελείται από τους νομούς των οποίων το μέσο ύψος ενίσχυσης είναι μικρότερο από το 85% του μέσου όρου της χώρας.

³³ <http://www.thessalikigi.gr>, 2013

- Η δεύτερη περιφέρεια αποτελείται από τους νομούς των οποίων το μέσο ύψος ενίσχυσης είναι μεταξύ 85% και 115% του μέσου όρου όλης της χώρας.
- Η τρίτη περιφέρεια αποτελείται από τους νομούς των οποίων το μέσο ύψος ενίσχυσης είναι πάνω από το 115% του μέσου όρου ολόκληρης της χώρας.

Σε αυτή την περίπτωση, στην πρώτη περιφέρεια θα γίνει αύξηση των πόρων, έτσι ώστε να καλυφθεί η διαφορά από το μέσο όρο ενίσχυσης στο σύνολο της Ελλάδας. Οι πόροι που απαιτούνται για αυτή την αύξηση θα προέλθουν από αντίστοιχη μείωση των πόρων της τρίτης περιφέρειας που περιλαμβάνει τις ενότητες με υψηλή ενίσχυση. Στη δεύτερη περιφέρεια θα διατηρηθεί το σύνολο των πόρων αμετάβλητο.

Γ) Το τρίτο σενάριο, προβλέπει το χωρισμό της επικράτειας σε δύο ή τέσσερις περιφέρειες, με βάση όμως την έκταση και όχι το ύψος των υφιστάμενων επιδοτήσεων. Σε αυτή την περίπτωση εξετάζονται πέντε υποσενάρια, όπου η Ελλάδα χωρίζεται είτε σε βοσκοτόπους και καλλιεργήσιμες εκτάσεις, είτε σε ορεινές και πεδινές περιοχές, είτε σε συνδυασμό αυτών των δύο κριτηρίων³⁴.

8.5 Οι Βασικοί Πυλώνες της Νέας Κ.Α.Π.³⁵

Οι αγροτικές δαπάνες χωρίζονται σε 2 πυλώνες. Ο πρώτος περιλαμβάνει τις άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις και κάποια πρόσθετα μέτρα, όπως η αποθεματοποίηση, ενώ ο δεύτερος πυλώνας αφορά τα διαρθρωτικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.

Σε μια εξαιρετικά δύσκολη συγκυρία για τις δημοσιονομικές προοπτικές της Ευρώπης που συνέπεσε με μεγαλύτερο αριθμό κρατών-μελών, η Ελλάδα κατάφερε να διασφαλίσει την ανάπτυξη του τομέα της γεωργίας με την απρόσκοπτη χρηματοδότηση κοινοτικών πόρων για την περίοδο 2014-2020. Σύμμαχοι της Ελλάδας στη διατήρηση του μεγαλύτερου μέρους των γεωργικών δαπανών στον

³⁴ <http://www.thessalikigi.gr>, 2013

³⁵ <http://www.ethnos.gr>, 2013

πρώτο πυλώνα, ήταν κυρίως η Γαλλία και ακολούθως η Ιταλία, που αντιστάθηκαν σθεναρά στις απαιτήσεις χωρών όπως η Βρετανία και η Ολλανδία, για μείωση δαπανών στις αγροτικές επιδοτήσεις.

Έτσι, στον πρώτο πυλώνα, παρά τις αξιοσημείωτες μειώσεις του προϋπολογισμού της γεωργίας, οι Έλληνες αγρότες, θα συνεχίσουν να ωφελούνται από τις άμεσες ενισχύσεις. Βέβαια, ενώ στη διάρκεια της επταετίας 2007-2013 οι κατ' έτος επιδοτήσεις προς τους Έλληνες αγρότες ανέρχονταν σε 2,3-2,4 δισεκατομμύρια ευρώ, υπολογίζεται ότι στην περίοδο 2014-2020, οι ετήσιες άμεσες ενισχύσεις θα ανέρχονται σε 2,14 δισεκατομμύρια ευρώ, μέσω του εθνικού μας φακέλου, που συνολικά στην περίοδο αυτή διαμορφώνεται κοντά στα 15 δισεκατομμύρια ευρώ. Αθροιστικά δηλαδή στη διάρκεια των επτά ετών μέχρι το 2020, οι απώλειες μπορεί να κυμαίνονται από 1 έως και 2 δισεκατομμύρια ευρώ. Επιπλέον, σημαντικές αλλαγές επέρχονται, όπως όλα δείχνουν, στο συνολικό καθεστώς των επιδοτήσεων που φέρνει η νέα Κ.Α.Π., το οποίο θα τεθεί σε ισχύ από τις αρχές του 2015, καθώς το 2014 θα αντιμετωπιστεί σαν μεταβατική χρονιά.

Στον δεύτερο πυλώνα, απροσδόκητα ευτυχές ήταν το γεγονός ότι το ύψος των πόρων διατηρήθηκε στο ίδιο επίπεδο με αυτό της περιόδου 2007-2013, δίνοντας τη δυνατότητα απορρόφησης 3,7 δισεκατομμυρίων ευρώ, προκειμένου να προωθηθούν αναπτυξιακές δράσεις για την ελληνική γεωργία και την αναδιάρθρωση της υπαίθρου στην περίοδο 2014-2020. Εάν σε αυτό το ποσό προστεθεί και η εθνική συμμετοχή και η ίδια συμμετοχή των ιδιωτών, το συνολικό ποσό που θα διατεθεί για την αγροτική ανάπτυξη της χώρας θα ξεπεράσει τα 6 δισεκατομμύρια ευρώ. Αυτό συνέβη παρόλο που η αρχική συμφωνία προέβλεπε τη μείωση κατά 11% σε όλες τις χώρες της Ευρώπης, κι έτσι η Ελλάδα κατάφερε να διατηρήσει “αλώβητα” τα κονδύλια της επερχόμενης προγραμματικής περιόδου σε σχέση με τον προϋπολογισμό της προηγούμενης. Στα χρήματα αυτά αναμένεται να προστεθούν πρόσθετοι πόροι όπως, ποσά ύψους 150-200 εκατομμύρια κατά τη διάρκεια της νέας περιόδου, όπως συνέβη και στην προηγούμενη, για την ενίσχυση καινοτόμων δράσεων.

8.6 Κανονισμοί Νέας Κ.Α.Π.

Στις 16 και 17 Δεκεμβρίου του 2013, στο Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας της Ε.Ε., ψηφίστηκε και τυπικά η νέα Κ.Α.Π. και στις 24 Δεκεμβρίου του 2013, δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. οι τέσσερις βασικοί κανονισμοί για τη νέα Κ.Α.Π. που θα ισχύσει στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. για το διάστημα 2015-2020. Πρόκειται για τον Κανονισμό που αφορά τις άμεσες ενισχύσεις (πρώτο Πυλώνα), τον Κανονισμό για την Αγροτική Ανάπτυξη (δεύτερο Πυλώνα), τον λεγόμενο Οριζόντιο Κανονισμό και τα μέτρα στήριξης της αγοράς (Κ.Ο.Α.). Μαζί με τους κανονισμούς της νέας Κ.Α.Π. για την περίοδο 2015-2020, που αρχικά ήταν σχεδιασμένη να περιλαμβάνει και το 2014, δημοσιεύθηκε και ο κανονισμός που αφορά την κατανομή ενισχύσεων για το μεταβατικό 2014, όπως τελικά αυτό αποφασίστηκε να αντιμετωπιστεί. Αυτό συνέβη ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα υπάρξει ομαλή μετάβαση από την ισχύουσα στη νέα Κ.Α.Π. Αυτά τα νομοθετικά κείμενα αντικατοπτρίζουν την πολιτική συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του συμβουλίου των Υπουργών Γεωργίας των κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ευρωκοινοβουλίου, σχετικά με τη μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π., η οποία επιτεύχθηκε τον Ιούνιο και το Σεπτέμβριο του 2013³⁶.

Πρόκειται για ένα νομοθετικό πακέτο, βάση του οποίου θα καθορίζεται η πλειοψηφία της νομοθεσίας της νέας Κ.Α.Π. και αποτελείται:

➤ Από τον κανονισμό για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης, ο οποίος καλύπτει εκούσια μέτρα αγροτικής ανάπτυξης, τα οποία προσαρμόζονται σε εθνικές και περιφερειακές ιδιομορφίες, μέσω του οποίου τα κράτη-μέλη σχεδιάζουν και συγχρηματοδοτούν πολυετή προγράμματα κάτω από ένα κοινό πλαίσιο σε συνεργασία με την Ε.Ε.

➤ Από τον κανονισμό για τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο της Κ.Α.Π. (οριζόντιος κανονισμός), ο οποίος θέτει όρους σχετικά με τις δαπάνες, το συμβουλευτικό σύστημα των αγροτών, τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου που πρέπει να οργανωθούν από τα κράτη-μέλη, το σύστημα πολλαπλής συμμόρφωσης και τις εκκαθαρίσεις λογαριασμών.

➤ Από τον κανονισμό που θέτει τους βασικούς κανόνες για τις άμεσες ενισχύσεις στα εισοδήματα των αγροτών, ώστε να επιβραβεύονται για την παροχή

³⁶ <http://www.paseges.gr>, 2013

δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών. Επίσης, περιλαμβάνει έναν αριθμό συγκεκριμένων πλαισίων ενίσχυσης, ειδικά για τους νέους αγρότες, τους μικρούς καλλιεργητές και τους αγρότες που εργάζονται σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς και κανόνες για την καταβολή ενός περιορισμένου ποσού συνδεδεμένης ενίσχυσης, συνδεδεμένης με την παραγωγή.

➤ Καθώς και από τον κανονισμό που καταρτίζει μία κοινή οργάνωση της αγοράς για όλες τις αγορές αγροτικών προϊόντων, ο οποίος στοχεύει στον εκσυγχρονισμό, την επέκταση και την απλοποίηση των κανόνων σε ισχύ σχετικά με την δημόσια παρέμβαση, την ιδιωτική αποθεματοποίηση, τα έκτακτα μέτρα και την ενίσχυση σε συγκεκριμένους τομείς, καθώς και την διευκόλυνση της συνεργασίας ανάμεσα στον παραγωγό και τις επαγγελματικές οργανώσεις³⁷.

Στον Κανονισμό που αφορά τις άμεσες ενισχύσεις, καθορίζεται ότι όλα τα κράτη-μέλη θα πρέπει να φθάσουν το ελάχιστο επίπεδο σύγκλισης έως το οικονομικό έτος 2020. Από το τμήμα της νέας Κ.Α.Π. που αφορά τις ενισχύσεις, ξεχωρίζουν 5 άρθρα. Συγκεκριμένα τα άρθρα 8,10,42,47,49. Αυτά είναι:

✓ **Αναπροσαρμογή ενισχύσεων (άρθρο 8).** Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι τα ποσά για τη χρηματοδότηση της Κ.Α.Π τηρούν τα ετήσια ανώτατα όρια που προβλέπονται, θα πρέπει να γίνει μείωση στις άμεσες ενισχύσεις, που θα αφορά όμως μόνο ενισχύσεις που υπερβαίνουν τα 2.000 ευρώ ετησίως.

✓ **Ενίσχυση μικροκαλλιεργητών (άρθρο 10).** Επιτρέπεται στα κράτη-μέλη να χορηγούν άμεσες ενισχύσεις σε μικροκαλλιεργητές μερικής απασχόλησης, διότι αυτοί συμβάλλουν άμεσα στη ζωτικότητα των αγροτικών περιοχών.

✓ **Προστασία βοσκοτόπων (άρθρο 42).** Για λόγους περιβαλλοντικής προστασίας των μόνιμων βοσκοτόπων και ιδίως της παγίδευσης του διοξειδίου του άνθρακα, θα πρέπει να προβλεφθούν διατάξεις για τη συντήρησή τους. Η εν λόγω προστασία θα πρέπει να συνίσταται στην απαγόρευση της άροσης στις πλέον ευάλωτες, από περιβαλλοντική άποψη, εκτάσεις των περιοχών «Natura 2000». Επίσης θα πρέπει να υπάρχει σε κάθε κράτος αναλογία μεταξύ μόνιμων βοσκοτόπων και μετατροπής σε γη για άλλες χρήσεις. Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να έχουν την εξουσία να οριοθετούν περαιτέρω τις ευάλωτες, από περιβαλλοντική άποψη, εκτάσεις.

³⁷ <http://www.paseges.gr>, 2013

✓ **Ενίσχυση σε νέους αγρότες (άρθρο 47).** Θα χορηγούνται μέχρι 5 έτη και θα δίνονται σε γεωργούς νεαρής ηλικίας, οι οποίοι αρχίζουν τη γεωργική τους δραστηριότητα και δεν υπερβαίνουν τα 40 έτη κατά το έτος της πρώτης υποβολής της αίτησης.

✓ **Συνδεδεμένες ενισχύσεις (άρθρο 49).** Οι πόροι που θα καταβάλλονται για τη συνδεδεμένη με την παραγωγή ενίσχυση θα αφορούν συγκεκριμένους τομείς ή περιοχές που αντιμετωπίζουν προβλήματα και είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για οικονομικούς, περιβαλλοντικούς ή και κοινωνικούς λόγους. Τα κράτη-μέλη θα μπορούν να χρησιμοποιούν έως 8% των εθνικών ανωτάτων ορίων τους για την εν λόγω στήριξη. Με στόχο τη στήριξη του κτηνοτροφικού τομέα τα κράτη-μέλη θα μπορούν να χρησιμοποιούν περαιτέρω 2% των εθνικών ανωτάτων ορίων τους για τη στήριξη της καλλιέργειας πρωτεϊνούχων φυτών. Σε περιπτώσεις που ένας τομέας ή μια περιφέρεια παρουσιάζει ορισμένες ευαίσθητες ανάγκες και κατόπιν εγκρίσεως της Επιτροπής, θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη-μέλη να χρησιμοποιούν για αυτές τις ενισχύσεις πάνω από το 13% του ανωτάτου ορίου³⁸.

Όσον αφορά την αγροτική ανάπτυξη, στον νέο Κανονισμό γίνεται ειδική αναφορά στις ομάδες παραγωγών. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι οι ομάδες και οι οργανώσεις παραγωγών βοηθούν τους γεωργούς να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις που θέτει η αύξηση του ανταγωνισμού. Συνεπώς, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών. Μόνο οι ομάδες και οι οργανώσεις παραγωγών, μπορούν να θεωρηθούν ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις και θα πρέπει να λαμβάνουν στήριξη. Τα κράτη-μέλη μπορούν να δίνουν προτεραιότητα σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών ποιοτικών προϊόντων. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι μια ομάδα ή οργάνωση παραγωγών καθίσταται βιώσιμη οντότητα θα πρέπει να υποβληθεί ένα επιχειρηματικό σχέδιο στα κράτη-μέλη ως προϋπόθεση για την ενίσχυση μιας ομάδας ή οργάνωσης παραγωγών.

Ακόμη, για τις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, ο Κανονισμός αναφέρει ότι οι ενισχύσεις στους γεωργούς των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, θα πρέπει να συμβάλλουν μέσω της ενθάρρυνσης της συνεχούς χρήσης των γεωργικών γαιών στη διατήρηση της υπαίθρου, καθώς και στη διατήρηση και προώθηση αειφόρων γεωργικών συστημάτων. Οι ενισχύσεις θα πρέπει να

³⁸ <http://www.agrotypos.gr>, 2013

αποζημιώνουν τους γεωργούς για την απώλεια εισοδήματος και τις πρόσθετες δαπάνες που συνδέονται με το μειονέκτημα της συγκεκριμένης περιοχής³⁹.

Τέλος, για τη διασφάλιση του αγροτικού εισοδήματος αναφέρει ότι θα πρέπει να θεσπισθεί ένα μέτρο, ώστε να βοηθηθούν οι γεωργοί να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που τους παρουσιάζονται. Το μέτρο αυτό θα πρέπει να παρέχει οικονομική στήριξη στους γεωργούς για την κάλυψη των ασφαλίσεων που καταβάλλουν για την ασφάλιση καλλιεργειών, ζώων και φυτών, καθώς και τη δημιουργία ταμείων αλληλοβοήθειας, που θα καταβάλλουν αποζημιώσεις στους γεωργούς για τις απώλειες στο εισόδημά τους, λόγω δυσμενών καιρικών φαινομένων, κρουσμάτων ζωικών ή φυτικών ασθενειών, παρασίτων ή περιβαλλοντικών συμβάντων.

8.7 Η Διαδικασία Αγροτικών Επιδοτήσεων Μέσω Διαδικτύου του 2013

Δε θα μπορούσε να εξαιρεθεί η διαδικασία των επιδοτήσεων από τη χρήση της τεχνολογίας και του διαδικτύου. Άλλωστε, πρόκειται για ένα τομέα που η γραφειοκρατία πρωταγωνιστούσε επί χρόνια και δυσκόλευε όλο και περισσότερο την όλη διαδικασία, με αποτέλεσμα να παρατηρείται ακόμη και σημαντική καθυστέρηση στη λήψη χρημάτων από τους δικαιούχους. Το φαινόμενο αυτό δυστυχώς δεν έχει εξαλειφθεί εντελώς ακόμη και σήμερα, παρ' όλα αυτά έχουν σημειωθεί σημαντικές βελτιώσεις στη διαδικασία και καθοριστικό ρόλο σε αυτό παίζει η χρήση της τεχνολογίας. Μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής, <http://www.opekepe.gr/rejections.asp>, που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., οι δικαιούχοι που δήλωσαν στην Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης για το 2013 τραπεζικό λογαριασμό στην τράπεζα Πειραιώς, ενημερώθηκαν σχετικά με τα αποτελέσματα της διασταύρωσης των στοιχείων τους με την τράπεζα. Σε περίπτωση που η διασταύρωση των στοιχείων απορρίφθηκε, ενημερώνονταν με σχετικό μήνυμα απόρριψης και στη συνέχεια, έπρεπε να πραγματοποιηθούν όλες οι απαραίτητες ενέργειες άμεσα, προκειμένου να γίνουν οι διορθώσεις και η επόμενη διασταύρωση των στοιχείων με την τράπεζα να είναι επιτυχής. Όταν η απόρριψη αφορούσε τον τραπεζικό λογαριασμό, έπρεπε να απευθυνθούν στην τράπεζα για να γίνουν οι

³⁹ <http://www.agrotypos.gr>, 2013

σχετικές διορθώσεις, ή με διοικητική πράξη, μέσω των πυλών εισαγωγής των αιτήσεων, να διορθώσουν τον λογαριασμό τους στην Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης 2013. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση “διαφωνίας ονόματος” με έλεγχο των σταθερών στοιχείων και διοικητική πράξη στο σύστημα του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., ή αλλαγή αυτών στην τράπεζα⁴⁰.

Επί τη ευκαιρία της διασταύρωσης των στοιχείων πριν από την προκαταβολή της Ενιαίας Ενίσχυσης 2013, εντοπίστηκε ότι μεγάλος αριθμός δικαιούχων δεν έχουν δηλώσει τον Α.Φ.Μ. τους στην Τράπεζά τους, με αποτέλεσμα αυτό να δυσχεραίνει τους ελέγχους ταυτοποίησης. Κρίθηκε λοιπόν χρήσιμο, όλοι οι δικαιούχοι όλων των τραπεζών να προσέλθουν στο τραπεζικό τους ίδρυμα και να δηλώσουν στο λογαριασμό τους τον Α.Φ.Μ. τους.

⁴⁰ <http://www.paseges.gr>, 2013

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα παραθέσουμε τα συμπεράσματα, στα οποία καταλήξαμε μετά από την ενασχόλησή μας με τον αγροτικό τομέα και συγκεκριμένα με το ελαιόλαδο και τη λειτουργία ενός ελαιοτριβείου. Επίσης, μετά και την ανάλυση του φορολογικού καθεστώτος που ισχύει για τους γεωργούς και τα νέα δεδομένα που εφαρμόζονται από το οικονομικό έτος 2014 θα καταθέσουμε τη γνώμη μας σχετικά με την αντιμετώπιση των Ελλήνων γεωργών από το ελληνικό κράτος. Τέλος, τίθεται η άποψή μας σχετικά με το ρόλο της Ε.Ε. στον αγροτικό τομέα και τους σκοπούς που δείχνει να έχει η Ένωση πάνω στον τομέα αυτό, εφαρμόζοντας με την Κ.Α.Π. μία νέα πολιτική για την επταετία 2014-2020, ιδιαίτερα στο κομμάτι των οικονομικών ενισχύσεων.

Το ελαιόλαδο αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ελληνικά αγροτικά προϊόντα. Η διαδικασία παραγωγής και επεξεργασίας του είναι υψηλών απαιτήσεων και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι είναι ένα αγαθό, το οποίο καταναλώνεται σε μεγάλο βαθμό και ίσως είναι το προϊόν με τις μεγαλύτερες εξαγωγές για τη χώρα μας. Ακόμη, καθοριστικό ρόλο στο τελικό αποτέλεσμα του προϊόντος παίζει η κατάλληλη επεξεργασία από πλευράς εργοστασίου που το παράγει και η τεχνολογία των μηχανημάτων που διαθέτει ένα εργοστάσιο. Τα ελαιοτριβεία είναι μια ιδιαίτερη περίπτωση επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα, που εξαρτώνται άμεσα από τον πρωτογενή τομέα. Γι' αυτό το λόγο και η λειτουργία τους περιορίζεται σε μία συγκεκριμένη περίοδο του χρόνου, βάση της συγκομιδής της ελιάς.

Το εργοστάσιο στο οποίο αναφερθήκαμε έχει ένα σταθερό αριθμό ελαιοπαραγωγών, με τους οποίους συνεργάζεται ετησίως και βάση της παραγωγής τους εξαρτάται και το μεγαλύτερο ποσοστό της εργασίας του και κατ' επέκταση των κερδών του. Αν και το παλαιότερο εργοστάσιο στην περιοχή των Βατίκων, στη διάρκεια του χρόνου έχει εφαρμόσει τέσσερις διαφορετικές μεθόδους παραγωγής και μάλιστα τα τελευταία 35 χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί τέσσερις βελτιώσεις στα συστήματα λειτουργίας του εργοστασίου. Αυτό το γεγονός σε συνδυασμό με τον σταθερό αριθμό ελαιοπαραγωγών που συνεργάζεται, όπως επίσης και οι πελάτες που πουλά το προϊόν, μαρτυρούν την αξιοπιστία που εκπέμπει στην αγορά. Τα οικονομικά στοιχεία του εργοστασίου δείχνουν ότι τα κέρδη δεν είναι ανάλογα μιας επιχείρησης του κλάδου, παρ' όλα αυτά αποτελεί μία απόλυτα βιώσιμη και υγιής επιχείρηση που ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της χωρίς καθυστέρηση.

Ακόμη ένα σημαντικό κεφάλαιο για επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα, όπως τα ελαιοτριβεία, είναι το λογιστήριό τους, καθώς εκεί ελέγχονται όλες οι οικονομικές συναλλαγές που πραγματοποιεί στη διάρκεια του χρόνου και παρακολουθείται η οικονομική του πορεία. Το εργοστάσιο που αναφέρουμε μπορεί να μη διαθέτει δικό του λογιστήριο, εφόσον δεν είναι και απαραίτητο από το νόμο, παρ' όλα αυτά το λογιστικό γραφείο που τηρεί τα οικονομικά της επιχείρησης παίζει καθοριστικό ρόλο στο υγιές οικονομικό αποτέλεσμα, εφόσον εκτός της σωστής λογιστικής εργασίας, παρέχει και τις απαραίτητες συμβουλές προς τη διεύθυνση του εργοστασίου.

Ο αγροτικός τομέας αποτελεί σημείο αναφοράς για την οικονομία της χώρας μας και η αντιμετώπισή του από το κράτος κατά την άποψή μας θα έπρεπε να γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να δίνονται κίνητρα ενασχόλησης με αυτόν. Ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης είναι απαραίτητο το εργατικό δυναμικό της χώρας να απασχολείται στον πρωτογενή τομέα, ώστε η χώρα να γίνει όσο το δυνατόν περισσότερο αυτόρκτη. Μάλιστα την τελευταία δεκαετία στην Ελλάδα παρατηρήθηκε έλλειψη εργατικού δυναμικού στον πρωτογενή τομέα, έναντι των υπηρεσιών του τριτογενούς τομέα στους οποίους παρατηρήθηκε κορεσμός. Όμως μετά την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης πολλοί είναι αυτοί που έχουν στραφεί και πάλι στη γεωργία.

Όσον αφορά το φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στον αγροτικό τομέα, οι τροποποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν φέτος δημιουργούν νέα δεδομένα για κάθε γεωργό. Η ένταξη της πλειοψηφίας των αγροτών στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. και η αντιμετώπισή τους όπως των υπολοίπων επιτηδευματιών, φέρει σημαντικές υποχρεώσεις αυτών προς το κράτος. Κατά την άποψή μας, το νέο σύστημα με την τήρηση συγκεντρωτικών παραστατικών επιφέρει γραφειοκρατία και στον αγροτικό τομέα, καθώς και οικονομική επιβάρυνση για τους αγρότες λόγω των οικονομικών συναλλαγών με λογιστές. Τα όρια ένταξης των αγροτών στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. θεωρούμε ότι είναι χαμηλά, καθώς λίγοι θα είναι εν τέλει οι αγρότες που θα παραμείνουν στο ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α. Παρ' όλα αυτά, θετικό μπορεί να χαρακτηριστεί το γεγονός ότι παρά τις αρχικές προθέσεις της κυβέρνησης για ακόμη χαμηλότερα όρια, τελικά πραγματοποιήθηκαν βελτιώσεις. Επιπλέον, σημαντικό θεωρείται το γεγονός ότι απαλλάσσονται από το τέλος επιτηδεύματος για την πρώτη πενταετία όσοι αγρότες μπαίνουν στο νέο φορολογικό καθεστώς, αλλά και όσοι βρίσκονται τρία χρόνια πριν τη συνταξιοδότηση. Τέλος, θεωρούμε ικανοποιητικό το συντελεστή με τον οποίο φορολογείται το εισόδημα ενός αγρότη, όπως αυτός

ανέρχεται στο 13%, όμως ο συντελεστής που θα εφαρμοσθεί για την προκαταβολή εισοδήματος, πιστεύουμε ότι είναι αρκετά υψηλός για τον ήδη οικονομικά επιβαρυνόμενο αγρότη από το νέο φορολογικό καθεστώς.

Πολύ σημαντικό ρόλο στον αγροτικό τομέα παίζει η Ε.Ε., η όποια μέσω της πολιτικής της και των προγραμμάτων της ενισχύει σε ικανοποιητικό βαθμό τον αγροτικό κόσμο των χωρών της Ευρώπης. Θεωρούμε ότι με ενέργειες που έχει πραγματοποιήσει ενισχύει την προώθηση διάφορων αγροτικών προϊόντων, όπως έχει συμβεί κατ' επανάληψη με το ελληνικό ελαιόλαδο. Επίσης, ο θεσμός των επιδοτήσεων έχει βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό το γεωργικό κόσμο και αποτελεί κίνητρο για την ενασχόληση με τη γεωργία. Η εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. για την περίοδο 2014-2020 φέρει αλλαγές στον τρόπο ενίσχυσης των παραγωγών, που κατά την άποψή μας κάνει σε γενικές γραμμές πιο δίκαιη την κατανομή των χρημάτων. Ο ενεργός αγρότης σωστά είναι το επίκεντρο του νέου προγράμματος και θετικό είναι το γεγονός ότι η κάθε χώρα έχει την δυνατότητα να επιλέξει το μοντέλο που θα ακολουθήσει, ανάμεσα σε συγκεντρωτικό και περιφερειακό. Ακόμη, η αλλαγή του κριτηρίου καταβολής της ενίσχυσης από το προϊόν στον αριθμό των στρεμμάτων ασχέτως προϊόντος έχει διπλό αντίκτυπο. Από τη μία θεωρούμε δίκαιο βάση στρεμμάτων που κατέχει ο κάθε παραγωγός να χορηγείται η ενίσχυση, από την άλλη όμως συγκεκριμένα στον τομέα του ελαιολάδου αν και η Ελλάδα παράγει μεγάλες ποσότητες, δε διαθέτει μεγάλη έκταση στρεμμάτων συγκριτικά με άλλες χώρες της Ευρώπης, επομένως η χώρα θα είναι ζημιωμένη. Κατά την άποψή μας, το πλέον σωστό κριτήριο θα ήταν ο συνδυασμός του αριθμού των στρεμμάτων, υπολογίζοντας όμως και τον όγκο παραγωγής της κάθε χώρας στο κάθε προϊόν ξεχωριστά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **ΒΙΒΛΙΑ:**

- Καραγιώργος Θεοφάνης, Πετρίδης Ανδρέας, «**Μηχανογραφημένη Λογιστική Θεωρία και Πράξη**», Εκδόσεις Γερμανός, 2009, Θεσσαλονίκη
- Μιχελινάκης Βαγγέλης, Σγουρινάκης Νίκος, «**Φόρος Προστιθέμενης Αξίας**», Εκδόσεις Οικονομική Βιβλιοθήκη, 2011, Αθήνα
- Παπαδέας Παναγιώτης, «**Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων**», 14^η Έκδοση, Copyright Π. Παπαδέας, 2010, Αθήνα
- Παπαδέας Παναγιώτης, «**Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών**», Copyright Π. Παπαδέας, 2013, Αθήνα
- Ποντίκης Κωνσταντίνος, «**Ειδική Δενδροκομία Ελαιοκομία**», Εκδόσεις Σταμούλη, 2000, Αθήνα
- Ροδοσθένους Μαρία, «**Οργάνωση Λογιστηρίου**», Εκδόσεις Interbooks, 2004, Αθήνα
- Σγουρινάκης Νίκος και λοιποί, «**Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος**», Εκδόσεις Οικονομική Βιβλιοθήκη, 2012, Αθήνα
- Σταματόπουλος Δημήτρης και λοιποί, «**Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών**», Εκδόσεις Φορολογικό Ινστιτούτο, 2013, Αθήνα
- Τσουκαλάς Σταύρος, «**Γεωργική Λογιστική**», Εκδόσεις Στοχαστής, 2010, Αθήνα
- Τσουνάκος Όθωνας και λοιποί, «**Γενική Εγκυκλοπαίδεια Σύγχρονων Γνώσεων Υδρία Cambridge Ήλιος**», 5^{ος} Τόμος, Εκδόσεις Τέσσερα Έφιλον, 1992, Αθήνα

- **ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ:**

- **Agrenda**, Ημερομηνίες Έκδοσης 28/12/2013, 4/1/2014, 11/1/2014, 18/1/2014, 25/1/2014, 1/2/2014, 8/2/2014, 15/2/2014, 22/2/2014, 1/3/2014
- **Παραγωγή**, Ημερομηνίες Έκδοσης 22/2/2014, 1/3/2014

- **ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ:**

- Αλεξανδρής Πέτρος, **«Κοινή Αγροτική Πολιτική 2015-2020»**, 5^η Έκδοση, Εκδόσεις Green Box Εκδοτική Α.Ε., 2014, Αθήνα
- Αλεξανδρής Πέτρος, **«Κοινή Αγροτική Πολιτική 2015-2020»**, 6^η Έκδοση, Εκδόσεις Green Box Εκδοτική Α.Ε., 2014, Αθήνα
- Αλεξανδρής Πέτρος, **«Κοινή Αγροτική Πολιτική 2015-2020»**, 7^η Έκδοση, Εκδόσεις Green Box Εκδοτική Α.Ε., 2014, Αθήνα
- Νιφορόπουλος Κωνσταντίνος, **«Φορολογία Αγροτών»**, 1^η Έκδοση, Εκδόσεις Green Box Εκδοτική Α.Ε., 2014, Αθήνα
- Νιφορόπουλος Κωνσταντίνος, **«Φορολογία Αγροτών»**, 2^η Έκδοση, Εκδόσεις Green Box Εκδοτική Α.Ε., 2014, Αθήνα
- Πανάγος Γιάννης και λοιποί, **«Νόμοι Αποφάσεις Farm»**, 1^η Έκδοση, Εκδόσεις Green Box Εκδοτική Α.Ε., 2014, Αθήνα
- Πανάγος Γιάννης και λοιποί, **«Προκήρυξη ΟΣΔΕ»**, Εκδόσεις Green Box Εκδοτική Α.Ε., 2014, Αθήνα
- Πανάγος Γιάννης και λοιποί, **«Agrotica»**, Εκδόσεις Green Box Εκδοτική Α.Ε., 2014, Αθήνα
- Πανάγος Γιάννης και λοιποί, **«Smart Crops»**, Εκδόσεις Green Box Εκδοτική Α.Ε., 2014, Αθήνα

- **ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ:**

- Αλεξιάδης Γρηγόρης, **«Η Παγκόσμια Οικονομική Κρίση και ο Ρόλος του Πρωτογενούς Τομέα»**, www.paseges.gr, 2011
- Δεναξά Νικολέτα-Κλειώ, **«Επίδραση Ανακουφιστικών Παραγόντων στην Ανάπτυξη και Φωτοσυνθετική Δραστηριότητα Ποικιλιών Ελιάς Υπό Υδατική Καταπόνηση»**, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2008, Αθήνα
- Καλοφώνου Μαρία, **«Συνοπτική Παρουσίαση του Αγροτικού Τομέα στην Ελλάδα Δυνατότητες και Προοπτικές»**, 15^ο Τεύχος, Κείμενο Δημόσιας Πολιτικής, 2011, Αθήνα

- Μπιτσίνη Ευδοξία, «**Διερεύνηση της Οικονομικότητας της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της Καλλιέργειας της Ελιάς στο Νομό Χαλκιδικής**», ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης, 2013, Θεσσαλονίκη
- Παπαδοπούλου Χρυσαΐδα-Αλίκη, Στρατηγέα Αναστασία, «**Στρατηγικές Βιώσιμης Ανάπτυξης του Αγροτικού Τομέα στην Ελλάδα**», Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 2011, Αθήνα
- Τέλλου Βασιλική, «**Βιολογική Καλλιέργεια της Ελιάς στο Νομό Θεσσαλονίκης**», ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης, 2010, Θεσσαλονίκη

• **ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ:**

- http://el.wikipedia.org/wiki/Κοινή_αγροτική_πολιτική
- <http://el.wikipedia.org/wiki/Ελαιόλαδο>
- http://el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_Ένωση
- http://europa.eu/about-eu/index_el.htm
- http://europa.eu/pol/agr/index_el.htm
- http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/el/agriculture_el.pdf
- http://ec.europa.eu/agriculture/index_en.htm
- <http://www.paseges.gr/el/news/Grhgorhs-Alexiadhs:-H-pagkosmia-oikonomikh-krish-kai-o-rols-toy-prwtogenoys-tomea>
- <http://www.paseges.gr/el/news/Panw-apo-4-ekatommyria-eyrw-gia-sthrixh-ellhnikwn-proiontwn-apo-thn-E.E.>
- <http://www.paseges.gr/el/news/PShfisthke-h-nea-Koinh-Agrotikh-Politikh-apo-to-Eyrgkoinoboylio>
- <http://www.paseges.gr/el/news/Online-oi-agrotikes-epidothseis-mesw-OPEKEPE>
- <http://www.paseges.gr/el/news/Dhmosieythhkan-oi-kanonismoι-ths-neas-KAP>
- <http://www.agronews.gr/?pid=190&aid=106465&la=1>
- <http://www.agronews.gr/news/international/arthro/92406/se-exelixa-to-shedio-drasis-elaioladou-tis-komision/>
- <http://www.agrotypos.gr/index.asp?mod=articles&id=83700>
- <http://www.agrotypos.gr/index.asp?mod=articles&id=55141>
- <http://www.agrotypos.gr/index.asp?mod=articles&id=80093>

- <http://www.agrotypos.gr/index.asp?mod=articles&id=84053>
- <http://www.oliveoil.gr/component/content/article/1-Site/45- Το-ελληνικό-ελαιόλαδο-με-ορίζοντα-το-2020>
- <http://oliveoil.homedns.org/production>
- <http://www.oliveoil.gr/Κατηγορίες-ελαιολάδου>
- <http://oliveoil.homedns.org/ελαιόδεντρα>
- <http://www.prosodol.gr/?q=el/node/204>
- <http://www.prosodol.gr/sites/prosodol.gr/files/Legislation%20for%20olive%20oil%20uploaded.pdf>
- http://www.kepe.gr/pdf/Reports/report60_gr.pdf
- <http://www.agronomist.gr/ ειδήσεις/7960-σε-εξέλιξη-το-σχέδιο-δράσης-της-εε-για-το-ελαιόλαδο/item>
- <http://www.thessalikigi.gr/enot-news/2511>
- <http://www.thessalikigi.gr/enot-news/3734-----2013---2020->
- <https://e.pancretabank.gr/info>
- <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26516&subid=2&pubid=113040159>
- <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=27686&subid=2&pubid=112980053>
- <http://www.naftemporiki.gr/finance/story/661932>
- <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22770&subid=2&pubid=63791005>
- <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22770&subid=2&pubid=63950671>
- <http://agrotikes-eykairies.gr/epidotiseis/agrotikes-epidotiseis/item/155-epidothseis-neon-agroton-2013-2014.html>
- <http://www.nea.gr/popular/docs1/exi.pdf>
- http://ctsrv2.aegean.gr/epaggelmata/present_prof.php?uniqueID=a0060&lng=Z3JlZWs=
- www.gge.gr/up/files/elaiol_typo.pdf
- http://www.gsis.gr/gsis/info/gsis_site/Services/Polites/e_entipa/e_entipa_docs.html
- http://www.kavalanet.gr/enimerosi/news_static/1359289337.php
- <http://www.forologikanea.gr/pages/display/eisfores-ika/>
- <http://www.e-forologia.gr/cms/viewEntipa.aspx>
- <http://www.pyramis-ae.com/olive-conveyor.php>

- http://texnologosgeoponos.blogspot.gr/2013/11/blog-post_4172.html
- <http://www.newsbomb.gr/prionokordela/oikonomia/story/314621/programma-proothisis-ellinikoy-elaioladoy-se-trites-hores>
- <http://www.palo.gr/agrotika-nea/se-ekseliksi-to-sxedio-drasis-elaioladoy-tis-komision/6977204/>
- http://www.eetaa.gr/ee/eu_keimena/LIFE_oliveoil_gr.pdf
- <http://dhmosiogr.blogspot.gr>
- <http://www.infoil.gr/el/quality-criteria-olive/2011-04-08-09-12-08/125?tmpl=component>
- http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/anoigoyn_vivlia_esodwn-eksodwn_oloi_oi_agrotes_foros_apo_to_prwto_eyrw.2470927.html

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΚΕΙΜΕΝΑ

Γενικά Στοιχεία για το Ελαιόλαδο

Στοιχεία για τις τιμές και τα αποθέματα του ελαιολάδου στην Ελλάδα και στην Ευρώπη

Αρκετά ενδιαφέροντα στοιχεία εμφανίζονται το Φεβρουάριο του 2014 για τον τομέα του ελαιολάδου σύμφωνα με διάφορες δημοσιεύσεις όχι μόνο για τη χώρα μας, αλλά και για τις υπόλοιπες παραδοσιακές ελαιοπαραγωγικές χώρες της Ευρώπης. Συγκεκριμένα, ρεκόρ εξαγωγών καταγράφει η ισπανική αγορά ελαιολάδου στο πρώτο τρίμηνο της τρέχουσας εμπορικής περιόδου, καθώς η παραγωγή ανακάμπτει από τα περσινά χαμηλά επίπεδα. Την ίδια στιγμή τα ισπανικά αποθέματα υποχωρούν σε χαμηλότερα επίπεδα από την αντίστοιχη περσινή περίοδο, φέρνοντας ανοδικές τάσεις στις τιμές παραγωγού στην ισπανική και την ιταλική αγορά. Μέχρι το τέλος του 2013 είχαν παραχθεί στην Ισπανία σχεδόν 760.000 τόνοι ελαιολάδου. Η ποσότητα αυτή είναι σημαντικά υψηλότερη σε σχέση με τους 618.000 τόνους που είχαν παραχθεί την περίοδο 2011-2012 όταν σημειώθηκε ιστορικό ρεκόρ. Περίπου 4 εκατομμύρια τόνοι ελιάς έχουν συλλεχθεί και μετατραπεί σε ελαιόλαδο, με τη μέση απόδοση να διαμορφώνεται σε 19,07%, χαμηλότερη κατά 2 μονάδες σε σύγκριση με την περσινή χρονιά. Όσον αφορά τα αποθέματα, διαμορφώνονται στους 720.900 τόνους, σημαντικά χαμηλότερα από τους 807.400 τόνους που είχαν καταγραφεί στο τέλος του 2012. Σύμφωνα με στοιχεία της AICA, οι ισπανικές εξαγωγές ελαιολάδου ανήλθαν φέτος σε επίπεδα ρεκόρ στους 237.000 τόνους. Οι ισπανικές εξαγωγές ελαιολάδου υπολογίζονται κατά 30% αυξημένες σε σχέση με τις εξαγωγές ελαιολάδου το

αντίστοιχο περσινό διάστημα και περίπου 25% πάνω από το μέσο όρο των προηγούμενων τεσσάρων ελαιοκομικών περιόδων.

Όσον αφορά στη χώρα μας και το εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο, η μέση τιμή στη Σπάρτη διαμορφώνεται στα 2,85 ευρώ το κιλό, στην Κρήτη στα 2,77 ευρώ το κιλό και στην Καλαμάτα στα 2,74 ευρώ το κιλό, σύμφωνα με στοιχεία του ιταλικού ινστιτούτου ISMEA. Μάλιστα, σε δημοπρασίες που πραγματοποίησαν δύο συνεταιρισμοί της Λακωνίας, πουλήθηκαν 20 και 60 τόνοι εξαιρετικά παρθένου ελαιόλαδου στα επίπεδα των 2,90 και 2,96 ευρώ το κιλό αντίστοιχα. Στην Ιταλία αντίστοιχα, οι τιμές του εξαιρετικά παρθένου ελαιόλαδου ενισχύονται κατά 0,3% και πλέον διαμορφώνονται στα 2,96 ευρώ το κιλό. Το παρθένο ελαιόλαδο πωλείται στα 2,41 ευρώ το κιλό, σημειώνοντας άνοδο κατά 1,9%, ενώ το λαμπάντε πωλείται στα 1,75 ευρώ το κιλό. Στην ισπανική αγορά τέλος, οι τιμές παραγωγού για το εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο κινήθηκαν σταθεροποιητικά.

Εξαγωγές ελληνικού ελαιολάδου

Τη μειωμένη παρουσία του ισπανικού ελαιολάδου στο διεθνές εμπόριο εκμεταλλεύθηκε το ελληνικό προϊόν την προηγούμενη εμπορική περίοδο (Οκτώβρης 2012 - Σεπτέμβρης 2013), σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου. Η Ελλάδα εξήγαγε συνολικά 229.137 τόνους ελαιολάδου, σημειώνοντας αύξηση 73% από την προηγούμενη περίοδο. Οι ελληνικές εξαγωγές στις μη ευρωπαϊκές χώρες αυξήθηκαν κατά 10% και οδηγήθηκαν κυρίως στις Η.Π.Α., τον Καναδά, την Κίνα, τη Ρωσία και την Αυστραλία. Οι ενδοκοινοτικές εξαγωγές του ελληνικού ελαιολάδου αυξήθηκαν κατά 83% την προηγούμενη εμπορική περίοδο, αντιπροσωπεύοντας το 91% των συνολικών εξαγωγών ελαιολάδου της χώρας μας. Ο σημαντικότερος προορισμός του ελληνικού προϊόντος ήταν η Ιταλία, η οποία αγόρασε 154.437 τόνους, ποσότητα αυξημένη κατά 67.726 τόνους από την περασμένη χρονιά. Ακολούθησε η Ισπανία, η οποία αγόρασε 37.375 τόνους ελληνικού ελαιολάδου, ποσότητα αυξημένη κατά 34.865 τόνους, στη συνέχεια η Γερμανία, η Μεγάλη Βρετανία και η Βουλγαρία, που αγόρασαν μικρότερες ποσότητες. Την προηγούμενη καλλιεργητική περίοδο η ελληνική παραγωγή διαμορφώθηκε στους 357.900 τόνους, σημειώνοντας αύξηση 22%. Οι εξαγωγές ελαιολάδου της Ισπανίας το ίδιο διάστημα, δηλαδή την εμπορική περίοδο 2012-2013,

υποχώρησαν κατά 25%, στα επίπεδα των 728.621 τόνων. Τέλος, η Ιταλία πραγματοποίησε συνολικές εξαγωγές 392.000 τόνους ελαιόλαδου.

Άνοδος των τιμών του ελαιολάδου στις αρχές του 2014

Άνοδο κατά 5 έως 10 λεπτά το κιλό σημείωσαν οι τιμές του ελαιολάδου στην εγχώρια αγορά στις αρχές του 2014, φτάνοντας στα επίπεδα των 2,80-2,90 ευρώ το κιλό. Ανοδικές τάσεις επικράτησαν όμως και στην ιταλική αγορά, με το εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο να ενισχύεται κατά 13 λεπτά το κιλό, φτάνοντας στα 2,87 ευρώ το κιλό. Αντίστοιχα στην Ισπανία φτάνει στα 2,03 ευρώ το κιλό. Στις αρχές του 2014, στην ελληνική αγορά, η Ένωση Μεσσηνίας αγοράζει το έξτρα παρθένο ελαιόλαδο στα 2,80 ευρώ το κιλό, με τρίμηνη επιταγή, από τα 2,55 ευρώ μετρητοίς, που ήταν μέχρι το τέλος του 2013. Όσον αφορά το Π.Ο.Π. ελαιόλαδο Καλαμάτας, η νέα τιμή είναι στα 2,90 ευρώ το κιλό, ενώ ήδη ιδιώτες πουλάνε στα 3 ευρώ το κιλό. Αξίζει να σημειωθεί πως ο Αγροτικός Συνεταιρισμός «Ελαιώνα», που βρίσκεται στους Γαργαλιάνους Μεσσηνίας, αγοράζει από τους παραγωγούς του το εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο στα 2,85 ευρώ το κιλό. Όσο για την Κρήτη, που είναι άλλη μία μεγάλη μονάδα παραγωγής ελαιολάδου στη χώρα, οι τιμές για το εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο κυμαίνονται στα 2,65-2,80 ευρώ το κιλό.

Ιστορική απόφαση στην Ισπανία για μεγαλύτερες τιμές στο ελαιόλαδο

Με στόχο να τονώσουν τις τιμές στο ελαιόλαδο παραγωγοί, μεταποιητές και έμποροι ελαιολάδου στην Ισπανία, υπέγραψαν συμφωνία που προβλέπει την εφαρμογή προαιρετικών μέτρων. Η συμφωνία υπογράφηκε ανάμεσα στην ισπανική κυβέρνηση, τις ενώσεις εμπόρων ACES, Anged και Asedas, τη διεπαγγελματική Anierac, την ένωση εξαγωγέων ελαιολάδου Asoliva, την ένωση ελαιοτριβείων Infaoliva και τις οργανώσεις εκπροσώπησης των αγροτών Cooperativas Agro-alimentarias, Asaja, COAG και UPA. Οι μεταποιητές και οι έμποροι που υπογράφουν τη συμφωνία, θα θέσουν σε εφαρμογή ένα πρόγραμμα αυτοελέγχου που θα εξασφαλίζει την ποιότητα των προϊόντων τους με πλήρη ιχνηλασιμότητα. Ακόμα, δεσμεύονται να αναπτύξουν μεθόδους καλών πρακτικών για τη διαχείριση, την αποθήκευση και τη μεταφορά του ελαιολάδου και τη διάθεση στα σημεία λιανικής

πώλησης. Επιπλέον, η συμφωνία προβλέπει τη δημιουργία ενός συντονιστικού οργάνου για την ποιότητα του ελαιολάδου, στο οποίο θα συμμετέχουν εκπρόσωποι των αγροτών, των εμφιαλωτών, των εμπόρων, των ρυθμιστικών συμβουλίων ελαιολάδων Π.Ο.Π., αλλά και των τοπικών αρχών. Τέλος, παρόμοια συμφωνία είχε υπογραφεί στην Ισπανία το 2012 για τα γαλακτοκομικά προϊόντα.

Οι παρακάτω αριθμοί αποδεικνύουν πόσο σημαντικό είναι το ελαιόλαδο στην αγροτική ζωή της Ισπανίας.

- ✚ Σε 500.000 ανέρχεται ο αριθμός των Ισπανών ελαιοκαλλιεργητών. Οι περισσότεροι ζουν στην περιοχή της Ανδαλουσίας.
- ✚ Ο ισπανικός ελαιώνας, που είναι ο μεγαλύτερος στον κόσμο, διαθέτει 300 εκατομμύρια ελαιόδεντρα.
- ✚ Στην Ισπανία λειτουργούν 1.740 ελαιοτριβεία και 178 εμφιαλωτήρια ελαιολάδου.
- ✚ Ο όγκος του ισπανικού ελαιολάδου υπολογίζεται σε 1,66 εκατομμύρια τόνους, από 710.000 την προηγούμενη χρονιά.

Γενικές Πληροφορίες Παραστατικών και Λογιστικών Πράξεων

Κατάργηση θεωρήσεων των παραστατικών από τις εφορίες

Τέλος στο σύστημα της θεώρησης από την Εφορία τιμολογίων και των περισσότερων φορολογικών βιβλίων βάζει ο νέος Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών. Με τον Κώδικα, ο οποίος ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2013, επί της ουσίας όλα τα φορολογικά στοιχεία που έχουν θέση τιμολογίου μπορούν πλέον να εκδίδονται αθεώρητα ή χωρίς ηλεκτρονική σήμανση. Συγκεκριμένα, οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα εκδίδουν πλέον αθεώρητα τιμολόγια αντί για θεωρημένες αποδείξεις παροχής υπηρεσιών για τις αμοιβές που εισπράττουν από επιχειρήσεις, επιτηδευματίες ή άλλους ελεύθερους επαγγελματίες, όχι όμως και για τις αμοιβές που εισπράττουν από ιδιώτες. Αθεώρητα τιμολόγια θα εκδίδουν και οι εργαζόμενοι που αμείβονται με «μπλοκάκι» οι οποίοι είναι επί της ουσίας μισθωτοί, εφόσον παρέχουν υπηρεσίες σε επιχειρήσεις, ελεύθερους επαγγελματίες ή

επιτηδευματίες καθώς και σε νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Όλοι οι παραπάνω φορολογούμενοι, εφόσον εκδίδουν χειρόγραφα τα φορολογικά τους στοιχεία, μπορούν πλέον να έχουν ένα απλό μπλοκ τιμολογίων, να το αριθμούν και να σφραγίζουν την κάθε σελίδα του με τη σφραγίδα που περιλαμβάνει τα στοιχεία ταυτότητάς τους (ονοματεπώνυμο ή επωνυμία, Α.Φ.Μ., διεύθυνση, τηλέφωνο και αρμόδια Δ.Ο.Υ.). Από το μπλοκ αυτό μπορούν πλέον να εκδίδουν τιμολόγια για τις υπηρεσίες που παρέχουν προς επιχειρήσεις, ελεύθερους επαγγελματίες ή επιτηδευματίες καθώς επίσης και σε νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Αθεώρητες αποδείξεις παροχής υπηρεσιών εκδίδουν πλέον από το 2014 και οι ελεύθεροι επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες προς ιδιώτες μη υπόχρεους τήρησης βιβλίων και έκδοσης φορολογικών στοιχείων για τις αμοιβές που εισπράττουν. Αθεώρητα τιμολόγια ή τιμολόγια χωρίς σήμανση από ειδικούς φορολογικούς ηλεκτρονικούς μηχανισμούς μπορούν πλέον να εκδίδουν και οι επιχειρήσεις πώλησης αγαθών για πωλήσεις που πραγματοποιούν προς άλλες επιχειρήσεις.

Καταγραφή ποσότητας ελαιολάδου κατά την μεταφορά του

Οι παραγωγοί που παράγουν ποσότητα ελαιολάδου πάνω από 200 κιλά καταχωρούν σε ειδικό έντυπο τα αποθέματα ελαιολάδου και τον προσδιορισμό του ανά παραλήπτη. Η διάθεση του ελαιολάδου από τους ελαιοπαραγωγούς, αποδεικνύεται με τα παραστατικά που προβλέπονται στον Κ.Φ.Α.Σ., ανεξάρτητα αν είναι υπόχρεοι ή όχι στην έκδοσή τους. Οι παραγωγοί ελαιολάδου για τη διασφάλιση της διαδικασίας καταβολής των επιδοτήσεων, στην παραγωγή του ελαιολάδου, εκδίδουν δελτία μεταφοράς προς ιδιώτες και γενικά σε μη υπόχρεους απεικόνισης συναλλαγών. Τα δελτία μεταφοράς από 1/1/2014 παίρνουν τη θέση των μέχρι πρότινος δελτίων αποστολής, σύμφωνα με τις νέες διατάξεις του Κ.Φ.Α.Σ.

Λογιστικές πράξεις σε ένα ελαιοτριβείο μετά από αμοιβή σε είδος

Αμοιβή σε είδος λαμβάνουν μερικές φορές οι εκμεταλλευτές γεωργικών μηχανημάτων, όπως ελαιοτριβείων, όποτε στο τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών προς

άλλους υπόχρεους απεικόνισης συναλλαγών ή στην απόδειξη λιανικής, για παροχή υπηρεσιών προς ιδιώτες αναγράφεται επιπλέον, το είδος του λαμβανομένου αγαθού, η ποσότητα και η αξία του αγαθού που αποτιμάται σε χρήμα με βάση την τρέχουσα χονδρική τιμή. Σε αυτή την περίπτωση πραγματοποιούνται δύο πράξεις. Για παράδειγμα, σε ένα ελαιοτριβείο αρχικά πραγματοποιείται η παροχή υπηρεσίας του ελαιοτριβείου προς τον παραγωγό. Ο Φ.Π.Α. υπολογίζεται στην αξία του είδους, αφού αποτιμηθεί σε χρήμα, βαρύνει τον παραγωγό, εισπράττεται και αποδίδεται από το ελαιοτριβείο. Στη συνέχεια, η δεύτερη φορολογητέα πράξη είναι η πώληση του ελαιολάδου από το ελαιοτριβείο προς τον αγοραστή. Στην περίπτωση αυτή εκδίδεται τιμολόγιο ή απόδειξη λιανικής κατά περίπτωση. Επομένως, σε αυτή την περίπτωση πρέπει να ενημερωθούν:

- Οι λογαριασμοί εσόδων από παροχή υπηρεσίας και του Φ.Π.Α.
- Ο λογαριασμός αγορών με την αξία των αγαθών, χωρίς Φ.Π.Α., που ελήφθησαν ως αμοιβή.
- Τα έσοδα και ο Φ.Π.Α. όταν τα αγαθά αυτά πουληθούν.

Πληροφορίες Φορολόγησης και Υποχρεώσεων των Αγροτών

Παραδείγματα ένταξης ή μη ένταξης αγροτών στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.

Παρακάτω ακολουθούν μερικά παραδείγματα ένταξης ή μη ένταξης ενός αγρότη στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., βάση των δεδομένων του νέου φορολογικού καθεστώτος.

Παράδειγμα 1:

Αγρότης του ειδικού καθεστώτος, που πραγματοποίησε το 2013 ακαθάριστα έσοδα 12.000 ευρώ και έλαβε δικαιώματα ενιαίας ενίσχυσης 4.000 ευρώ, απαλλάσσεται από την ένταξη στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. από 1/1/2014.

Παράδειγμα 2:

Φυσικό πρόσωπο, που κατά τη χρήση 2013 δεν πραγματοποίησε ακαθάριστα έσοδα από την αγροτική του εκμετάλλευση, έλαβε όμως για τη χρήση αυτή δικαιώματα ενιαίας ενίσχυσης 8.000 ευρώ, από 1/1/2014 εντάσσεται στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.

Παράδειγμα 3:

Αγρότης, ο οποίος ταυτόχρονα με την αγροτική του εκμετάλλευση εκμεταλλεύεται και καφενείο, ο οποίος κατά τη χρήση 2013 πραγματοποίησε ακαθάριστα έσοδα από το καφενείο 4.500 ευρώ και από την αγροτική του εκμετάλλευση 16.000 ευρώ, από 1/1/2014 δεν τηρεί βιβλία για το καφενείο, όμως εντάσσεται στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. για την αγροτική του εκμετάλλευση.

Παράδειγμα 4:

Αγρότης που πωλεί τα προϊόντα του στις λαϊκές αγορές και εκτός αυτών, κατά τη χρήση 2013 πραγματοποίησε ακαθάριστα έσοδα από τις πωλήσεις του στη λαϊκή 8.000 ευρώ και 4.000 ευρώ από τις χονδρικές πωλήσεις εκτός λαϊκής και έλαβε δικαιώματα ενιαίας ενίσχυσης 2.000 ευρώ, από 1/1/2014 θα τηρήσει βιβλία μόνο για τη δραστηριότητά του στις λαϊκές αγορές.

Παράδειγμα 5:

Αγρότης που δεν ασκεί άλλη δραστηριότητα, πραγματοποίησε το 2013 ακαθάριστα έσοδα 17.000 ευρώ και έλαβε δικαιώματα ενιαίας ενίσχυσης 4.000 ευρώ. Από 1/1/2014 εντάσσεται στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.

Παράδειγμα 6:

Αγρότης που πραγματοποίησε το 2013 ακαθάριστα έσοδα 18.000 ευρώ και έλαβε δικαιώματα ενιαίας ενίσχυσης 7.000 ευρώ, από 1/1/2014 εντάσσεται στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α.

Παράδειγμα 7:

Αγρότης με ακαθάριστα έσοδα το 2013 από λαϊκές αγορές ύψους 4.000 ευρώ δεν υποχρεούνται να τηρεί βιβλία από 1/1/2014 για τη δραστηριότητά του στις λαϊκές.

Ασφαλιστική εισφορά υπέρ ΕΛ.Γ.Α.

Με τις διατάξεις του ν. 3877/2010, άλλαξε το πλαίσιο που αφορά το σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, προσδιορίζεται η ειδική ασφαλιστική εισφορά υπέρ του Οργανισμού ΕΛ.Γ.Α., με ποσοστό επί της αξίας της φυτικής παραγωγής και του ζωικού κεφαλαίου, που ασφαλιζόταν από 1/1/2011. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του παραπάνω νόμου, η υποχρεωτική ειδική ασφαλιστική εισφορά ορίζεται σε ποσοστό:

- 4% επί της ασφαλιζόμενης αξίας της φυτικής παραγωγής, με εξαίρεση την ελιά που ορίζεται σε 3%.
- 0,75% επί της ασφαλιζόμενης αξίας του ζωικού κεφαλαίου.
- 0,5% επί της ασφαλιζόμενης αξίας της φυτικής παραγωγής που παράγεται στο σύνολό της και αποκλειστικά σε "ελεγχόμενο περιβάλλον", όπως αυτό ορίζεται από τους σχετικούς κανονισμούς ασφάλισης του ΕΛ.Γ.Α.

Βιβλίο απογραφών αγροτών

Ένα ακόμη σημαντικό κομμάτι της οικονομικής ζωής των αγροτών είναι το Βιβλίο Απογραφών. Βιβλίο Απογραφών ή καταστάσεις απογραφής, τηρείται εφόσον τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα, από την πώληση αγαθών του αγρότη, υπερέβησαν το όριο των 150.000 ευρώ. Στο Βιβλίο Απογραφών ή σε καταστάσεις απογραφής, καταχωρούνται τα εμπορεύματα, τα προϊόντα, τα ημιέτοιμα προϊόντα, οι πρώτες και βοηθητικές ύλες, καθώς και τα υλικά συσκευασίας, τα οποία κατέχει ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών κατά τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου και βρίσκονται σε δικές του εγκαταστάσεις, ή σε εγκαταστάσεις τρίτων. Το βιβλίο ενημερώνεται με την ποσοτική καταχώρηση των αποθεμάτων, μέχρι τις 20 Φεβρουαρίου του επόμενου έτους. Η αξία τίθεται μέχρι το χρόνο της εμπρόθεσμης υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Ενδέχεται όμως από 1/1/2015 να μην είναι υποχρεωτική η τήρησή του από τους γεωργούς.

Βασικά Άρθρα της Νέας Κ.Α.Π.

Η νέα Κ.Α.Π., που θα ισχύσει την περίοδο 2015-2020 στις χώρες της Ε.Ε., αποτελείται συνολικά από 74 άρθρα. Παρακάτω, ακολουθούν ενδεικτικά κάποια σημαντικά άρθρα σχετικά με το θέμα μας.

Το άρθρο 1 της νέας Κ.Α.Π., με τίτλο Πεδίο Εφαρμογής ορίζει:

A) κοινούς κανόνες για τις ενισχύσεις που χορηγούνται άμεσα στους γεωργούς, στα πλαίσια των καθεστώτων στήριξης, που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των άμεσων ενισχύσεων.

B) ειδικούς κανόνες για τα εξής θέματα:

- i. Βασική ενίσχυση των γεωργών (καθεστώς βασικής ενίσχυσης και καθεστώς ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης).
- ii. Προαιρετική μεταβατική εθνική ενίσχυση για τους γεωργούς.
- iii. Προαιρετική αναδιανεμητική ενίσχυση.
- iv. Ενίσχυση για τους γεωργούς που εφαρμόζουν γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον.
- v. Προαιρετική ενίσχυση για τους γεωργούς που δραστηριοποιούνται σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς.
- vi. Ενίσχυση για τους γεωργούς νεαρής ηλικίας που αρχίζουν τη γεωργική τους δραστηριότητα.
- vii. Καθεστώς προαιρετικής συνδεδεμένης στήριξης.
- viii. Ειδική ενίσχυση για το βαμβάκι.
- ix. Προαιρετικό απλουστευμένο καθεστώς για μικροκαλλιεργητές.
- x. Πλαίσιο που επιτρέπει στη Βουλγαρία, την Κροατία και τη Ρουμανία να συμπληρώσουν τις άμεσες ενισχύσεις (Αλεξανδρής, 2014).

Το άρθρο 4 της νέας Κ.Α.Π., με τίτλο Ορισμοί και Σχετικές Διατάξεις, στην παράγραφο 1 ορίζει μεταξύ άλλων:

Α) ως "γεωργός" νοείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ή η ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που προσδίδει το εθνικό δίκαιο στην ομάδα και τα μέλη της, που διαθέτει εκμετάλλευση ευρισκόμενη στο εδαφικό πεδίο των Συνθηκών, όπως ορίζει το άρθρο 52 ΣΕΕ σε συνάρτηση με τα άρθρα 349 και 355 ΣΛΕΕ και ασκεί γεωργική δραστηριότητα.

Β) ως "εκμετάλλευση" νοείται το σύνολο των μονάδων που χρησιμοποιεί για γεωργικές δραστηριότητες και διαχειρίζεται ένας γεωργός στην επικράτεια του ίδιου κράτους-μέλους.

Γ) ως "γεωργική έκταση" νοείται οποιαδήποτε έκταση αρόσιμης γης, μόνιμων βοσκοτόπων και μόνιμων λειμώνων, ή μόνιμων καλλιεργειών.

Δ) ως "μόνιμες καλλιέργειες" νοούνται οι μη εναλλασσόμενες καλλιέργειες, εκτός από τους μόνιμους βοσκοτόπους και τους μόνιμους λειμώνες, οι οποίες καταλαμβάνουν τη γη για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών και αποδίδουν επαναλαμβανόμενες συγκομιδές, συμπεριλαμβανομένων των φυτωρίων καθώς και των πρεμνοφυών δασών μικρού περιτρουπού χρόνου.

Ε) ως "μίσθωση" νοείται σύμβαση μίσθωσης ή παρόμοια προσωρινή συναλλαγή.

Στ) ως "μεταβίβαση" νοείται η μίσθωση ή πώληση γης, ή δικαιωμάτων ενίσχυσης, ή η πραγματική ή προσδοκώμενη μεταβίβασή τους λόγω κληρονομιάς, ή άλλη οριστική μεταβίβασή τους (ο ορισμός δεν καλύπτει την επιστροφή των δικαιωμάτων κατά τη λήξη μίσθωσης) (Αλεξανδρής, 2014).

Το άρθρο 9 της νέας Κ.Α.Π., με τίτλο Ενεργός Γεωργός, στην παράγραφο 1 ορίζει:

Δε χορηγείται άμεση ενίσχυση σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, οι γεωργικές εκτάσεις των οποίων, είναι κυρίως εκτάσεις διατηρούμενες σε κατάσταση κατάλληλη για βοσκή, ή καλλιέργεια και τα οποία δεν ασκούν επί των εκτάσεων αυτών την ελάχιστη δραστηριότητα που προβλέπουν τα κράτη-μέλη, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 4 της νέας Κ.Α.Π (Αλεξανδρής, 2014).

Σύμφωνα με τη νέα Κ.Α.Π. της Ε.Ε. και τα ειδικά προγράμματα στήριξης ανά αγροτικό προϊόν, το άρθρο 29 με τίτλο "Προγράμματα στήριξης του τομέα του

ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών”, στις παραγράφους 1 και 2 αντίστοιχα αναφέρει:

Παράγραφος 1: Η Ένωση χρηματοδοτεί τριετή προγράμματα εργασιών που καταρτίζουν οργανώσεις παραγωγών αναγνωρισμένες βάση του άρθρου 152, ενώσεις οργανώσεων παραγωγών αναγνωρισμένες βάση του άρθρου 156, ή διεπαγγελματικές οργανώσεις αναγνωρισμένες βάση του άρθρου 157, σε έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τομείς:

- i. Παρακολούθηση και διαχείριση της αγοράς στον τομέα του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών.
- ii. Βελτίωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ελαιοκαλλιέργειας.
- iii. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελαιοκαλλιέργειας μέσω εκσυγχρονισμού.
- iv. Βελτίωση της ποιότητας της παραγωγής ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών.
- v. Σύστημα ιχνηλασιμότητας, πιστοποίηση και προστασία της ποιότητας του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών και ειδικότερα, παρακολούθηση της ποιότητας του ελαιολάδου που πωλείται στους τελικούς καταναλωτές, υπό την καθοδήγηση των κρατικών διοικήσεων.
- vi. Διάδοση πληροφοριών σχετικών με τα μέτρα οργανώσεων παραγωγών, ενώσεων οργανώσεων παραγωγών ή διεπαγγελματικών οργανώσεων για τη βελτίωση της ποιότητας του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών.

Παράγραφος 2: Η χρηματοδότηση της Ένωσης για τα προγράμματα εργασιών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ανέρχεται στα 11.098.000 ευρώ ετησίως για την Ελλάδα (Αλεξανδρή, 2014).

Το άρθρο 33 της νέας Κ.Α.Π., με τίτλο Δήλωση Επιλέξιμων Εκταρίων, στην παράγραφο 1 ορίζει:

Για τους σκοπούς της ενεργοποίησης των δικαιωμάτων ενίσχυσης, που προβλέπονται στο άρθρο 32, παράγραφος 1, ο γεωργός δηλώνει τα αγροτεμάχια που αντιστοιχούν στα επιλέξιμα εκτάρια, τα οποία συνδέονται με δικαίωμα ενίσχυσης. Εκτός από περίπτωση ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων, τα αγροτεμάχια αυτά μπορούν να δηλωθούν μόνο αν είναι στη διάθεση του γεωργού, από ημερομηνία που ορίζεται από το κράτος-μέλος και δεν είναι μεταγενέστερη της ημερομηνίας που έχει καθορίσει το εν λόγω κράτος-μέλος για την τροποποίηση της αίτησης ενίσχυσης που

προβλέπεται στο άρθρο 72, παράγραφος 1 του κανονισμού 1306/2013 (Αλεξανδρή, 2014).

Το άρθρο 48 της νέας Κ.Α.Π., με τίτλο Γενικοί Κανόνες, στις παραγράφους 1 και 2 αντίστοιχα ορίζει:

1. Τα κράτη-μέλη μπορούν να χορηγούν ενίσχυση σε γεωργούς, που δικαιούνται ενίσχυση στο πλαίσιο του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης, ή του καθεστώτος ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης και των οποίων οι εκμεταλλεύσεις βρίσκονται εν λόγω ή εν μέρει σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, που ορίζονται από τα κράτη-μέλη σύμφωνα με το άρθρο 32, παράγραφος 1 του κανονισμού 1305/2013.
2. Τα κράτη-μέλη μπορούν να αποφασίζουν να χορηγούν την ενίσχυση για περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, σε όλες τις περιοχές που εμπίπτουν στην παράγραφο 1, ή με βάση αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια, να περιορίζουν την ενίσχυση σε ορισμένες από τις περιοχές αυτές (Αλεξανδρή, 2014).

Πρόσθετες Πληροφορίες για τις Αγροτικές Επιδοτήσεις

Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. και του θεσμού των επιδοτήσεων

Με την εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π., για την περίοδο 2014-2020, οι ενισχύσεις στον αγροτικό τομέα θα συνεχίσουν να υφίστανται. Με βάση τις νέες προτάσεις που θα ισχύσουν έως το 2020, η χρηματοδότηση της Κ.Α.Π. από τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό παραμένει σταθερή και διαμορφώνεται στα 418,4 δισεκατομμύρια ευρώ, συν 17,1 δισεκατομμύρια για νέες πολιτικές για την ασφάλεια τροφίμων κ.λπ., ενώ οι μεταβολές στα ποσά που αφορούν τις περισσότερες χώρες είναι οριακές. Η χώρα μας δε θα έχει μεγάλες απώλειες, περίπου 3,6%, μιας και τα ποσά που παίρνουμε κάθε χρόνο διαμορφώνονται στα 2,25 δις ευρώ, ποσό που θα μειωθεί στα 2,17 δις ευρώ περίπου μέχρι το 2017. Όσον αφορά την μετά το 2020 περίοδο, είναι εξαιρετικά νωρίς για προβλέψεις και μάλιστα σε ένα πολύ ρευστό οικονομικό περιβάλλον, όπως διαμορφώνεται σήμερα.

Οι δύο πυλώνες της αγροτικής ανάπτυξης, δηλαδή οι άμεσες ενισχύσεις και οι δαπάνες αγοράς, θα συνεχίσουν να υπάρχουν ξεχωριστά. Μάλιστα προβλέπονται 317,2 δις ευρώ για τις άμεσες ενισχύσεις και 101,2 δις ευρώ για τις δαπάνες αγοράς. Η σημαντική αλλαγή πλέον είναι, ότι οι άμεσες ενισχύσεις δε θα χορηγούνται ανεξαρτήτως σε όλους τους γεωργούς. Στη ζωή μας μπαίνει ο όρος «ενεργός γεωργός». Αποκλείονται των ενισχύσεων λοιπόν, παραγωγοί που το προηγούμενο έτος εισέπραξαν περισσότερα από 5.000 ευρώ ως άμεσες ενισχύσεις και το ετήσιο αυτό ποσό είναι μικρότερο από το 5% των συνολικών εσόδων που απέκτησαν από μη γεωργικές δραστηριότητες κατά το πλέον πρόσφατο οικονομικό έτος. Εξαιρούνται οι γεωργοί με εξωγεωργικό εισόδημα πάνω από 100.000 ευρώ ετησίως, όσοι εγκαταλείπουν τις εκτάσεις τους και πλέον είναι ακατάλληλες για καλλιέργεια, όπως και γεωργοί με συνολικό ποσό άμεσων ετήσιων ενισχύσεων κάτω από 400 ευρώ ή με εκτάσεις κάτω των 4 στρεμμάτων.

Ο τρόπος που θα δίνονται οι άμεσες ενισχύσεις αλλάζει. Μέχρι το 2013, οι άμεσες ενισχύσεις δίνονταν βάση των δικαιωμάτων που απέκτησαν μέσα σε μια ιστορική περίοδο αναφοράς. Πλέον θα δίνεται ενίσχυση ανά στρέμμα. Αυτή μπορεί να είναι ενιαία για όλη τη χώρα, ή ενιαία στα πλαίσια περιφερειών, όπως το κάθε κράτος ορίσει με βάση αντικειμενικά κριτήρια. Η βασική ενίσχυση ανά στρέμμα θα προκύπτει αν διαιρεθεί το εθνικό ανώτατο όριο της χώρας μας, δια των επιλέξιμων εκτάσεων της χώρας ή της κάθε περιφέρειας, αφού πρώτα αφαιρεθούν κάποια ποσοστά της ενίσχυσης για σημαντικά ζητήματα που ορίζει η Ε.Ε. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το 30% για τις ενισχύσεις που αφορούν γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το περιβάλλον. Όσον αφορά αυτούς τους γεωργούς που δικαιούνται την πρόσθετη "πράσινη" ενίσχυση είναι όσοι:

- διαθέτουν αρόσιμη γη πάνω από 30 στρέμματα, έχουν και δηλώσουν τουλάχιστον τρεις διαφορετικές καλλιέργειες, όπου καμία από τις τρεις δεν θα είναι κάτω από το 5% και πάνω από το 70% της αρόσιμης γης τους.
- διατηρούν ως μόνιμους βοσκότοπους τις περιοχές των εκμεταλλεύσεών τους που δηλώνονται σαν βοσκότοποι.
- αφήνουν το 7% των επιλέξιμων εκτάσεών τους, εξαιρουμένων εκτάσεων εντός μονίμων βοσκοτόπων, ακαλλιέργητες σαν περιοχές οικολογικής εστίασης.

Το νέο καθεστώς της βασικής ενίσχυσης θα εφαρμοστεί από το 2014, με την δήλωση που θα υποβάλλουν οι Έλληνες γεωργοί μέχρι το Μάιο του ίδιου έτους. Το κάθε κράτος-μέλος μπορεί να εφαρμόσει άμεσα το νέο καθεστώς, ή σταδιακά από το 2014 μέχρι το 2019, ξεκινώντας τη βασική ενίσχυση τουλάχιστον με το 40% του εθνικού ανωτάτου ορίου. Στην περίπτωση αυτή, αν ο γεωργός με την κατανομή του ανωτέρου ποσοστού διαμορφώνει βασική ενίσχυση χαμηλότερη από τη συνολική αξία των δικαιωμάτων του, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών δικαιωμάτων, τα οποία είχε στις 31/12/2013, θα παίρνει αναλογικά πρόσθετη ενίσχυση. Ακόμη, όσοι υποβάλουν αίτηση χορήγησης δικαιωμάτων ενίσχυσης στο πλαίσιο του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης μέχρι το Μάιο του 2014, θα δικαιωθούν για όσα στέμματα δηλώσουν, φτάνει να έχουν ενεργοποιήσει τουλάχιστον ένα δικαίωμα το 2011, ή να παρήγαγαν αποκλειστικά φρούτα, λαχανικά, ή να καλλιεργούσαν αποκλειστικά αμπελώνες. Επιπλέον, οι γεωργοί που είχαν ενεργοποιήσει δικαιώματα το 2011, μπορούν να πουλήσουν ή να μισθώσουν την εκμετάλλευσή τους ή μέρος αυτής σε άλλον γεωργό, με την προϋπόθεση να είναι δικαιούχος βασικής ενίσχυσης.

Τα δικαιώματα που αποκτά ένας γεωργός το 2014, μπορεί να τα μεταβιβάσει εντός της ίδιας περιοχής του ίδιου κράτους, όπου η αξία των δικαιωμάτων ενίσχυσης είναι ίδια. Βέβαια, η μοναδιαία αξία των δικαιωμάτων δε θα είναι ίδια σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., όχι τουλάχιστον μέχρι το 2020. Θα συνεχίσουν να υπάρχουν συνδεδεμένες ενισχύσεις, χρησιμοποιώντας τα κράτη-μέλη έως το 5% του εθνικού ανωτάτου ορίου τους γι' αυτό το σκοπό, σε περιοχές που υπάρχουν δυσκολίες και είναι σημαντικές για οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς λόγους. Επίσης, η συνδεδεμένη στήριξη μπορεί να χορηγηθεί σε γεωργούς που κατείχαν 31/12/2013 ειδικά δικαιώματα και δεν έχουν επιλέξει στρέμματα για την ενεργοποίησή τους.

Με την εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π., ακόμη ένα σημαντικό στοιχείο είναι πως θα συνεχίσει να υπάρχει εθνικό απόθεμα. Τα κράτη-μέλη το πρώτο έτος εφαρμογής του καθεστώτος της βασικής ενίσχυσης, μπορούν να προβούν σε γραμμική ποσοστιαία μείωση έως 3% του ανωτάτου ορίου της βασικής ενίσχυσης, για τη δημιουργία του εθνικού αποθέματος. Η διαχείριση του εθνικού αποθέματος δε θα διαφέρει σε μεγάλο βαθμό. Θα δίνεται κατά προτεραιότητα σε γεωργούς νεαρής ηλικίας, που αρχίζουν τη δραστηριότητά τους και σε γεωργούς περιοχών που εφαρμόζουν προγράμματα αναδιάρθρωσης. Όσον αφορά την ενίσχυση για γεωργούς νεαρής

ηλικίας, είναι μία πρόσθετη ενίσχυση που δίνεται σε πρόσωπα ηλικίας κάτω των 40 ετών, που δημιουργούν για πρώτη φορά γεωργική εκμετάλλευση ως επικεφαλείς και οι οποίοι έχουν ήδη εγκατασταθεί κατά τη διάρκεια των 5 ετών, που προηγούνται της πρώτης υποβολής της αίτησης για το καθεστώς της βασικής ενίσχυσης. Η ενίσχυση δίνεται μέχρι 5 χρόνια από το χρόνο της υποβολής της αίτησης βασικής ενίσχυσης μέχρι το τέλος της πενταετίας που μετριέται από την αρχή της εγκατάστασής τους στη γεωργία. Η ενίσχυση αυτή ανέρχεται στο 25% της μέσης αξίας των δικαιωμάτων ενίσχυσης του γεωργού και για όχι περισσότερα από 250 στρέμματα. Τέλος, υπάρχει και το καθεστώς των μικροκαλλιεργητών, το οποίο είναι ένα ειδικό καθεστώς για τους "μικρούς" γεωργούς. Σκοπός είναι να απλουστευθούν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες. Οι γεωργοί που θα ενταχθούν σε αυτό το καθεστώς, δε θα παίρνουν άλλες ενισχύσεις, αλλά μόνο ένα ποσό κατ' αποκοπή, που θα είναι από 500 ως 1.000 ευρώ, ενώ θα υπόκεινται σε λιγότερους έλεγχους. Όσοι επιθυμούν να ενταχθούν, θα πρέπει να κάνουν τη σχετική αίτηση έως τις 15 Οκτωβρίου 2014. Τα κράτη-μέλη θα ορίσουν ποιοι είναι οι "μικροί" γεωργοί.

Μεταβίβαση δικαιωμάτων ενίσχυσης

Από το 2015, η μεταβίβαση δικαιωμάτων ενίσχυσης μπορεί να γίνει μόνο σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που είναι ενεργοί αγρότες. Αυτό ορίζει ο νέος κανονισμός άμεσων ενισχύσεων, θέλοντας να αποκλείσει τους 100% ετεροεπαγγελματίες από τις ενισχύσεις. Συγκεκριμένα, το άρθρο 34 του νέου κανονισμού 1307/2013, ορίζει τα εξής για τη μεταβίβαση δικαιωμάτων ενίσχυσης:

- I. Τα δικαιώματα ενίσχυσης μπορούν να μεταβιβάζονται μόνο σε γεωργό που δικαιούται άμεσες ενισχύσεις σύμφωνα με το άρθρο 9, εγκατεστημένο εντός του ιδίου κράτους-μέλους, εκτός από την περίπτωση μεταβίβασης μέσω υφιστάμενης ή αναμενόμενης κληρονομιάς. Δικαιώματα ενίσχυσης, περιλαμβανομένης της υφιστάμενης ή αναμενόμενης κληρονομιάς, ενεργοποιούνται μόνο στο κράτος-μέλος όπου χορηγήθηκαν.
- II. Στην περίπτωση εφαρμογής από τα κράτη-μέλη της δυνατότητας του άρθρου 23, παράγραφος 1, τα δικαιώματα ενίσχυσης επιτρέπεται να μεταβιβάζονται ή να ενεργοποιούνται μόνο εντός της ίδιας περιφέρειας.

- III. Τα κράτη-μέλη που δεν εφαρμόζουν την εναλλακτική δυνατότητα κατά το άρθρο 23, παράγραφος 1, μπορούν να αποφασίζουν ότι τα δικαιώματα ενίσχυσης μπορούν να μεταβιβάζονται, ή να ενεργοποιούνται μόνο εντός μίας και αυτής της περιφέρειας, πλην της περιπτώσεως υφιστάμενης ή αναμενόμενης κληρονομιάς. Οι εν λόγω περιφέρειες, ορίζονται στο κατάλληλο εδαφικό επίπεδο, σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια και με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται ισότιμη μεταχείριση των γεωργών και η αποφυγή στρεβλώσεων της αγοράς και του ανταγωνισμού.
- IV. Κατά τη μεταβίβαση δικαιωμάτων ενίσχυσης χωρίς γη, τα κράτη-μέλη μπορούν να αποφασίζουν ότι μέρος των δικαιωμάτων ενίσχυσης που μεταβιβάζονται επιστρέφουν στο εθνικό, ή περιφερειακό απόθεμα, ή ότι η μοναδιαία αξία τους μειώνεται υπέρ του εθνικού ή περιφερειακού αποθέματος. Τέτοια μείωση, μπορεί να εφαρμόζεται σε έναν ή περισσότερους τύπους μεταβίβασης.

Ειδική ρύθμιση εφαρμόζεται για τους μικροκαλλιεργητές. Τα δικαιώματα ενίσχυσης που κατέχουν γεωργοί που συμμετέχουν στο καθεστώς για τους μικροκαλλιεργητές δεν είναι μεταβιβάσιμα, εκτός από περίπτωση κληρονομιάς. Οι γεωργοί που λαμβάνουν δικαιώματα ενίσχυσης, λόγω κληρονομιάς από γεωργό, που συμμετείχε στο καθεστώς για τους μικροκαλλιεργητές, είναι επιλέξιμοι για συμμετοχή στο καθεστώς αυτό, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στο καθεστώς βασικής ενίσχυσης και κληρονομούν το σύνολο των δικαιωμάτων ενίσχυσης, που κατείχε ο γεωργός.

Δικαίωμα ενίσχυσης νέων αγροτών για το 2014

Δικαίωμα υποβολής αίτησης ενίσχυσης νέων αγροτών για το έτος 2014 έχουν φυσικά πρόσωπα που εγκαταστάθηκαν για πρώτη φορά ως αρχηγοί αγροτικής εκμετάλλευσης από 18/1/2013, ή που θα εγκατασταθούν μέχρι το Μάιο του 2014. Συγκεκριμένα, οι προϋποθέσεις ένταξης είναι:

- ✓ Να είναι ηλικίας 18-40 ετών.
- ✓ Να είναι μόνιμοι κάτοικοι ορεινής ή μειονεκτικής περιοχής, ή κανονικής περιοχής με πληθυσμό έως 100.000 κατοίκους.

- ✓ Να υποβάλλουν επιχειρηματικό σχέδιο χρονικής διάρκειας πέντε ετών με τους ανάλογους δεσμευτικούς στόχους.
- ✓ Να αναλάβουν τις συμβατικές δεκαετείς μακροχρόνιες υποχρεώσεις τους.

Ταυτόχρονα, οι νέοι αγρότες δεσμεύονται να τηρήσουν και μακροχρόνιες υποχρεώσεις, οι οποίες είναι:

- i. Να υποβάλλουν κατ' έτος δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.
- ii. Να τηρούν συγκεντρωτικά παραστατικά εσόδων-εξόδων.
- iii. Να παραμείνουν στον τόπο μόνιμης κατοικίας τους.
- iv. Να υποβάλουν κάθε χρόνο φορολογική δήλωση στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.
- v. Να διατηρούν την ασφάλισή τους στον Ο.Γ.Α.
- vi. Να παραμείνουν εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων.
- vii. Να δέχονται τους ελέγχους που πραγματοποιούν τα εθνικά και κοινοτικά όργανα.
- viii. Να διατηρήσουν τουλάχιστον την ιδιότητα της μερικής απασχόλησης του γεωργού.

Ειδική κατηγορία επιδοτήσεων

Οι επιδοτήσεις της Ε.Ε. που δίνονται με τον κανονισμό 1558/91, για την ενίσχυση παραγωγής συγκεκριμένων προϊόντων, δε λαμβάνονται υπόψη για την ένταξη στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., αφού αυτές αποτελούν μέσο ενίσχυσης της παραγωγής και δεν έχουν σχέση με τις τιμές που πράγματι επιτυγχάνονται στην αγορά. Οι επιδοτήσεις και αποζημιώσεις επί της παραγωγής, όπως η επιδότηση ελαιολάδου ή αποζημίωση για καταστροφή γεωργικής καλλιέργειας, οι οποίες καταβάλλονται σε ατομικές ή εταιρικές γεωργικές επιχειρήσεις, αποτελούν ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων.

Ορισμοί

Ορισμοί και πληροφορίες σχετικά με την οικονομική φύση του γεωργικού κλάδου

«Γεωργική λογιστική είναι ο κλάδος της Ιδιωτικής Λογιστικής που εφαρμόζεται στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και βοηθά στην άσκηση της Αγροτικής Πολιτικής, με τα εκάστοτε τιθέμενα πλαίσια οικονομικού και κοινωνικού προγραμματισμού» (Τσουκαλάς, 2010). Σκοπός της γεωργικής λογιστικής είναι:

- ο Ο προσδιορισμός της περιουσιακής συγκρότησης.
- ο Η παρακολούθηση των περιουσιακών μεταβολών.
- ο Ο προσδιορισμός των προσόδων και των εισοδημάτων.
- ο Ο έλεγχος των πράξεων του διαχειριστή.
- ο Η παροχή πληροφοριών για την τεχνική και οικονομική λειτουργία της εκμετάλλευσης σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Το Ενεργητικό, το Παθητικό και η Καθαρή Περιουσία είναι οι τρεις λογιστικές κατηγορίες της Αγροτικής Περιουσίας. «Ενεργητικό είναι το σύνολο των υλικών και άυλων περιουσιακών στοιχείων μιας γεωργικής εκμετάλλευσης». «Παθητικό είναι το σύνολο των υποχρεώσεων της εκμετάλλευσης σε τρίτους». «Καθαρή Περιουσία είναι το ίδιο κεφάλαιο του ιδιοκτήτη, είτε είναι φυσικό είτε νομικό πρόσωπο». Οι κατηγορίες αυτές συνδέονται μεταξύ τους με τη σχέση Ενεργητικό = Παθητικό + Καθαρή Περιουσία (Τσουκαλάς, 2010).

«Διαχειριστής της γεωργικής εκμετάλλευσης είναι το φυσικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο και υπόλογο για τους μετασχηματισμούς της αγροτικής περιουσίας της, έχει δηλαδή την αστική και φορολογική ευθύνη γι' αυτούς τους μετασχηματισμούς» (Τσουκαλάς, 2010).

«Απογραφή, είναι η λεπτομερής και ακριβής, κατά είδος, ποσότητα και αξία, εκτίμηση, αποτίμηση, καταμέτρηση, περιγραφή και καταγραφή όλων των περιουσιακών στοιχείων μιας γεωργικής εκμετάλλευσης, σε δεδομένη χρονική στιγμή». Άρα, η απογραφή δείχνει την Καθαρή Περιουσία μιας εκμετάλλευσης, σε

δεδομένη χρονική στιγμή. Από αυτήν προκύπτει το αποτέλεσμα της χρήσης, εφ' όσον δεν έχουν γίνει αυξήσεις ή μειώσεις του κεφαλαίου κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, από εισφορές ή αναλήψεις του ιδιοκτήτη (Τσουκαλάς, 2010).

«Ισοζύγιο είναι ένας πίνακας, στον οποίο καταγράφονται οι λογαριασμοί κατά τρόπο μεθοδικό, ώστε να διαπιστώνεται και να ελέγχεται η ισότητα που συνδέει τα ποσά ή τα υπόλοιπά τους, για ορισμένο χρονικό διάστημα» (Τσουκαλάς, 2010).

Ανάλογα με το περιεχόμενό τους τα Ισοζύγια διακρίνονται σε:

- Ισοζύγια ποσών.
- Ισοζύγια υπολοίπων.
- Ισοζύγια πλήρη.
- Ισοζύγια Πρωτοβάθμιων λογαριασμών.
- Ισοζύγια Δευτεροβάθμιων κ.λπ. λογαριασμών.

Ανάλογα με το χρόνο σύνταξης τα Ισοζύγια διακρίνονται σε:

- Ανακεφαλαιωτικά Ισοζύγια.
- Ισοζύγια κίνησης.
- Προσωρινά Ισοζύγια.
- Οριστικό Ισοζύγιο.

Οι σκοποί του Ισοζυγίου είναι:

- Έλεγχος της σωστής ενημέρωσης του Καθολικού από το Ημερολόγιο.
- Έλεγχος μεταξύ Γενικού Καθολικού και Αναλυτικού Καθολικού.
- Διαπίστωση του λογιστικού υπολοίπου καθενός περιουσιακού στοιχείου της εκμεταλλεύσεως σε οποιαδήποτε στιγμή.
- Διαπίστωση της οικονομικής κατάστασης της εκμεταλλεύσεως σε ορισμένη χρονική στιγμή, από τα λογιστικά υπόλοιπα όλων των λογαριασμών (Τσουκαλάς, 2010).

Οι ομάδες στις οποίες κατατάσσονται οι λογαριασμοί μιας γεωργικής εκμετάλλευσης ανάλογα με το περιεχόμενό τους είναι:

- ✓ Λογαριασμοί αξιών και λογαριασμοί προσωπικοί.
- ✓ Λογαριασμοί εσόδων και λογαριασμοί εξόδων.

- ✓ Λογαριασμοί εκμεταλλεύσεως.
- ✓ Λογαριασμοί αποτελεσμάτων.
- ✓ Λογαριασμοί μεικτοί.
- ✓ Λογαριασμοί αμιγείς.

Σε μία γεωργική εκμετάλλευση όλο το λογιστικό έργο σε κάθε διαχειριστική χρήση, μπορεί να διακριθεί σε τρεις ξεχωριστές φάσεις. Αυτές είναι (Τσουκαλάς, 2010):

- ❖ **1η φάση:** Περιλαμβάνει τις λογιστικές εργασίες της έναρξης χρήσεως που είναι:
 - Σύνταξη Απογραφής.
 - Σύνταξη Ισολογισμού.
 - Άνοιγμα των βιβλίων του Ημερολογίου και Καθολικών.
- ❖ **2η φάση:** Περιλαμβάνει την καταχώρηση όλων των λογιστικών γεγονότων που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της χρήσης στο Ημερολόγιο, την ενημέρωση των Καθολικών και τη σύνταξη των προσωρινών Ισοζυγίων.
- ❖ **3η φάση:** Περιλαμβάνει τις εργασίες τέλους χρήσης που είναι:
 - Σύνταξη του πρώτου προσωρινού Ισοζυγίου.
 - Σύνταξη εξωτερικής Απογραφής.
 - Προσαρμογή των στοιχείων της εσωτερικής Απογραφής προς τα στοιχεία της εξωτερικής.
 - Σύνταξη δεύτερου προσωρινού Ισοζυγίου.
 - Εγγραφές των διαδοχικών συγκεντρώσεων στους λογαριασμούς εκμετάλλευσης και στους λογαριασμούς αποτελεσμάτων.
 - Σύνταξη του οριστικού Ισοζυγίου.
 - Σύνταξη του Ισολογισμού τέλους χρήσης.
 - Ανάλυση του λογαριασμού "Αποτελέσματα χρήσεως".
 - Κλείσιμο και άνοιγμα των βιβλίων.

Ορισμός Κ.Ε.Π.Υ.Ο.

Το Κ.Ε.Π.Υ.Ο. είναι συγκεντρωτικές καταστάσεις πελατών και προμηθευτών. Σε αυτές καταχωρούνται τα στοιχεία πελατών και προμηθευτών, το πλήθος των τιμολογίων χρεωστικών και πιστωτικών και η αξία αυτών. Αφορά τιμολόγια αξίας

άνω των 300 ευρώ. Υπόχρεοι για να βρίσκονται στις συγκεντρωτικές καταστάσεις είναι όσοι δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, ενώ εξαιρούνται οι πελάτες λιανικής, οι πελάτες και προμηθευτές εξωτερικού, ενώ το ελληνικό δημόσιο καταχωρείται με διαφορετική επιλογή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΤΥΠΑ

Ετήσια Μεταβολή Αγροτικού Εισοδήματος 2006-2013

Χρονολογία	Ε.Ε (Μεταβολή %)	Ελλάδα (Μεταβολή %)
2006	3,9	-5,2
2007	10	8,1
2008	3,4	-14
2009	-10,8	2,1
2010	12,8	-8,3
2011	6,5	-5,3
2012	0,1	-2
2013	-1,3	-4,7

Πηγή : Περιοδικό Agrotica

Μεταβολή Αγροτικού Εισοδήματος 2012-2013 στις Χώρες της Ευρώπης

ΧΩΡΕΣ Ε.Ε.	ΠΟΣΟΣΤΑ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ %
Φινλανδία	-2,1
Σουηδία	0,9
Δανία	4,5
Ολλανδία	11,4
Γερμανία	-10
Βέλγιο	0,8
Μεγ.Βρετανία	5,5
Ιρλανδία	1,2
Λουξεμβούργο	2,5
Τσεχία	1,9
Αυστρία	-8,8
Σλοβενία	-1
Πορτογαλία	4,5
Ισπανία	10
Γαλλία	-16,4
Ιταλία	8,9
Μάλτα	6,8
Κροατία	-16,2
Σλοβακία	-3,5
Ουγγαρία	4,1
Ρουμανία	10,4
Βουλγαρία	-0,3
Ελλάδα	-4,7
Κύπρος	7,1
Εσθονία	-17,2
Λετονία	-6,8
Λιθουανία	-6,2
Πολωνία	-0,1

Πηγή : Περιοδικό Agrotica

Κατανομή της Στήριξης από την Ε.Ε. προς την Αγροτική Ανάπτυξη (2014-2020)

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ (Τρέχουσες τιμές σε ευρώ)	Ε.Ε. - 28 (Τρέχουσες τιμές σε ευρώ)
2014	601.051.830	13.618.149.060
2015	600.533.693	13.618.658.677
2016	600.004.906	13.619.178.488
2017	599.465.245	13.619.708.697
2018	598.915.722	13.620.249.509
2019	598.337.071	13.620.801.137
2020	597.652.326	13.621.363.797
ΣΥΝΟΛΟ	4.195.960.793	95.338.109.365

Πηγή : Περιοδικό Κοινή Αγροτική Πολιτική 2015-2020, 6^η Έκδοση

Πλήθος Αναμενόμενων Αιτήσεων Ενιαίας Ενίσχυσης Ανά Γεωγραφική Περιοχή για το 2014

Γεωγραφική Περιοχή	ΠΛΗΘΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	31.391
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	14.789
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	9.583
ΑΡΤΑΣ	8.596
ΑΤΤΙΚΗΣ	6.507
ΑΧΑΙΑΣ	18.687
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	15.385
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3.906
ΔΡΑΜΑΣ	6.985
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	12.464
ΕΒΡΟΥ	15.889
ΕΥΒΟΙΑΣ	16.176
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	996
ΖΑΚΥΝΘΟΥ	6.739
ΗΛΕΙΑΣ	28.843
ΗΜΑΘΙΑΣ	11.986
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	57.675
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	4.422
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	24.263
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	5.142
ΚΑΒΑΛΑΣ	11.441
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	16.307
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3.488
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	10.873
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	2.225
ΚΙΛΚΙΣ	11.702
ΚΟΖΑΝΗΣ	10.489
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	16.072
ΚΥΚΛΑΔΩΝ	7.452
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	22.911
ΛΑΡΙΣΗΣ	31.677
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	20.681
ΛΕΣΒΟΥ	18.092
ΛΕΥΚΑΔΟΣ	2.286
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	12.413
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	42.680
ΞΑΝΘΗΣ	9.814
ΠΕΛΛΗΣ	19.438

ΠΙΕΡΙΑΣ	11.814
ΠΡΕΒΕΖΗΣ	6.329
ΡΕΘΥΜΝΗΣ	22.239
ΡΟΔΟΠΗΣ	17.362
ΣΑΜΟΥ	8.352
ΣΕΡΡΩΝ	25.514
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	12.394
ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	23.451
ΦΛΩΡΙΝΗΣ	6.084
ΦΩΚΙΔΟΣ	4.227
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	13.002
ΧΑΝΙΩΝ	24.188
ΧΙΟΥ	4.374
ΣΥΝΟΛΟ	749.695

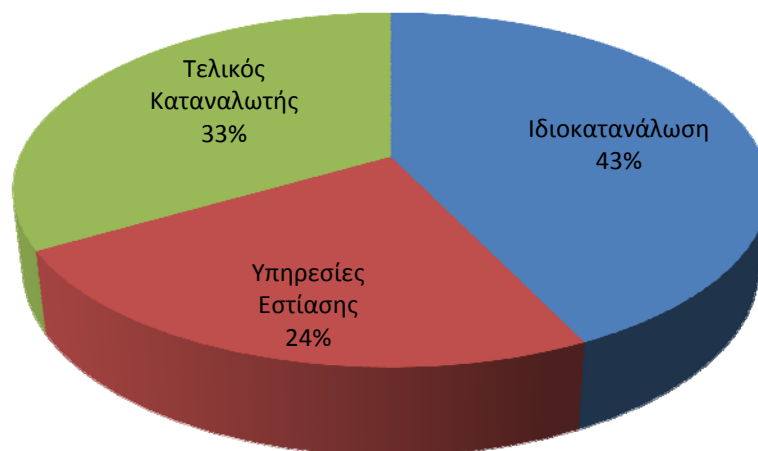
Πηγή : Περιοδικό Προκήρυξη ΟΣΔΕ

Έκταση Ελαιώνα Ανά Χώρα

ΧΩΡΕΣ	ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΣΤΡΕΜΑΤΑ
ΙΣΠΑΝΙΑ	23,3
ΙΤΑΛΙΑ	11,44
ΕΛΛΑΔΑ	8,5
ΤΟΥΡΚΙΑ	7,99
ΜΑΡΟΚΟ	5,98

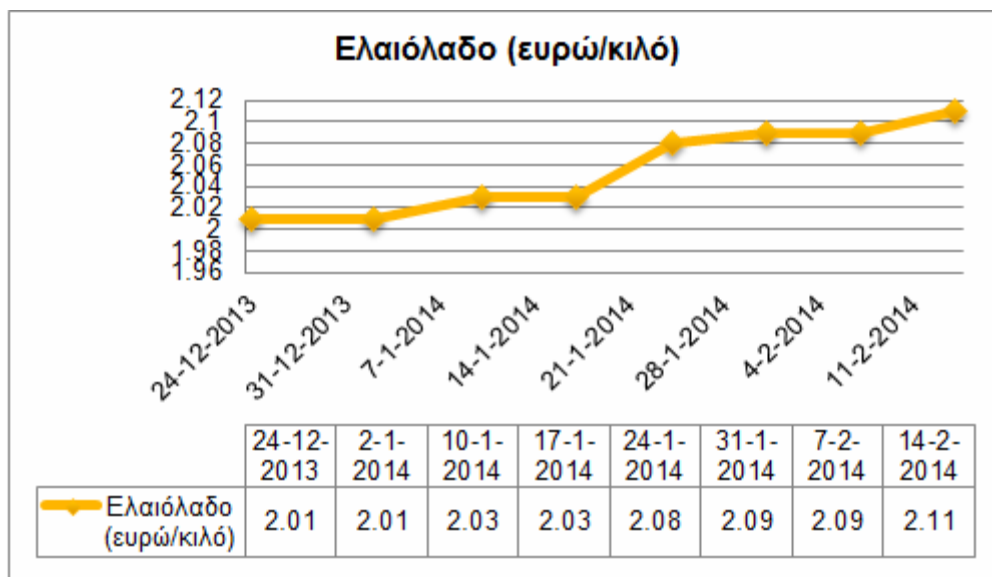
Πηγή : Faostat

Κατανάλωση ελαιολάδου στην Ελλάδα

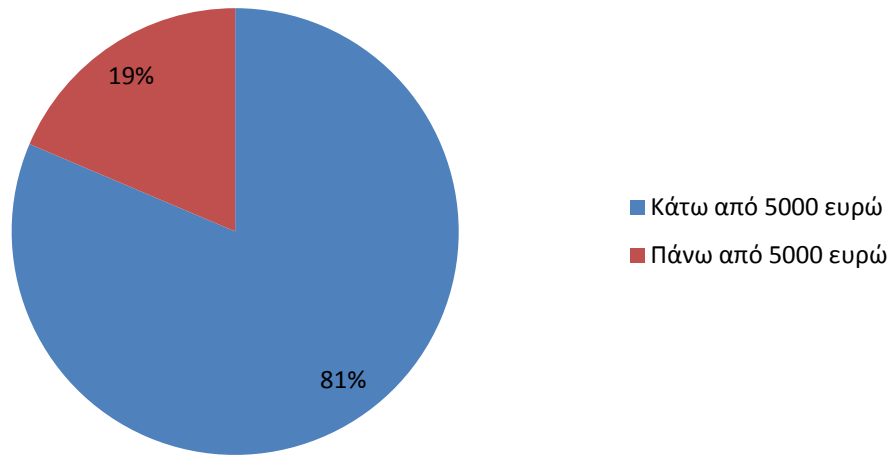
Πηγή : Εφημερίδα Agrenda

Μεταβολή Τιμών Ελαιολάδου

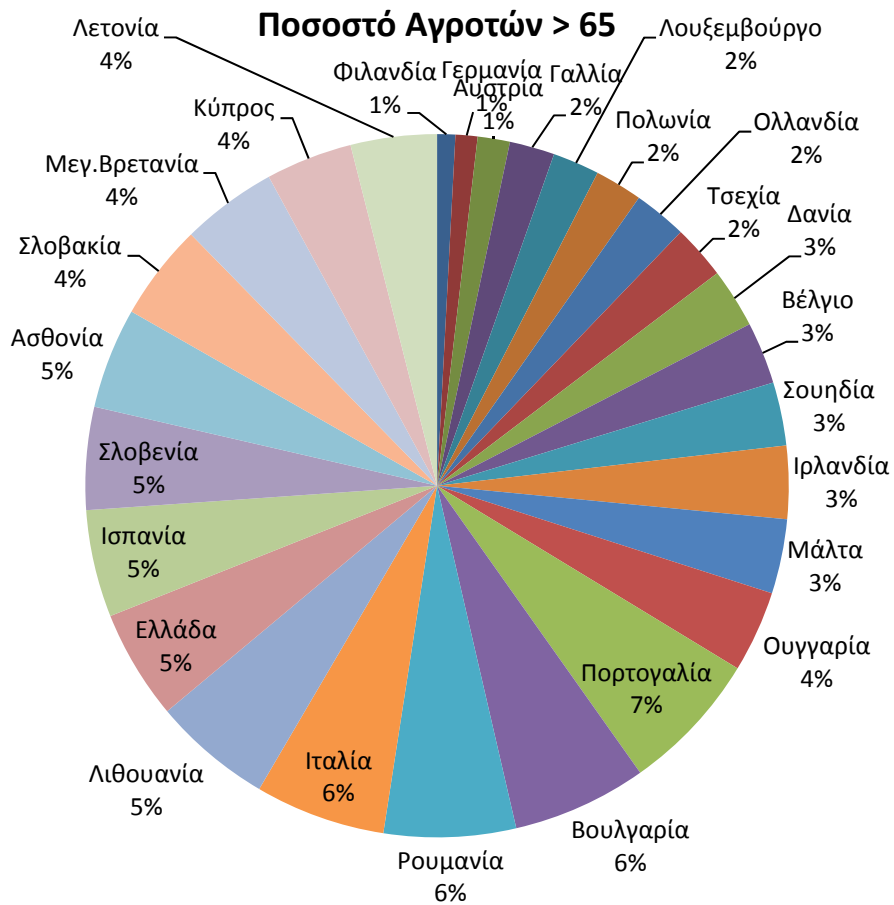

Πηγή : Εφημερίδα Agrenda

Το Προφίλ της Ενιαίας Ενίσχυσης το 2013

Πηγή : Εφημερίδα Agrenda

Πηγή : Eurostat

M2

TAXIS

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Δ.Ο.Υ.:

Αρ. Δήλωσης:

Ημ/νία Δήλωσης:

ΔΗΛΩΣΗ

ΕΝΑΡΞΗΣ / ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

ΕΝΑΡΞΗ

ΜΕΤΑΒΟΛΗ

Υπηρεσία

α

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Α.Φ.Μ.

Στο 9-ψήφιο διαγραφόμενο πλαίσιο κάτω από την ένδειξη Α.Φ.Μ. συμπληρώνεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου υποχρεωτικά εκτός από την περίπτωση της απόβασης δήλωσης Έναρξης Εργασιών που οφείλουν στερηθεί Α.Φ.Μ.

Επώνυμο Α'

Όνομα

Επώνυμο Β'

Όνομα Πατέρα

β

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Τίτλος

Ημ/νία Έναρξης Επιχείρησης

Ημ/νία Μεταβολής Επιχείρησης

Πρώτη Έναρξη

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Προέλευση Έναρξης

Κατάσταση Επιχείρησης

Αιτία Μεταβολής

β1

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οδός-Αριθμός

Τ.Κ.- Περιοχή - Δήμος/Κοινότητα

Νομός

Τηλέφωνο

Fax

Αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Αρμόδιο Τοπικό Γραφείο

β2

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΜΙΣΘΩΤΗ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ

α/α και ημερ/νία θεώρησης μισθωτηρίου

Α.Φ.Μ. εκμισθωτή

Όνομ/μο ή επωνυμία εκμισθωτή

α/α και ημερ/νία σύνταξης τίτλου ιδιοκτησίας

Α.Φ.Μ. ιδιοκτήτη

Όνομ/μο ή επωνυμία ιδιοκτήτη

Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία

β3

ΚΒΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Ημ/νία Λήξης Διαχειριστικής Περιόδου Ημ/νία Λήξης Πρώτης Διαχειριστικής Περιόδου

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Α Β Γ

Μη Υπόχρεοι

Απαλλασσόμενοι

Απαλλασσόμενοι με Α.Π.Δ.

ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Υποχρεωτικά

Προαιρετικά

Υποχρεωτικά με Α.Π.Δ.

Αρ. Απόφασης

Ημ/νία Απόφασης

ΤΡΟΠΟΣ ΤΗΡΗΣΗΣ

Μηχανογραφικά

Χειρόγραφα

Μικτά

ΤΟΠΟΣ ΤΗΡΗΣΗΣ

Έδρα

Εγκατάσταση

Λογιστής

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΟΧΙ ΝΑΙ

ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

Υποχρεωτικά Προαιρετικά

• Η ΗΜ/ΝΙΑ ΑΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ συμπληρώνεται με 3 ή 05/06 ανάλογα με την κατηγορία βιβλίου.
 • Οι ενότητες ΗΜ/ΝΙΑ ΑΝΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ, ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ και ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΥΤ. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ συμπληρώνονται υποχρεωτικά όταν τηρούνται Γ κατηγορίας Βιβλία.
 • Για την Κατηγορία Βιβλίων "Απαλλασσόμενοι με Α.Π.Δ. (Απόφαση) Προσαρτημένου Δ.Φ.Υ.Υ.", διαφερώνεται "ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΕ Α.Π.Δ." και συμπληρώνονται οι ενότητες "ΑΡ. ΑΠΟΦΑΣΗΣ" "ΗΜ/ΝΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ".
 • Αν τηρούνται παραρτήματα της μετς κατηγορίας βιβλίων, διαχωρίζονται οι αντίστοιχοι κατηγορίες στην ενότητα "ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ".

β4

Φ.Π.Α.

ΥΠΑΓΩΓΗ Φ.Π.Α.

ΟΧΙ ΝΑΙ

ΚΑΘΕΣΤΩΣ Φ.Π.Α.

Απαλλασσόμενων Τεκμαρτά Καποβικών Αρθρ. 36Α Υποχρεωτικά
 Αγροτών Κανονικά Πρακτ. Ταξ. Αρθρ. 36Β Προαιρετικά

ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

β5

ΕΝΔΟΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Δεν ασκεί Παροχή Υπηρεσιών
 Αποκτήσεις Υποχρεωτικά
 Παραδόσεις Προαιρετικά

β6

ΕΙΔΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

ΟΧΙ
 ΝΑΙ Καποβικών Αλκοολούχων Πετρελαιοειδών

ΠΙΝΑΚΑΣ Β5: Αν διενεργούνται ενδοκοινοτικές αποκτήσεις ή και παραδόσεις απαλλασσόμενα ή προαιρετικά σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1642/88 όπως ισχύουν σήμερα, διαγράφονται οι ανάλογα οι αντίστοιχες ενδείξεις.

β7

ΤΡΟΠΟΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Συνέχεια
 Εποχικά
 Πλανοδία

β8

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ / ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Επωνυμία Επιμελητηρίου / Συλλόγου

Αρ. Εγγραφής

Ημ/νία Εγγραφής

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ
			ΚΥΡΙΑ ΔΕΥΤ. ΛΟΙΠΗ ΒΟΗΘ.	ΕΝΑΡΞΗ ΜΕΤΑ-ΔΙΑ-ΒΟΛΗ ΚΟΠΗ
1				
2				
3				
4				
5				
6				

ΣΥΝΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΟΧΙ ΝΑΙ **ΣΥΝΥΠΟΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ**

Απόδοσης ΑΦΜ

Μεταβολής Ατομ. Στοιχείων

Δραστηριοτήτων Επιχ.

Σχέσεων Φορ.

Εγκατ. Εσωτ.

Εγκατ. Εξωτ.

Πωλήσεων από Απόσταση

Η ΔΗΛΩΣΗ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ

Εμπρόθεσμα

Εκπρόθεσμα

Ημ/νία Παραλαβής Δήλωσης

 Ο Υπάλληλος

Ημ/νία Υποβολής Δήλωσης

 Ο Δηλών

Ημ/νία Παραλαβής Βεβαίωσης

 Ο Παραλαβών

Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία

	Υπόχρεου	Της συζύγου
γ) Για κατά κύριο επάγγελμα αγρότες 1.500 ή 3.000 ευρώ αν πήραν εξισωτικές αποζημιώσεις ή 2.250 (ή 1.875) ή 4.500 (ή 3.750) ευρώ, αντίστοιχα, αν είναι νέοι αγρότες _____	339	340
6. Ζημιά του ίδιου οικονομικού έτους από ατομική άσκηση γεωργικής επιχείρησης _____	465	466
7. Ζημιές προηγούμενων οικονομικών ετών από ατομική άσκηση γεωργικής επιχείρησης _____	467	468
8. Ακαθάριστα έσοδα από ατομική άσκηση γεωργικής επιχείρησης _____	475	476
9. Καθαρά κέρδη από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μέχρι 100 kw _____	479	480
10. Καθαρά κέρδη από αγροτουριστική μονάδα μέχρι 10 δωμάτια _____	481	482
Γ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		
1. Καθαρά κέρδη από ατομική επιχείρηση (εκτός περίπτ. 4) _____	401	402
2. Επιχειρηματική αμοιβή από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή κοινωνία κληρονομικού δικαίου _____	403	404
3. Καθαρά κέρδη από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Κοινωνία κτλ. μη υπαγόμενες στο άρθρο 10 Κ.Φ.Ε. _____	405	406
4. Υπερτίμημα από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης _____	407	408
5. Ζημιά του ίδιου οικονομικού έτους από ατομική επιχείρηση (εκτός περίπτ. 4) _____	413	414
6. Ζημιές προηγούμενων οικονομικών ετών από ατομική επιχείρηση _____	415	416
7. Ακαθάριστα έσοδα από ατομική επιχείρηση _____	425	426
Δ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ		
1. Καθαρό εισόδημα από ατομικό επάγγελμα _____	501	502
2. Καθαρές αμοιβές ελεγκτή Α.Ε., διατητή, εκτελεστή διαθήκης κτλ. _____	503	504
3. Ποσό διατροφής που έχει εισπραχθεί από σύζυγο (εκτός των παιδιών) _____	505	506
4. Εισόδημα που δεν εντάσσεται σε άλλη περίπτ. του πίν. 4 _____	507	508
5. Ζημιά του ίδιου οικονομικού έτους από ατομικό επάγγελμα _____	511	512
6. Ζημιές προηγούμενων οικον. ετών από ελεύθεριο επάγγελμα _____	515	516
7. Ακαθάριστα έσοδα από ατομική άσκηση ελεύθεριου επαγγέλματος _____	517	518
Ε. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ		
1. Καθαρίστο εισόδημα από εκμίσθωση:		
α) κατοικιών _____	103	104
β) Ξενοδοχείων, κλινικών, σχολείων, αιθουσών κιν/φων ή θεάτρων κτλ. _____	121	122
γ) καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κτλ. _____	105	106
δ) γηπέδων, χώρων τοποθέτησης επιγραφών _____	107	108
ε) βιομηχανοστασίων,εμπορικών κέντρων που επέλεξαν υπαγωγή σε ΦΠΑ _____	109	110
στ) γαιών _____	101	102
ζ) γαιών με βάση το αντικειμενικό σύστημα _____	909	910
2. α) Ακαθάριστο εισόδημα από υπεκμίσθωση ακινήτων _____	111	112
β) Στην περίπτωση αυτή, ποιά ενοίκιο έχετε καταβάλει _____	113	114
3. Ακαθάριστο εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση - ιδιόχρηση:		
α) κατοικιών (μόνο δωρεάν παραχώρηση) _____	129	130
β) Ξενοδοχείων, κλινικών,σχολείων, αιθουσών κινηματογράφων ή θεάτρων κτλ. _____	143	144
γ) καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κτλ. _____	145	146
δ) γηπέδων,χώρων τοποθέτησης επιγραφών _____	147	148
ε) γαιών (μόνο δωρεάν παραχώρηση) _____	141	142
στ) γαιών (μόνο δωρεάν παραχώρηση) με βάση το αντικειμενικό σύστημα _____	701	702
4. Ακαθάριστο εισόδημα οικοδομών: α) σε έδαφος του εκμισθωτή _____	123	124
β) σε έδαφος του παρέχοντος δωρεάν τη χρήση _____	125	126
5. α) Δαπάνες για ασφάλιστρα, δικαστ. δαπάνη, αμοιβές δικηγόρων (περ.1α,1β,1γ,1ε,3α,3β,3γ) _____	151	152
β) Αποζημίωση καταβληθείσα με νόμο στο μισθωτή κατά τη λύση επαγγελματικής μίσθωσης _____	163	164
γ) Ακαθάριστο εισόδημα από την εκμίσθωση του ακινήτου της περίπτ. 5β _____	165	166
δ) Λοιπές περιπτώσεις δαπανών άρθρου 23 ΚΦΕ (γαίες κτλ.) _____	159	160
6. Ακαθάριστο εισόδημα κατοικιών επιφάνειας πάνω από 300 τ.μ καθεμιά (περ.1α, 2α, 3α), επαγγελματικών και εμπορικών μισθώσεων ανεξαρτήτως επιφάνειας (περ. 1β,γ,δ,ε,στ,ζ,2α, 4α)		
7. Ακαθάριστο εισόδημα κατοικιών επιφάνειας μέχρι 300 τ.μ. καθεμιά (περ. 1α, 2α, 3α), αστικών μισθώσεων αποθηκών και χώρων στάθμευσης ανεξαρτήτως επιφάνειας (περ. 1γ, 1δ, 2α)	175	176
8. Ακαθάριστο εισόδημα ανακατασκευασμένων διατηρητέων (περ. 1α, 1β, 3α και 3β)	177	178
9. Ακαθάριστο εισόδημα ανακατασκευασμένων διατηρητέων (περ. 1γ, 1ε και 3γ)	131	132
10. Ακαθάριστο εισόδημα για το οποίο δε βεβαιώνεται χαρτόσημο,εκτός από την περίπτ. 1ε	133	134
11. Ακαθάριστο εισόδημα για το οποίο δε βεβαιώνεται χαρτόσημο,εκτός από την περίπτ. 1ε	741	742
ΣΤ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ Κινητές αξίες ημεδαπής προέλ/σης που φορολογούνται με τις γεν. διατ.		
291	292	
Ζ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ		
1. Καθαρό ποσό από μισθούς κτλ. αλλοδαπής προέλευσης _____	389	390
2. Καθαρό ποσό από συντάξεις κτλ. αλλοδαπής προέλευσης _____	391	392
3. Καθαρά κέρδη από γεωργικές επιχειρήσεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή _____	463	464
4. Ζημιές από γεωργικές επιχειρήσεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή _____	471	472
5. Καθαρά κέρδη από εμπορικές επιχ/σεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή _____	411	412
6. Ζημιές από εμπορικές επιχειρήσεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή _____	421	422
7. Καθαρά κέρδη από ελεύθεριο επάγγελμα (ατομικά, εταιρικά) στην αλλοδαπή _____	509	510
8. Ζημιές από ελεύθεριο επάγγελμα (ατομικά, εταιρικά) στην αλλοδαπή _____	513	514
9. Εισοδήματα από κινητές αξίες αλλοδαπής προέλευσης που φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις _____	295	296
10. Ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα που βρίσκονται στην αλλοδαπή _____	171	172
11. Καθαρό εισόδημα της περίπτ. 10 _____	173	174
12. Ακαθάριστο εισόδημα της περίπτ. 10 από κατοικίες με επιφάνεια πάνω από 300 τ.μ. η καθεμιά καθώς και επαγγελματικές και εμπορικές μισθώσεις ανεξαρτήτως επιφάνειας.	395	396

2

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΑΦΜ

Ε1/2013
ΣΕΛ. 2/4

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ											Υπόχρεο		Της συζύγου							
1. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης με βάση: α) Την ετήσια αντικειμενική δαπάνη για ιδιοκατοικημένη ή μισθούμενη ή δωρεάν παραχωρούμενη κύρια κατοικία και έως δύο δευτερεύουσες κατοικίες.																				
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ - ΟΔΟΙ ΠΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΙΟΥΝ ΤΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ - ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΡΕΥΜΑΤΟΣ											ΜΕΣΟΜΕΝΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ Η ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΘΕΣΗ ΟΡΟΦΟΥ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΥΡΙΑΣ ΧΩΡΟΥ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΝΙΟΔΟΤΗΣΙΑΣ Η ΧΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΣΥΝΥΓΟΥ	ΜΗΝΕΣ ΙΔΙΟΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ	* ΤΙΜΗ ΣΩΖΗΣ Η ΤΙΜΗ ΕΚΚΛΗΣΗΣ	
α) ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ											203	240		211	212	213	214	215	216	
			204								NAI	1	NAI	1						
β) ΠΡΩΤΗ ΔΕΥΤΕΡΕΥΣΙΑ											207	241		218	219	220	221	222	223	
			205								NAI	1	NAI	1						
γ) ΔΕΥΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΕΥΣΙΑ											209	242		225	226	227	228	229	230	
			206								NAI	1	NAI	1						
β) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για λοιπές κατοικίες											707		708							
γ) τα επιβατικά αυ/τα Ι.Χ., Μ.Χ. (οικογένειας, ατομικής-εταιρικής επιχ/σης, κοινωνιών και κοινοπραξιών)																				
Κ.Α.	Α.Φ.Μ. κύριου ή κάτοχου Ε.Ι.Χ., Μ.Χ.	Κ.Α.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ		Κ.Α.	Κυβικά εκατ.	Κ.Α.	Μηνες κυκλοπίας	Κ.Α.	Ποσοστό συνολικ. %	Κ.Α.	Έτος πρώτης κυκλοφ.								
			Γράμμα	Αριθμός																
840		750			703	761	771				775		851							852
841		751			704	762	772				776		853							854
842		752			705	763	773				777		855							856
843		753			706	764	774				778		857							858
δ) τα σκάφη αναψυχής Ι.Χ. (οικογένειας κτλ.)																				
Κ.Α.	Α.Φ.Μ. κύριου ή κάτοχου	Κ.Α.	Αριθμ. καμ. υφολού	Κ.Α.	Ισπιόρα	Κ.Α.	Χρον. κύκλος	Κ.Α.	Ποσοστό συνολικ. %	Κ.Α.	Πρώτη χρήση	Κ.Α.	Μηνες κυκλοπίας	Κ.Α.	Μέτρο μήκους					
844			779	NAI	1	785	NAI	1	717		729	733		747		711				712
845			780	NAI	1	786	NAI	1	718		730	734		748		713				714
δσ) τις αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής																				
ε) τα αεροσκάφη, ελικόπτερα Ι.Χ. και ανεμόπτερα																				
Στοιχεία εθνότητας και ημερομηνίας			Τύπος		Αριθμός σειράς κατασκευαστή		Αριθμός αριθμού παραγωγής		Κ.Α.	Μηνες κυκλοπίας	Κ.Α.	Πηλη ή Αλιπρες	Κ.Α.	Πρώτη χρήση						
									737		738		739		715					716
στ) τις δεξαμενές κολύμβησης (πισίνες)																				
Κ.Α.	Εξωτερική (τετρ. μέτρα)	Ποσοστό συνολικ. % υποχρέου της συζύγου		Κ.Α.	Εσωτερική (τετρ. μέτρα)	Ποσοστό συνολικ. % υποχρέου της συζύγου														
767				768											765					766
ζ) Γράψτε την αντικειμενική δαπάνη για διδάκτρα σε σχολεία															769					
η) Γράψτε την αντικειμενική δαπάνη για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυ/των και δασκάλους															770					
2. Από τη δαπάνη που καταβάλατε:																				
α) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίκυκλων κτλ. οχημάτων															719			720		
β) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση πλοίων αναψυχής κτλ. σκαφών αναψυχής και αεροσκαφών															721			722		
γ) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση κινητών πραγμάτων αξίας πάνω από 10.000 €															723			724		
δ) για δωρεές ή γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών (εκτός προς το Δημόσιο, κτλ.)															725			726		
ε) για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων ή πιστώσεων κτλ.															727			728		
ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΜΕΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ																				
1. Καθαρό εισόδημα που δεν υπήρχε την 01-01-2013															655			656		
2. Ποσό ετήσιας δαπάνης που δεν υπήρχε την 01-01-2013															693			694		
3. Εισοδήματα που αποκτήσατε το 2012, τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο, φορολογούνται με ειδικό τρόπο, καθώς και από μερίσματα ημεδαπών Α.Ε., ΕΠΕ, κτλ.															659			660		
4. Εισοδήματα που εξαιρούνται της εισφοράς (παρ. 2 άρθρ. 29 ν. 3986/2011)															657			658		
5. Επίδομα ανεργίας του Ο.Α.Ε.Δ.															661			662		
6. Καθαρά κέρδη από εταιρίες κτλ., που φορολογήθηκαν με το άρθρο 10 Κ.Φ.Ε.															431			432		
7. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα της περ. 3 και στα καθαρά κέρδη της περ. 6															433			434		
8. Καθαρό ποσό επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ)															305			306		
9. Αγροτικές ενισχύσεις (επιδοτ., αποζημ., οικον. ενισχ. κτλ.) εκτός αυτών επί της παραγωγής															477			478		
10. Ενοίκιο εγκατάστασης ατομικής επιχείρησης ή ελευθέρου επαγγέλματος																				
Όνοματεπώνυμο ή Επωνυμία ιδιοκτήτη			Κ.Α.	Α.Φ.Μ. ιδιοκτήτη	Κ.Α.	Επιφάνεια σε τ.μ.														
			790		795								793							794
			791		796								615							616
11. Ενοίκιο ακινήτων εκτός από κύρια κατοικία, κατοικία παιδιών που σπουδάζουν και περίπτ. 10																				
			417		797								419							420
12. Δαπάνη για την αγορά ή ανέγερση ακινήτων ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτών κτλ.															735			736		
13. Χρηματικά ποσά που προέρχονται από διάθεση περιουσιακών στοιχείων, εισαγωγή χρηματικών κεφαλαίων αλλοδαπής, δάνεια, δωρεές κτλ.															781			782		
14. Επαναπατριζόμενα κεφάλαια (άρθρ. 18 ν. 3842/10)															783			784		
15. Ανάλωση κεφαλαίου που ήδη φορολογήθηκε ή απαλλάσσταν από το φόρο															787			788		
ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΠΟΣΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ Ή ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ																				
1. Δαπάνη αγοράς αγαθών και παροχής υπηρεσιών (παρ. 1 άρθρο 9 Κ.Φ.Ε.)															049			050		
2. Εξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης															051			052		
3. Υποχρεωτικές εισφορές σε ταμεία ασφάλισης (Ο.Α.Ε.Ε. κτλ.)															053			054		
4. Δωρεές ιατρικών μηχανημάτων κτλ., σε νοσοκομεία κτλ.															057			058		

* Συμπληρώνεται όταν η Τ.Ζ. είναι από 2.800 € και άνω

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΑΦΜ

Ε1/2013 3
ΖΕΛΑ 3/4

		Υπόχρεου		Της συζύγου						
5. Δωρεές χρημ.ποσών στο Δημόσιο κτλ: Στο εξωτερικό 031 _____, 032 _____, Και συνολικά		059		060						
6. Δωρεές χρημ. ποσών στο λογ/σμό αλληλοβοήθειας για την απόσβεση του Δημοσίου χρέους		075		076						
7. Πολιτιστικές χορηγίες του ν.3525/2007:		061		062						
8. Δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν για στεγαστικά δάνεια απόκτησης πρώτης κατοικίας και αναστήλωσης κτλ. διατηρητέων κτιρίων: Εμφάνιση σε τ.μ. 071 _____		063		064						
9. Συνολικό ποσό δανείων της προηγούμενης περιόδου		069		070						
10. Ενοίκιο που πληρώσατε για κύρια κατοικία της οικογένειας:										
Όνοματεπώνυμο ή Επωνυμία ιδιοκτήτη	Κ.Α.	Α.Φ.Μ. ιδιοκτήτη	Κ.Α.	Φλοξενία	Κ.Α.					
	801		092	ΝΑΙ	1					
	802		094	ΝΑΙ	1					
	803		096	ΝΑΙ	1					
			091		097					
			093		098					
			095		099					
					Μήνες					
					811					
					812					
					813					
					814					
					815					
					816					
11. Ενοίκιο που πληρώσατε για κατοικία παιδιών της οικογένειας που σπουδάζουν στο εσωτερικό:										
Όνοματεπώνυμο ή Επωνυμία ιδιοκτήτη	Κ.Α.	Α.Φ.Μ. ιδιοκτήτη								
	804				817					
	805				819					
	806				821					
	807				823					
					1 ^ο παιδί					
					2 ^ο παιδί					
					3 ^ο παιδί					
12. Ποσό ασφαλίσεων για ασφάλιση ζωής, προσωπικών ατυχημάτων, ασθένειας		073		074						
13. Ποσό διατροφής που κατέβαλε ο ένας σύζυγος στον άλλον		089		090						
14. Δαπάνη για αλλαγή εγκατάστασης καυσίμου ή για εγκ/ση φυσ. αερίου, θερμομόνωσης κ.τ.λ.		087		088						
15. Δίδακτρα φροντιστηρίων εκπαιδευτικών μαθημάτων κτλ: α) Για τον υπόχρεο και τη σύζυγο		079		080						
β) Για κάθε παιδί τους χωριστά 081 _____, 082 _____, 083 _____		084		085						
16. Μισθώματα επιχειρήσεων τριτογενούς τομέα (παρ. Β2 άρθρ.43 και 44 ν.4030/2011)		077		078						
17. Δαπάνη αποκατάστασης ακινήτων (παρ. Α1 και Β1 αρθ. 43 και 44 ν.4030/2011)		037		038						
18. Δαπάνη αποκατάστασης διατηρητέων (παρ. Α2 αρθ. 43 και 44 ν.4030/2011)		039		040						
19. Ποσό επένδυσης για κινηματογραφικές ταινίες (παρ. 9 άρθρ. 73 ν. 3842/2010)		663		664						
20. Εμπίπτετε στις διατάξεις των περιπτώσεων α ή β της παρ. 9 του άρθρου 73 ν. 3842/2010;		033	α	035	β					
		034	α	036	β					
ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΠΡΟΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ										
1. Φόροι 4%, 10% και 15% που προκαταβλήθηκαν (άρθρο 52 Κ.Φ.Ε.)		601		602						
2. Φόροι 1%, 4%, 8%, 15% και 20% που παρακρατήθηκαν (άρθρο 55 Κ.Φ.Ε.)		603		604						
3. Φόροι 20% και 10% (άρθ. 58 Κ.Φ.Ε.) και 15% (περ. γ παρ. 5 άρθρ. 52 Κ.Φ.Ε.) που παρακρατήθηκαν		605		606						
4. Φόρος που καταλογίστηκε για ωφέλεια από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης		607		608						
5. Φόρος που παρακρατήθηκε στις αμοιβές της περίπτωσης 4 του πίνακα 4Α		609		610						
6. Φόρος που καταβλήθηκε στο εξωτερικό σε χώρα που υπάρχει Σ.Α.Δ.Φ.		651		652						
7. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα από κινητές αξίες κτλ. ημεδαπής (πίν. 4 ΣΤ)		293		294						
8. Φόρος που αναλογεί στους μισθούς, συντάξεις (περιπτώσεις 1, 2 και 3 του πίνακα 4Α)		313		314						
9. Φόρος που παρακρατήθηκε στους μισθούς, συντάξεις (περιπτώσεις 1, 2 και 3 του πίν. 4Α)		315		316						
10. Φόρος που παρακρατήθηκε στην Ελλάδα στα εισοδήματα από τόκους, κτλ (περ.9 του πίν.4Ζ)		297		298						
11. Φόρος που καταβλήθηκε για άυλη εμπορική αξία ακινήτου των περ. 1β έως 1ζ του πίν.4Ε		127		128						
12. Ποσό που παρακρατήθηκε για ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 29 ν.3986/2011		333		334						
ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΟΙΚΟΥΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΒΑΡΥΝΟΥΝ										
1	Ανύπαντρα παιδιά που γεννήθηκαν από 1/1/1994 έως 31/12/2012 ή από 1/1/1987 και σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές, καθώς και άγαμα παιδιά που είναι ανεργά εγγεγραμμένα στους καταλόγους του ΟΑΕΔ. Παιδιά ανύπαντρα, διαζευγμένα ή σε κατάσταση χηρείας, με αναπηρία 67% και πάνω, καθώς και ανύπαντρα παιδιά που υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία, ανεξάρτητα από ηλικία.					2	α) Ανιόντες των συζύγων (γονείς, παπούδες κτλ.) β) Ανήλικοι συγγενείς μέχρι τον 3ο βαθμό, ορφανοί από πατέρα και μητέρα γ) Ανύπαντροι ή χητροί ή διαζευγμένοι αδελφοί και αδελφές, με αναπηρία 67% και πάνω.			
Όνομα	Έτος γεννήσεως	Σχολή ή σχολείο φοίτησης	Κ.Α.	Α.Φ.Μ.	Κ.Α.	Α.Μ.Κ.Α.	Κ.Α.	Α.Φ.Μ.	Με Υπόχρεο	Με Σύζυγο
			831		846		835			
			832		847		836			
			833		848		837			
			834		849		838			
ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (συμπληρώνεται από την υπηρεσία)										
Προκαταβολή φόρου εισοδήματος από το προηγούμενο οικον. έτος		901		902						
341		342		745						
				746						
995		996		744						
				985						
997		998		323						
				324						
959		960		399						
				400						
				989						
				990						
ΠΙΝΑΚΑΣ 11. Αν προκύψει επιστρεφόμενο ποσό να κατατεθεί στον ακόλουθο λογαριασμό μου (γράψτε τον τίτλο, τον κωδικό τράπεζας και τον αριθμό λογαριασμού):										
ΤΡΑΠΕΖΑ		ΚΩΔ.		ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ						
Τα στοιχεία των φορολογούμενων είναι απόρρητα. Διατηρούνται από το Υπουργείο Οικονομικών σε αρχεία, που υπάγεται στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και λειτουργεί σύμφωνα με το ν.2472/1997 και τις ειδικές ρυθμίσεις των φορολογικών νόμων. Κάθε φορολογούμενος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα στοιχεία που τον αφορούν.										
Ο ΕΛΕΓΞΑΣ		Ημερομηνία παραλαβής		Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ		2013				2013
		Ο ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ						Ο ΔΗΛΩΝ		Η ΔΗΛΩΣΙΑ
				Επων.:		Αρμόδια Δ.Ο.Υ.:				
				Όνομ.:		Αρ. Μητρ. δό. όσκ. επαγγ/τος:				
				Δ/ση:		Κατηγορία άδειας:				
				Α.Φ.Μ.:						

4 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΑΦΜ

Ε1/2013
ΣΕΛ. 4/4

Εισφορές ΙΚΑ

ΠΑΚΕΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ	ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥ	ΕΡΓΟΔΟΤΗ	ΣΥΝΟΛΟ
101 ΙΚΑ ΤΕΑΜ ΜΙΚΤΑ	16.50%	27,46%	43,96%
ΠΑΡΟΧΗΣ, ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΕΠΙΣΤΙΤΣΤΙΚΩΝ, ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΥΤΟΚΙΝ., ΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΥΠΑΛΛ.ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΥΠΟΛΟΓ.ΜΗΧΑΝΩΝ, ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΩΝ (ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ), ΑΠΟΘΗΚΑΡΙΟΙ (ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ), ΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΜΕΙΩΜ.ΑΠΑΣΧ, ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΣ, ΚΟΠΤΕΣ (ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ), ΣΙΔΕΡΩΤΕΣ (ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ). ΑΝΕΙΔ. ΕΡΓΑΤΕΣ (ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ), ΜΠΟΥΦΕΤΖΗΔΕΣ, ΒΟΗΘ.ΣΕΡΒΙΤΟΡΩΝ			
102 ΙΚΑ ΜΙΚΤΑ ΕΤΕΑΜ ΜΕ Ε.Κ.	16.50%	28,46%	44,96%
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝ, ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ & ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΤ. ΑΥΤΟΚΙΝ., ΤΕΧΝΙΤΕΣ, ΦΑΝΟΠΟΙΟΙ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ ΜΗΧΑΝ.			
103 ΙΚΑ ΜΙΚΤΑ	13.50%	24,46%	37,96%
ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧ., ΠΩΛΗΤΕΣ, ΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΥΠΑΛΛ.ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΥΠΟΛΟΓ.ΜΗΧΑΝΩΝ, ΑΠΟΘΗΚΑΡΙΟΙ (ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ), ΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΜΕΙΩΜ.ΑΠΑΣΧ, ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΝΤΕΣ ΠΩΛΗΤΕΣ.			
104 ΙΚΑ ΜΙΚΤΑ ΜΕ Ε.Κ.	13.50%	25,46%	38,96%
ΠΑΡΟΧΗΣ, ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ,ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ. ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΥΤΟΚ., ΗΛΕΚΤΡΟΤΕΧΝΙΤΕΣ ΑΥΤΟΚ., ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤ. ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ			
105 ΙΚΑ ΜΙΚΤΑ ΒΑΡΕΑ ΕΤΕΑΜ	19,95%	29,61%	49,56%
ΠΑΡΟΧΗΣ, ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΕΠΙΣΤΙΤΣΤΙΚΩΝ, ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΥΤΟΚΙΝ., ΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ (ΠΛΗΡΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ), ΜΑΓΕΙΡΟΙ, ΣΕΡΒΙΤΟΡΟΙ. ΜΠΑΡΜΑΝ, ΦΟΡΤΟΕΚΦΟΡΤΩΤΕΣ, ΑΠΟΘΗΚΑΡΙΟΙ(ΧΕΙΡΟΝ.ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΤΟΣ ΟΔΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ), ΟΔΗΓΟΙ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ, ΗΛΕΚΤΡΟΣΥΓΓΟΛΗΤΕΣ.			
106 ΙΚΑ ΜΙΚΤΑ ΒΑΡΕΑ ΕΤΕΑΜ ΜΕ Ε.Κ.	19,95%	30,61%	50,56%
ΠΑΡΟΧΗΣ, ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΕΠΙΣΤΙΤΣΤΙΚΩΝ, ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΥΤΟΚΙΝ., ΑΠΟΘΗΚΑΡΙΟΙ(ΧΕΙΡΟΝΑΚΤΙΚΗ ΕΡΑΣΙΑ ΜΟΝΟ ΟΔΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ), ΟΔΗΓΟΙ ΦΟΡΤΗΓΩΝ ΚΑΙ ΒΑΡΕΩΝ ΦΟΡΤΗΓΩΝ.			
107 ΙΚΑ ΜΙΚΤΑ ΒΑΡΕΑ	15,70%	25,86%	41,56%
ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧ., ΑΠΟΘΗΚΑΡΙΟΙ(ΧΕΙΡΟΝΑΚΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧ.), ΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ (ΠΛΗΡΗ ΑΠΑΣΧ.ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΕΜΠΟΡ.ΕΠΙΧ.).			
108 ΙΚΑ ΜΙΚΤΑ ΒΑΡΕΑ ΜΕ Ε.Κ.	15,70%	26,86%	42,56%
ΠΑΡΟΧΗΣ, ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΕΠΙΣΤΙΤΣΤΙΚΩΝ, ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΥΤΟΚΙΝ., ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧ, ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΜΕ ΠΤΥΧΙΟ ΚΑΙ ΑΔΕΙΑ.			
4109 ΙΚΑ ΞΕΝΟΛΟΧΟΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	13,95%	22,36%	36,31%

4172 ΙΚΑ ΞΕΝΟΔΟΧΟΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	2,55%	5,10%	7,65%
4115 ΙΚΑ ΞΕΝΟΔΟΧΟΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΒΑΡΕΑ	17,40%	24,51%	41,91%
131 ΙΚΑ ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΣΕ ΧΡΗΜΑ	4,68%	6,83%	11,51%
ΠΑΡΟΧΗΣ, ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΣΥΝΤΗΡ.ΑΥΤΟΚ., ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧ, ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ.			
781 ΙΚΑ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	19,95%	64,5150%	84,465%
210 ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΤΕΙ-ΑΕΙ	0	1%	1%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΕΙΚΟΝΕΣ

Παρακάτω ακολουθούν φωτογραφίες από το ελαιοτριβείο της Παναγιώτας Τσάκου.

